

IV

(Πράξεις θεσπισθείσες πριν από την 1η Δεκεμβρίου 2009, δυνάμει της συνθήκης ΕΚ, της συνθήκης ΕΕ και της συνθήκης Ευρατόμ)

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΖΕΣ

αριθ. 500/08/COL

της 16ης Ιουλίου 2008

για την εξηκοστή πέμπτη τροποποίηση των διαδικαστικών και ουσιαστικών κανόνων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων με την προσθήκη νέου κεφαλαίου σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος

Η ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΖΕΣ (1),

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (2), και ιδίως τα άρθρα 61 και 63 και το πρωτόκολλο 26,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ τη συμφωνία μεταξύ των κρατών της ΕΖΕΣ για τη σύσταση Εποπτεύουσας Αρχής και Δικαστηρίου (3), και ιδίως το άρθρο 24 και το άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο β),

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι βάσει του άρθρου 24 της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου, η Εποπτεύουσα Αρχή θέτει σε εφαρμογή τις διατάξεις της συμφωνίας ΕΟΧ σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου, η Εποπτεύουσα Αρχή εκδίδει ανακοινώσεις και κατευθυντήριες γραμμές για θέματα τα οποία άπτονται της συμφωνίας ΕΟΧ, εφόσον τούτο προβλέπεται ρητά από την εν λόγω συμφωνία ή από τη συμφωνία περί Εποπτείας και Δικαστηρίου ή εφόσον το κρίνει αναγκαίο η Εποπτεύουσα Αρχή,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι σύμφωνα με το άρθρο 1 του μέρους I του πρωτοκόλλου 3 της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου (4), η Εποπτεύουσα Αρχή εξετάζει διαρκώς όλα τα καθεστώτα ενισχύσεων που υφίστανται στα κράτη της ΕΖΕΣ και τους προτείνει τα κατάλληλα μέτρα που απαιτεί η προοδευτική ανάπτυξη ή η λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ τους διαδικαστικούς και ουσιαστικούς κανόνες στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, τους οποίους εξέδωσε η Εποπτεύουσα Αρχή στις 19 Ιανουαρίου 1994 (5),

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι, στις 23 Ιανουαρίου 2008, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής «η Επιτροπή ΕΚ») εξέδωσε ανακοίνωση για τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος (6),

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι η ανακοίνωση αυτή παρουσιάζει ενδιαφέρον και για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι πρέπει να διασφαλισθεί η ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων του ΕΟΧ για τις κρατικές ενισχύσεις σε ολόκληρο τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι, σύμφωνα με το σημείο II του τμήματος «ΓΕΝΙΚΑ» που βρίσκεται στο τέλος του παραρτήματος XV της συμφωνίας ΕΟΧ, η Εποπτεύουσα Αρχή ΕΖΕΣ εκδίδει, κατόπιν διαβουλεύσεων με την Επιτροπή, πράξεις αντίστοιχες με αυτές που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

ΚΑΤΟΠΙΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι, με επιστολή της 30ής Ιουνίου 2008, η Εποπτεύουσα Αρχή κάλεσε τα κράτη της ΕΖΕΣ να υποβάλουν παρατηρήσεις επί του θέματος,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις τροποποιούνται με την προσθήκη νέου κεφαλαίου σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Το νέο αυτό κεφάλαιο περιλαμβάνεται στο παράρτημα της παρούσας απόφασης.

(1) Εφεξής «Εποπτεύουσα Αρχή».

(2) Εφεξής «συμφωνία ΕΟΧ».

(3) Εφεξής «συμφωνία περί Εποπτείας και Δικαστηρίου».

(4) Εφεξής «πρωτόκολλο 3».

(5) Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή και ερμηνεία των άρθρων 61 και 62 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ και του άρθρου 1 του πρωτοκόλλου 3 της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου, οι οποίες θεσπίστηκαν και εκδόθηκαν από την Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ στις 19 Ιανουαρίου 1994 και δημοσιεύθηκαν στην ΕΕ L 231 της 3.9.1994, σ. 1 και στο συμπλήρωμα ΕΟΧ αριθ. 32 της 3.9.1994, σ. 1. Οι κατευθυντήριες γραμμές τροποποιήθηκαν τελευταία στις 19.12.2007. Εφεξής αναφέρονται ως «κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις». Ενημερωμένη έκδοση των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις δημοσιεύεται στον ιστότοπο της Εποπτεύουσας Αρχής: <http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldstateaid/guidelines/>

(6) Δημοσιεύθηκε στην ΕΕ C 82 της 1.4.2008, σ. 1.

Άρθρο 2

Το υφιστάμενο κεφάλαιο σχετικά με τις ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος καταργείται.

Άρθρο 3

Το κείμενο στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό.

Βρυξέλλες, 16 Ιουλίου 2008.

Για την Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ

Per SANDERUD
Πρόεδρος

Kristján A. STEFÁNSSON
Μέλος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το ακόλουθο κεφάλαιο προστίθεται στις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις:

«ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ⁽¹⁾

1. Εισαγωγή

1. Το 1994 η Εποπεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ (εφεξής “η Εποπεύουσα Αρχή”) εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Το 2001 η Εποπεύουσα Αρχή εξέδωσε νέες κατευθυντήριες γραμμές (ΕΕ L 21 της 24.1.2002, σ. 32, συμπλήρωμα ΕΟΧ αριθ. 6) οι οποίες παρέμειναν σε ισχύ αρχικά έως το τέλος του 2007, αλλά η ισχύς τους παρατάθηκε έως την έκδοση νέων κατευθυντήριων γραμμών.

2. Όταν εκτιμάται κατά πόσον είναι συμβατή μια κρατική ενίσχυση στον περιβαλλοντικό τομέα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι στόχοι της περιβαλλοντικής πολιτικής, ιδίως με στόχο την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, πρβλ. άρθρα 73 έως 75 και ένατη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου της συμφωνίας ΕΟΧ. Συνεπώς, η πολιτική ανταγωνισμού και η πολιτική περιβάλλοντος δεν αντιστρατεύονται μεταξύ τους, αλλά οι απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος πρέπει να ενσωματώνονται στον ορισμό και στην εφαρμογή της πολιτικής ανταγωνισμού, ιδίως με στόχο την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης.

1.1. Πολιτική κρατικών ενισχύσεων και Ενεργειακή Πολιτική για την Ευρώπη

3. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε νέες κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές αποτελούν μέσα για την εφαρμογή (i) των συμπερασμάτων του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2007, στα οποία το Συμβούλιο καλεί να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την ανάπτυξη μιας βιώσιμης ολοκληρωμένης Ενεργειακής Πολιτικής για την Ευρώπη· και (ii) του “ενεργειακού προγράμματος δράσης” που αποτελεί μέρος της Ενεργειακής Πολιτικής για την Ευρώπη.

Μεταξύ άλλων, το Συμβούλιο ανέφερε: “Δεδομένου ότι η παραγωγή και η χρήση ενέργειας αποτελούν τις δύο κύριες πηγές εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου, απαιτείται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της χρηματικής και ενεργειακής πολιτικής προκειμένου να υλοποιηθεί ο προαναφερόμενος στόχος. Η ολοκλήρωση θα πρέπει να επιτευχθεί μέσω αμοιβαίας υποστήριξης. Βάσει των ανωτέρω, η Ενεργειακή Πολιτική για την Ευρώπη (ΕΠΕ) θα επιδιώξει τους ακόλουθους τρεις στόχους, σεβόμενη πλήρως τις επιλογές των κρατών μελών όσον αφορά τον ενεργειακό συνδυασμό που θα υιοθετήσουν, καθώς και την κυριαρχία τους επί των πηγών πρωτογενούς ενέργειας και εμπορούμενη από πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών:

— αύξηση της ασφάλειας του εφοδιασμού,

— διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών οικονομιών και διάθεση της ενέργειας σε τιμές προστιές,

— προαγωγή της περιβαλλοντικής αειφορίας και καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος”.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε επίσης την υποστήριξή του σε ένα ολοκληρωμένο ενεργειακό πρόγραμμα δράσης για την περίοδο 2007-2009 και κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει, μεταξύ άλλων, πρόταση για την αναθεώρηση των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος.

4. Τα κράτη της ΕΖΕΣ έχουν θεσπίσει πολλά μέτρα που αποβλέπουν στην ενίσχυση της προστασίας του περιβάλλοντος. Αρχίζουν να συμμετέχουν στο ευρωπαϊκό σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της Κοινότητας και, μεταξύ άλλων, έχουν αναλάβει σαφείς ατομικές δεσμεύσεις για την επίτευξη έως το 2012 συγκεκριμένων μειώσεων των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου του Κιότο. Επιπλέον, στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές αλλαγές, διεξάγονται διαπραγματεύσεις για τον καθορισμό νέων στόχων στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου του Κιότο.

1.2. Πολιτική κρατικών ενισχύσεων και προστασία του περιβάλλοντος

5. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων μπορεί να είναι αποτελεσματικά μέσα για την υλοποίηση στόχων κοινού ενδιαφέροντος, αντιμετωπίζοντας κατά τον τρόπο αυτό ανεπάρκειες της αγοράς, γεγονός που βελτιώνει τη λειτουργία των αγορών και αυξάνει την ανταγωνιστικότητα. Στο “Σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις — Λιγότερες και καλύτερα στοχευμένες κρατικές ενισχύσεις: οδικός χάρτης για τη μεταρρύθμιση των κρατικών ενισχύσεων 2005-2009” ⁽²⁾ αναλύεται πώς οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου της περιβαλλοντικής προστασίας, που μπορεί να δημιουργήσει ευκαιρίες για καινοτομία, νέες αγορές και αύξηση της ανταγωνιστικότητας με την αποδοτική χρησιμοποίηση των πόρων και τις επενδύσεις. Δεδομένου ότι οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος βασίζονται στο “Σχέδιο Δράσης για τις Κρατικές Ενισχύσεις”, οι εκτιμήσεις αυτές θα λαμβάνονται επίσης υπόψη, όταν η Εποπεύουσα Αρχή αξιολογεί κατά πόσον συμβιβάζεται μια κρατική ενίσχυση με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ.

⁽¹⁾ Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές αντιστοιχούν στις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, οι οποίες εκδόθηκαν στις 23 Ιανουαρίου 2008 (ΕΕ C 82 της 1.4.2008, σ. 1).

⁽²⁾ COM(2005) 107 τελικό.

Το πολιτικό πλαίσιο των ισχυουσών κατευθυντήριων γραμμών περιλαμβάνει επίσης την απόφαση αριθ. 1600/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2002 για τη θέσπιση του έκτου κοινοτικού προγράμματος δράσης για το περιβάλλον⁽³⁾ (εφεξής “το έκτο κοινοτικό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον”), η οποία έχει ενσωματωθεί στη συμφωνία ΕΟΧ μέσω του άρθρου 3 σημείο 7 στοιχείο δ) το πρωτοκόλλου 31, και εντοπίζει τομείς προτεραιοτήτων στους οποίους πρέπει να αναληφθούν δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος⁽⁴⁾.

6. Κύριος στόχος του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος είναι να εξασφαλιστεί, αφενός, ότι τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων θα έχουν ως αποτέλεσμα ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος σε σχέση με αυτό που θα είχε επιτευχθεί χωρίς την ενίσχυση και, αφετέρου, ότι τα θετικά αποτελέσματα της ενίσχυσης θα υπερβαίνουν τα αρνητικά από άποψη στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει” που θεσπίζεται με το άρθρο 73 της συμφωνίας ΕΟΧ.
7. Οι οικονομικές δραστηριότητες ενδέχεται να βλάψουν το περιβάλλον, κυρίως μέσω της ρύπανσης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η απουσία κρατικής παρέμβασης επιτρέπει στις επιχειρήσεις να αποφεύγουν την ανάληψη του πλήρους κόστους της περιβαλλοντικής ζημίας που προκαλούν οι δραστηριότητές τους, με αποτέλεσμα η αγορά να μην είναι σε θέση να καταβάλει πόρους με αποτελεσματικό τρόπο, εφόσον οι (αρνητικές) εξωτερικές επιπτώσεις της παραγωγής δεν λαμβάνονται υπόψη από τους παραγωγούς, αλλά επιβαρύνουν το κοινωνικό σύνολο.
8. Σύμφωνα με την αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει”, αυτές τις αρνητικές εξωτερικότητες μπορούν να αντιμετωπιστούν εφόσον ληφθεί μέριμνα ώστε οι ρυπαίνοντες να πληρώνουν για τη ρύπανση που προκαλούν, να εξασφαλίζεται δηλαδή η πλήρης εσωτερικευση του περιβαλλοντικού κόστους από τους ρυπαίνοντες. Κατά τον τρόπο αυτό λαμβάνεται μέριμνα ώστε το ιδιωτικό κόστος (το οποίο φέρει η επιχείρηση) να αντανakλά το πραγματικό κοινωνικό κόστος της οικονομικής της δραστηριότητας. Η πλήρης εφαρμογή της αρχής “ο ρυπαίνων πληρώνει” θα οδηγούσε κατ’ αυτόν τον τρόπο σε διόρθωση της ανεπάρκειας της αγοράς. Η αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει” μπορεί να εφαρμοστεί είτε θεσπίζοντας υποχρεωτικά περιβαλλοντικά πρότυπα ή με μέσα που βασίζονται στην αγορά⁽⁵⁾. Ορισμένα από τα μέσα που βασίζονται στην αγορά ενδέχεται να περιλαμβάνουν τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε όλες ή σε ορισμένες από τις επιχειρήσεις που υπόκεινται σε αυτά.
9. Μολοντί σήμερα ισχύουν όρια στην εφαρμογή της αρχής “ο ρυπαίνων πληρώνει”, η εν λόγω ρυθμιστική ανεπάρκεια δεν θα πρέπει να αποθαρρύνει τα κράτη της ΕΖΕΣ από την επιβολή απαιτήσεων για την προστασία του περιβάλλοντος οι οποίες θα υπερβαίνουν τις κοινοτικές⁽⁶⁾ και από τον περιορισμό των αρνητικών εξωτερικοτήτων στον μέγιστο δυνατό βαθμό.
10. Για να βελτιώσουν το επίπεδο της προστασίας του περιβάλλοντος, τα κράτη της ΕΖΕΣ ενδέχεται να χρησιμοποιήσουν κρατικές ενισχύσεις με σκοπό τη δημιουργία κινήτρων σε ατομικό επίπεδο (στο επίπεδο της επιχείρησης) προκειμένου να επιτύχουν επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας υψηλότερο από αυτό που απαιτούν τα κοινοτικά πρότυπα ή, ελλείψει κοινοτικών προτύπων, προκειμένου να ενισχύσουν την περιβαλλοντική προστασία. Τα κράτη της ΕΖΕΣ ενδέχεται επίσης να θεσπίσουν εθνικά πρότυπα ή να επιβάλουν περιβαλλοντικούς φόρους υψηλότερου επιπέδου από αυτό που απαιτεί η κοινοτική νομοθεσία ή, ελλείψει κοινοτικής νομοθεσίας, να χρησιμοποιήσουν την περιβαλλοντική φορολογία ώστε να εφαρμόσουν μονομερώς την αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει”.

Σύμφωνα με τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, οι ενισχύσεις προς επιχειρήσεις οι οποίες υπερβαίνουν τα κοινοτικά πρότυπα μπορούν να θεωρούνται συμβατές με την κοινή αγορά υπό ορισμένους όρους. Ομοίως, οι ενισχύσεις υπό τη μορφή εκπτώσεων ή απαλλαγών από εναρμονισμένους κοινοτικούς φόρους μπορούν υπό ορισμένους όρους να θεωρούνται συμβατές με την κοινή αγορά. Ορισμένα νομοθετικά κείμενα με τα οποία θεσπίζονται τέτοια κοινοτικά πρότυπα δεν είναι δυνατόν να ενσωματωθούν στη συμφωνία ΕΟΧ. Επιπλέον, η κοινοτική νομοθεσία περί φορολογικής εναρμόνισης δεν εμπίπτει καθεαυτή στο πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας ΕΟΧ. Παρ’ όλα αυτά, προκειμένου να εξασφαλισθεί, αφενός, η ενιαία εφαρμογή των διατάξεων περί κρατικών ενισχύσεων και, αφετέρου, ίσοι όροι ανταγωνισμού στο σύνολο του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (εφεξής “ΕΟΧ”), η Εποπτεύουσα Αρχή θα εφαρμόζει εν γένει τα ίδια κριτήρια με αυτά που χρησιμοποιούν οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για να εκτιμήσει αν συμβιβάζεται η περιβαλλοντική ενίσχυση με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ, λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη τη συγκεκριμένη νομοθεσία των κρατών της ΕΖΕΣ. Αυτό προϋποθέτει ότι οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να αναφέρονται σε κοινοτικά κριτήρια και κοινοτικά μέτρα φορολογικής εναρμόνισης, όπου υπάρχουν. Η Εποπτεύουσα Αρχή υπογραμμίζει ότι αυτή η αναφορά στην κοινοτική νομοθεσία δεν σημαίνει ότι τα κράτη της ΕΖΕΣ είναι υποχρεωμένα να ακολουθούν την κοινοτική νομοθεσία, όταν δεν έχει τεθεί σε ισχύ αντίστοιχη νομοθεσία με βάση τη συμφωνία ΕΟΧ⁽⁷⁾. Απλώς μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση για να εκτιμηθεί κατά πόσον ένα μέτρο ενίσχυσης είναι συμβατό με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ δυνάμει του άρθρου 61 παράγραφος 3 αυτής.

11. Η Εποπτεύουσα Αρχή θεωρεί απαραίτητη την αναθεώρηση των κανόνων σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που καθορίζονται στο σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις, ιδίως για να εξασφαλιστούν η καλύτερη στόχευση των ενισχύσεων, η βελτιωμένη οικονομική ανάλυση και αποτελεσματικότερες διαδικασίες. Επιπλέον, η Εποπτεύουσα Αρχή κρίνει απαραίτητο να ληφθούν υπόψη οι εξελίξεις στην πολιτική για το περιβάλλον και στις περιβαλλοντικές τεχνολογίες και να προσαρμοσθούν οι κανόνες με βάση την αποκτηθείσα πείρα.

⁽³⁾ ΕΕ L 242 της 10.9.2002, σ. 1.

⁽⁴⁾ Οι τομείς προτεραιοτήτων είναι: κλιματική αλλαγή, φύση και βιοποικιλότητα, περιβάλλον και υγεία, διαχείριση φυσικών πόρων και αποβλήτων. Ο τομέας της υγείας δεν καλύπτεται από αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές.

⁽⁵⁾ Σχετικά με τα τελευταία, βλ. την “Πράσινη Βίβλο όσον αφορά τα αγορακεντρικά μέσα για το περιβάλλον και την εξυπηρέτηση αντίστοιχων πολιτικών επιδιώξεων” της 28ης Μαρτίου 2007, COM(2007) 140 τελικό.

⁽⁶⁾ Σε περίπτωση που τέτοιες απαιτήσεις ή τέτοια πρότυπα ενσωματώνονται στη συμφωνία ΕΟΧ, καθίστανται πρότυπα του ΕΟΧ.

⁽⁷⁾ Για παράδειγμα, η οδηγία 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51) δεν έχει εφαρμοσθεί από τα κράτη της ΕΖΕΣ.

12. Η Εποπεύουσα Αρχή θα εφαρμόζει τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές κατά την αξιολόγηση των ενισχύσεων για το περιβάλλον, ενισχύοντας κατά τον τρόπο αυτό την ασφάλεια του δικαίου και τη διαφάνεια των αποφάσεών της. Οι ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος πρέπει πρωτίστως να δικαιολογούνται βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αντικαθιστούν τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ το 2001 ⁽⁸⁾.
13. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αφορούν δύο είδη αξιολογήσεων: τη συνήθη αξιολόγηση για μέτρα που συνεπάγονται ενισχύσεις κάτω ενός συγκεκριμένου ορίου ή ενισχύσεις χορηγούμενες σε μονάδες με δυναμικό παραγωγής κάτω ενός ορισμένου ορίου (κεφάλαιο 3) και τη λεπτομερή αξιολόγηση μέτρων τα οποία συνεπάγονται ενισχύσεις που υπερβαίνουν το εν λόγω όριο ή ενισχύσεων χορηγούμενων σε μονάδες με δυναμικό παραγωγής που υπερβαίνει το εν λόγω όριο, καθώς και ενισχύσεων που παρέχονται σε νέες εγκαταστάσεις παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας, υπολογιζόμενες με βάση τις αποφευχθείσες εξωτερικές δαπάνες (κεφάλαιο 5).
14. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα εφαρμόζονται για όλα τα μέτρα που κοινοποιούνται στην Εποπεύουσα Αρχή (είτε διότι το μέτρο δεν καλύπτεται από κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες (εφεξής "ΚΑΚ") ή ένας ΚΑΚ επιβάλλει την υποχρέωση χωριστής κοινοποίησης της ενίσχυσης, είτε διότι το οικείο κράτος της ΕΖΕΣ αποφασίζει να κοινοποιήσει μέτρο το οποίο θα μπορούσε καταρχήν να λάβει απαλλαγή βάσει ΚΑΚ), καθώς και κατά την αξιολόγηση κάθε μη κοινοποιηθείσας ενίσχυσης μετά τη δημοσίευση των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.
- 1.3. Το κριτήριο της εξισορρόπησης και η εφαρμογή του στις ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος
- 1.3.1. Λιγότερες και καλύτερα στοχευμένες ενισχύσεις, κριτήριο εξισορρόπησης για την αξιολόγηση των ενισχύσεων
15. Στο προαναφερόμενο σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι "θα αναβαθμίσει, όπου είναι σκόπιμο, την οικονομική της προσέγγιση στην ανάλυση των κρατικών ενισχύσεων".
16. Για να κρίνει κατά πόσον ένα μέτρο ενίσχυσης μπορεί να θεωρηθεί συμβατό με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ, η Εποπεύουσα Αρχή σταθμίζει τις θετικές επιπτώσεις του μέτρου για την επίτευξη ενός στόχου κοινού ενδιαφέροντος και τις ενδεχομένως αρνητικές παρενέργειές του, όπως τη νόθευση του ανταγωνισμού και του εμπορίου. Το σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις, με βάση την ισχύουσα πρακτική, τυποποίησε αυτή την προσπάθεια στάθμιση ως "κριτήριο εξισορρόπησης" ⁽⁹⁾. Το κριτήριο αυτό περιλαμβάνει τρία στάδια: στα πρώτα δύο στάδια εξετάζονται τα θετικά αποτελέσματα της κρατικής ενίσχυσης και στο τρίτο εξετάζονται τα αρνητικά και σταθμίζονται τα θετικά και τα αρνητικά αποτελέσματα. Το κριτήριο εξισορρόπησης διαρθρώνεται ως εξής:
1. Αποσκοπεί το μέτρο ενίσχυσης στην επίτευξη σαφώς καθορισμένου στόχου κοινού ενδιαφέροντος; (π.χ. ανάπτυξη, απασχόληση, συνοχή, περιβάλλον, ενεργειακή ασφάλεια). Στο πλαίσιο των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, ο σχετικός στόχος κοινού ενδιαφέροντος είναι η προστασία του περιβάλλοντος.
 2. Η ενίσχυση έχει σχεδιασθεί κατάλληλα ώστε να επιτευχθεί ο στόχος κοινού ενδιαφέροντος, δηλαδή η προτεινόμενη ενίσχυση αντιμετωπίζει την ανεπάρκεια της αγοράς ή κάποιον άλλο στόχο;
 - α) Αποτελεί η κρατική ενίσχυση το κατάλληλο μέσο πολιτικής;
 - β) Λειτουργεί ως κίνητρο, δηλαδή μεταβάλλεται χάρη στην ενίσχυση η συμπεριφορά των επιχειρήσεων;
 - γ) Είναι το μέτρο ενίσχυσης ανάλογο, δηλαδή θα μπορούσε η ίδια αλλαγή συμπεριφοράς να επιτευχθεί με μικρότερη ενίσχυση;
 - 3) Είναι η νόθευση του ανταγωνισμού και οι επιπτώσεις στο εμπόριο περιορισμένες, έτσι ώστε η τελική αποτίμηση να είναι θετική;
17. Το εν λόγω κριτήριο εξισορρόπησης ισχύει τόσο για την εκπόνηση κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις όσο και για την αξιολόγηση υποθέσεων.
- 1.3.2. Ο στόχος του κοινού ενδιαφέροντος που θέτουν οι κατευθυντήριες γραμμές
18. Στην ένατη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου της συμφωνίας ΕΟΧ διακηρύσσεται η απόφαση των κρατών της ΕΖΕΣ να διαφυλάξουν, να προστατεύσουν και να βελτιώσουν την ποιότητα του περιβάλλοντος και αναφέρεται ότι η αειφόρος ανάπτυξη είναι ένας από τους στόχους τους. Κατά συνέπεια, η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί σημαντικό στόχο κοινού ενδιαφέροντος. Επιπλέον, στο άρθρο 73 παράγραφος 2 της συμφωνίας ΕΟΧ γίνεται αναφορά στην ανάγκη να ενταχθούν οι απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος στις υπόλοιπες πολιτικές των κρατών της ΕΖΕΣ και αναφέρεται ότι η περιβαλλοντική πολιτική πρέπει να στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος στην πηγή ⁽¹⁰⁾, καθώς και στην αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει".
19. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θέτουν τους όρους για την έγκριση κρατικών ενισχύσεων οι οποίες χορηγούνται προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι ανεπάρκειες της αγοράς που δεν επιτρέπουν την επίτευξη του βέλτιστου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος.

⁽⁸⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

⁽⁹⁾ Βλέπε σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις (υποσημείωση 4), παράγραφοι 11 και 20, όπως αναφέρεται με περισσότερες λεπτομέρειες στην ανακοίνωση για την καινοτομία [COM(2005) 436 τελικό της 21.9.2005].

⁽¹⁰⁾ Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως η έκλυση χημικών ρύπων στο περιβάλλον ή η αλλαγή της μορφολογίας, για παράδειγμα, του υδάτινου περιβάλλοντος, προκαλώντας κατ' αυτόν τον τρόπο διαταραχές στα οικοσυστήματα, ή δραστηριότητες που έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ποσοτική κατάσταση των υδάτινων πόρων.

20. Η πλέον συνήθης ανεπάρκεια της αγοράς στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος αφορά τις αρνητικές εξωτερικότητες. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται με αποκλειστικό γνώμονα το συμφέρον τους δεν έχουν κανένα κίνητρο να λαμβάνουν υπόψη τους τις αρνητικές εξωτερικότητες, που προκύπτουν από την παραγωγή, ούτε όταν λαμβάνουν αποφάσεις για μια συγκεκριμένη τεχνολογία παραγωγής, ούτε όταν αποφασίζουν για το επίπεδο παραγωγής. Με άλλα λόγια, το κόστος παραγωγής που βαρύνει την επιχείρηση είναι χαμηλότερο του κόστους με το οποίο επιβαρύνεται το κοινωνικό σύνολο. Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις δεν έχουν κίνητρα ώστε να μειώσουν τη ρύπανση που προκαλούν ή να αναλάβουν οι ίδιες μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος.
21. Οι κυβερνήσεις που αντιμετωπίζουν την εν λόγω ανεπάρκεια της αγοράς τείνουν να χρησιμοποιούν κανονιστικές ρυθμίσεις προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι οι αρνητικές εξωτερικότητες που σχετίζονται με τη ρύπανση θα ληφθούν υπόψη. Μέσω της θέσπισης προτύπων, φόρων, οικονομικών μέσων και άλλων κανονιστικών ρυθμίσεων, οι επιχειρήσεις που προκαλούν ρύπανση πρέπει να πληρώνουν για το κοινωνικό κόστος της ρύπανσης σύμφωνα με την αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει”. Η εσωτερίκευση αυτών των αρνητικών εξωτερικοτήτων αυξάνει, κατά συνέπεια, το ιδιωτικό κόστος που αναλαμβάνουν οι επιχειρήσεις επιδρώντας αρνητικά στα έσοδά τους. Επιπλέον, δεδομένου ότι η πρόκληση ρύπανσης από τις βιομηχανίες και επιχειρήσεις δεν είναι ομοιόμορφη, το κόστος των φιλικών για το περιβάλλον ρυθμίσεων τείνει να είναι διαφοροποιημένο, όχι μόνο μεταξύ επιχειρήσεων, αλλά και μεταξύ των κρατών του ΕΟΧ. Εξάλλου, τα κράτη του ΕΟΧ ενδέχεται να εκτιμούν διαφορετικά την ανάγκη να θέσουν υψηλούς περιβαλλοντικούς στόχους.
22. Κατά συνέπεια, ελλείψει κοινοτικών προτύπων και μέσων που να βασίζονται στην αγορά και να αντιστοιχούν πλήρως στο επίπεδο της αρχής “ο ρυπαίνων πληρώνει” (κανονιστική ανεπάρκεια), τα κράτη της ΕΖΕΣ ενδέχεται να αποφασίσουν μονομερώς να θέσουν υψηλότερους στόχους όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος. Αυτό ενδέχεται στη συνέχεια να επιβαρύνει με πρόσθετα έξοδα τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο εδαφός τους. Για τον λόγο αυτό, εκτός από τις κανονιστικές ρυθμίσεις, τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις κρατικές ενισχύσεις ως θετικό κίνητρο για να επιτύχουν υψηλότερα επίπεδα περιβαλλοντικής προστασίας. Αυτό μπορεί να συμβεί με δύο τρόπους:
- θετικά εξατομικευμένα κίνητρα για τη μείωση της ρύπανσης και άλλων αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον: Πρώτον, τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν να καθιερώσουν θετικά κίνητρα σε ατομικό επίπεδο (στο επίπεδο της επιχείρησης) για την υπέρβαση των κοινοτικών προτύπων⁽¹⁾. Στην περίπτωση αυτή, ο αποδέκτης της ενίσχυσης μειώνει τη ρύπανση, διότι λαμβάνει ενίσχυση για να μεταβάλει τη συμπεριφορά του και όχι διότι πρέπει να πληρώσει για τα έξοδα της ρύπανσης. Ο στόχος της κρατικής ενίσχυσης είναι να αντιμετωπισθεί άμεσα η ανεπάρκεια της αγοράς που σχετίζεται με τις αρνητικές επιπτώσεις της ρύπανσης·
 - θετικά κίνητρα για τη θέσπιση εθνικών περιβαλλοντικών ρυθμίσεων που υπερβαίνουν τα κοινοτικά πρότυπα: Δεύτερον, τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν να θεσπίσουν εθνικές ρυθμίσεις οι οποίες υπερβαίνουν τα κοινοτικά πρότυπα. Ωστόσο, αυτό ενδέχεται να οδηγήσει σε πρόσθετα έξοδα για ορισμένες επιχειρήσεις και κατ’ αυτόν τον τρόπο να επηρεάσει την ανταγωνιστικότητά τους. Επιπλέον, τα έξοδα αυτά ενδέχεται να μην συνεπάγονται την ίδια επιβάρυνση για όλες τις επιχειρήσεις, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών τους από άποψη μεγέθους, θέσης στην αγορά, τεχνολογίας και άλλων ιδιαιτεροτήτων. Στην περίπτωση αυτή, η κρατική ενίσχυση ενδέχεται να είναι αναγκαία για να μειώσει την επιβάρυνση των πλέον θιγόμενων επιχειρήσεων και κατ’ αυτόν τον τρόπο να επιτρέψει στα κράτη της ΕΖΕΣ να θεσπίσουν εθνικές περιβαλλοντικές ρυθμίσεις αυστηρότερες των κοινοτικών προτύπων.
- 1.3.3. Καταλληλότητα του μέσου
23. Η κυβερνητική παρέμβαση μπορεί να εξασφαλίσει καλύτερη προστασία του περιβάλλοντος. Οι κανονιστικές ρυθμίσεις και τα μέσα που βασίζονται στην αγορά αποτελούν τα πλέον σημαντικά εργαλεία για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων. Ηπια μέσα, όπως τα προαιρετικά οικολογικά σήματα και η διάδοση τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον, μπορούν επίσης να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο. Ωστόσο, ακόμη και εάν η εξεύρεση του βέλτιστου συνδυασμού μέσων άσκησης πολιτικής μπορεί να αποδειχθεί περίπλοκη, η ύπαρξη ανεπαρκειών της αγοράς ή πολιτικών στόχων δεν δικαιολογεί αυτόματα τη χρήση κρατικών ενισχύσεων.
24. Σύμφωνα με την αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει”, ο ρυπαίνων θα πρέπει να πληρώνει το συνολικό κόστος της ρύπανσης που προκαλεί, συμπεριλαμβανομένου του έμμεσου κόστους που επωμίζεται η κοινωνία. Για τον σκοπό αυτό, οι κανονιστικές ρυθμίσεις για το περιβάλλον μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμο μέσο ώστε να αυξηθεί το κόστος που επωμίζεται ο ρυπαίνων. Η τήρηση της αρχής “ο ρυπαίνων πληρώνει” εγγυάται θεωρητικά ότι η ανεπάρκεια της αγοράς που σχετίζεται με τις αρνητικές εξωτερικότητες θα διορθωθεί. Κατά συνέπεια, εάν η αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει” εφαρμόζοταν πλήρως, δεν θα ήταν απαραίτητη καμία περαιτέρω κρατική παρέμβαση προκειμένου να εξασφαλισθεί ένα ικανοποιητικό αποτέλεσμα με τους όρους της αγοράς. Η αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει” παραμένει ο βασικός κανόνας και η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων η δεύτερη καλύτερη επιλογή. Η χρήση κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο της αρχής “ο ρυπαίνων πληρώνει”, θα απάλλαζε τον ρυπαίνοντα από το βάρος πληρωμής του κόστους της ρύπανσης που προκαλεί. Για τον λόγο αυτό, οι κρατικές ενισχύσεις ενδέχεται να μην συνιστούν κατάλληλο μέσο σε τέτοιες περιπτώσεις.
25. Ωστόσο, εξαιτίας ιδίως της πλημμελούς εφαρμογής της αρχής “ο ρυπαίνων πληρώνει”, το υπάρχον επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος κρίνεται μη ικανοποιητικό για τους ακόλουθους λόγους:
- a) Πρώτον, δεν είναι εύκολο να διαπιστωθεί το ακριβές κόστος της ρύπανσης. Ο υπολογισμός του πρόσθετου κοινωνικού κόστους για κάθε είδος παραγωγής είναι τεχνικά περίπλοκος και ενίοτε είναι ενδεχομένως αναποτελεσματικό να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι διαφορετικοί παραγωγοί έχουν διαφορετικά επίπεδα ρύπανσης εάν το

⁽¹⁾ Όπως αναφέρεται ανωτέρω, σε περίπτωση που τέτοια πρότυπα ενσωματώνονται στη συμφωνία ΕΟΧ, καθίστανται πρότυπα του ΕΟΧ.

σχετικό διοικητικό κόστος είναι πολύ υψηλό. Η κατάσταση επηρεάζεται επίσης από την ύπαρξη διαφορετικών ευαισθησιών όσον αφορά τις αλλαγές των τιμών καταναλωτή (ελαστικότητα των τιμών). Επιπλέον, ο προσδιορισμός του κόστους της ρύπανσης διαφέρει μεταξύ ατόμων και κοινωνιών, ανάλογα με τις κοινωνικές επιλογές όσον αφορά, για παράδειγμα, τον αντίκτυπο των σημερινών πολιτικών στις μελλοντικές γενεές. Εξάλλου, ορισμένα έξοδα είναι δύσκολο να εκφραστούν με βεβαιότητα σε χρήμα, όπως η μείωση του προσδόκιμου ζωής ή η βλάβη που προκαλείται στο περιβάλλον. Για τον λόγο αυτό, θα υπάρχει πάντα κάποιος βαθμός αβεβαιότητας όσον αφορά τον υπολογισμό του κόστους της ρύπανσης.

β) Δεύτερον, μια υπερβολικά απότομη αύξηση της τιμής ορισμένων (βιομηχανικών) προϊόντων προκειμένου να εσωτερικευθεί το κόστος της ρύπανσης ενδέχεται να αποτελέσει εξωτερικό κραδασμό και να προκαλέσει διαταραχές στην οικονομία. Για τον λόγο αυτό, οι κυβερνήσεις θα προτιμήσουν ενδεχομένως να επιδείξουν μετριοπάθεια στην προσπάθειά τους να ενσωματώσουν την πλήρη τιμή της ρύπανσης σε ορισμένες παραγωγικές διαδικασίες.

26. Στο πλαίσιο ενός ανεπαρκούς επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος, οι κρατικές ενισχύσεις, μολονότι δεν επιλύουν όλα τα προαναφερθέντα προβλήματα, ενδέχεται να αποτελέσουν θετικά κίνητρα για τις επιχειρήσεις ώστε αυτές να πραγματοποιήσουν δραστηριότητες ή επενδύσεις που δεν είναι υποχρεωτικές και οι οποίες, χωρίς τις ενισχύσεις αυτές, δεν θα ενδιέφεραν τις κερδοσκοπικές εταιρείες. Επιπλέον, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να αποτελέσουν το κατάλληλο μέσο που θα επιτρέπει στα κράτη της ΕΖΕΣ να θεσπίζουν τα ίδια περιβαλλοντική νομοθεσία η οποία θα υπερβαίνει τα κοινοτικά πρότυπα, μειώνοντας την επιβάρυνση των επιχειρήσεων εκείνων που θίγονται περισσότερο από την εν λόγω ρύθμιση και καθιστώντας δυνατή κατά τον τρόπο αυτό τη θέσπιση της ρύθμισης.

1.3.4. Δημιουργία κινήτρων και αναγκαιότητα της ενίσχυσης

27. Οι κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα την αλλαγή της συμπεριφοράς του αποδέκτη της ενίσχυσης, προκειμένου να εξασφαλίζεται υψηλότερο επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος από ό,τι εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση. Ωστόσο, οι επενδύσεις που αυξάνουν το επίπεδο της περιβαλλοντικής προστασίας μπορεί συγχρόνως να αυξάνουν τα έξοδα ⁽¹²⁾ και/ή να μειώνουν τις δαπάνες ⁽¹³⁾, να είναι δηλαδή καθεαυτές οικονομικά ελκυστικές. Κατά συνέπεια, πρέπει να εξακριβώνεται ότι η συγκεκριμένη επένδυση δεν θα είχε πραγματοποιηθεί χωρίς τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης.
28. Στόχος είναι να βεβαιώνεται ότι οι επιχειρήσεις, χωρίς την ενίσχυση, δεν θα είχαν αναλάβει την ίδια δραστηριότητα λόγω των εγγενών πλεονεκτημάτων της. Η δημιουργία κινήτρων διαπιστώνεται με ανάλυση “αντιπαραδείγματων”, μέσω της σύγκρισης των επιπέδων της σχεδιαζόμενης δραστηριότητας με ή χωρίς ενίσχυση. Ο ορθός προσδιορισμός του “αντιπαραδείγματος” είναι το κλειδί για να διαπιστωθεί κατά πόσον η κρατική ενίσχυση αποτελεί ή όχι κίνητρο. Είναι επίσης πρωταρχικής σημασίας για τον υπολογισμό των πρόσθετων επενδυτικών ή παραγωγικών εξόδων που συνεπάγεται η επίτευξη του υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος.
29. Για την τήρηση υποχρεωτικών κοινοτικών προτύπων ενδέχεται να απαιτείται η πραγματοποίηση επενδύσεων. Δεδομένου ότι η εταιρεία θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να ανταποκριθεί στις εν λόγω υποχρεώσεις, δεν δικαιολογείται η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για την τήρηση υποχρεωτικών κοινοτικών προτύπων τα οποία βρίσκονται ήδη σε ισχύ.

1.3.5. Αναλογικότητα της ενίσχυσης

30. Μια ενίσχυση θεωρείται ανάλογη εάν το ίδιο αποτέλεσμα δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί με μικρότερη ενίσχυση. Επιπλέον, η αναλογικότητα μπορεί επίσης να εξαρτάται από τον βαθμό επιλεκτικότητας ενός μέτρου.
31. Ειδικότερα, το ποσό της ενίσχυσης πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο που απαιτείται για την επίτευξη της επιδιωκόμενης προστασίας του περιβάλλοντος. Για τον λόγο αυτό, οι επιλέξιμες δαπάνες για τις επενδυτικές ενισχύσεις βασίζονται στην έννοια του επιπλέον (καθαρού) κόστους που απαιτείται για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων. Τούτο συνεπάγεται ότι, για τον προσδιορισμό του ύψους της ενίσχυσης που μπορεί να χορηγηθεί, όλα τα οικονομικά πλεονεκτήματα που αποφέρει η επένδυση στην εταιρεία πρέπει καταρχήν να αφαιρούνται από τα πρόσθετα επενδυτικά έξοδα.
32. Είναι, ωστόσο, δύσκολο να ληφθούν πλήρως υπόψη όλα τα οικονομικά πλεονεκτήματα που θα αποκομίσει μια επιχείρηση από μια πρόσθετη επένδυση. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τη μεθοδολογία για τον υπολογισμό του επιλέξιμου κόστους, όπως αυτή εκτίθεται στα σημεία 80 έως 84, τα λειτουργικά οφέλη δεν λαμβάνονται υπόψη ύστερα από μια συγκεκριμένη αρχική περίοδο μετά την επένδυση. Αλλά ούτε και ορισμένα άλλα οφέλη που δεν είναι πάντοτε εύκολο να μετρηθούν — όπως η λεγόμενη “οικολογική εικόνα” του προϊόντος, η οποία βελτιώνεται με μια περιβαλλοντική επένδυση — λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο αυτό. Κατά συνέπεια, προκειμένου η ενίσχυση να είναι ανάλογη, η Εποπτεύουσα Αρχή θεωρεί ότι το ύψος της πρέπει κατά κανόνα να είναι χαμηλότερο από τις επιλέξιμες επενδυτικές δαπάνες (βλέπε παράρτημα). Το ποσό της ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει στο 100 % της επιλέξιμης επενδυτικής δαπάνης μόνο σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η επενδυτική ενίσχυση χορηγείται μέσω πραγματικά ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών βάσει σαφών και διαφανών κριτηρίων τα οποία δεν δημιουργούν διακρίσεις — έτσι ώστε να εξασφαλίζεται πραγματικά ότι η ενίσχυση θα περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη περιβαλλοντικού οφέλους. Ο λόγος είναι ότι σε τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να θεωρηθεί ότι οι σχετικές προσφορές που υποβάλλονται αντανακλούν όλα τα ενδεχόμενα οφέλη που μπορεί να προκύψουν από την πρόσθετη επένδυση.

⁽¹²⁾ Μια περισσότερο φιλική προς το περιβάλλον μέθοδος παραγωγής μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα, παραδείγματος χάρι, περισσότερες δυνατότητες ανακύκλωσης των αποβλήτων, παράγοντας έτσι πρόσθετα έσοδα. Μπορεί επίσης να είναι δυνατή η αύξηση της τιμής ή των πωλήσεων των προϊόντων, εφόσον αυτά θεωρούνται περισσότερο φιλικά προς το περιβάλλον και, κατά συνέπεια, καθίστανται περισσότερο ελκυστικά για τους καταναλωτές.

⁽¹³⁾ Μια περισσότερο φιλική προς το περιβάλλον μέθοδος παραγωγής μπορεί να έχει ως επίπτωση ιδίως τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και πρώτων υλών.

33. Επιπλέον, όσον αφορά ορισμένα μέτρα, το ύψος της ενίσχυσης δεν είναι δυνατόν να υπολογιστεί βάσει των πρόσθετων δαπανών. Αυτό συμβαίνει με τις ενισχύσεις υπό τη μορφή απαλλαγών ή εκπτώσεων από φόρους για το περιβάλλον και με τις ενισχύσεις υπό τη μορφή συστημάτων εμπορεύσιμων αδειών. Στις περιπτώσεις αυτές, η αναλογικότητα πρέπει να εξασφαλίζεται μέσω συγκεκριμένων όρων και κριτηρίων για τη χορήγηση των απαλλαγών ή των εκπτώσεων, ώστε ο δικαιούχος να μην αποκομίζει υπερβολικά πλεονεκτήματα και η επιλεκτικότητα του μέτρου να περιορίζεται στο ελάχιστο απαραίτητο.
34. Το κόστος της προστασίας του περιβάλλοντος είναι συχνά υψηλότερο για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις σε σχετικούς όρους ανάλογα προς το μέγεθος των δραστηριοτήτων τους. Επιπλέον, η ικανότητα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων να επωμίζονται τα έξοδα αυτά περιορίζεται από αδυναμίες της αγοράς κεφαλαίων. Για τον λόγο αυτό, και επειδή είναι περιορισμένος ο κίνδυνος σοβαρής νόθευσης του ανταγωνισμού όταν δικαιούχος είναι μια μικρή ή μεσαία επιχείρηση, για ορισμένα είδη ενίσχυσης μπορεί να δικαιολογηθεί πριμοδότηση των εν λόγω επιχειρήσεων.
35. Επιπλέον, τα κράτη της ΕΖΕΣ ενθαρρύνονται να εξασφαλίζουν την αποδοτικότητα κόστους όταν επιτυγχάνουν περιβαλλοντικά οφέλη, π.χ. επιλέγοντας μέτρα στα οποία το εξοικονομούμενο εξωτερικό κόστος είναι σημαντικό σε σχέση με το ποσό της ενίσχυσης. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ του εξοικονομούμενου εξωτερικού κόστους και του κόστους με το οποίο επιβαρύνεται μια επιχείρηση, το εξοικονομούμενο εξωτερικό κόστος θα χρησιμοποιείται μόνο κατ' εξαίρεση ως βάση για τον καθορισμό των ποσών κρατικής ενίσχυσης. Υπό κανονικές συνθήκες, προκειμένου η επιχείρηση να έχει επαρκή κίνητρα για να μεταβάλει τη συμπεριφορά της, το ύψος της ενίσχυσης πρέπει να συνδέεται άμεσα με το κόστος που θα εσωμοσθεί η επιχείρηση.
- 1.3.6. Οι αρνητικές επιπτώσεις των ενισχύσεων για το περιβάλλον πρέπει να περιορίζονται ώστε η συνολική αποτίμηση να είναι θετική
36. Εάν οι κρατικές ενισχύσεις για το περιβάλλον είναι καλώς στοχευμένες ώστε να αντισταθμίζουν μόνο τα πραγματικά πρόσθετα έξοδα που συνδέονται με ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας, ο κίνδυνος αθέμιτης νόθευσης του ανταγωνισμού είναι συνήθως μάλλον περιορισμένος. Κατά συνέπεια, είναι πρωταρχικής σημασίας οι κρατικές ενισχύσεις για το περιβάλλον να είναι καλά στοχευμένες. Η ενίσχυση αποβαίνει σε βάρος του ανταγωνισμού όταν δεν είναι αναγκαία ή ανάλογη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου. Αυτό μπορεί να συμβαίνει ιδίως στην περίπτωση που η ενίσχυση έχει ως αποτέλεσμα:
- α) τη διάσωση μη αποδοτικών εταιρειών,
 - β) τη στρέβλωση δυναμικών κινήτρων/τον παραγκωνισμό,
 - γ) τη δημιουργία ισχυρής θέσης στην αγορά ή συμπεριφορές αποκλεισμού,
 - δ) την τεχνητή αλλαγή των ροών του εμπορίου ή της εγκατάστασης της παραγωγής.
37. Σε ορισμένες περιπτώσεις, στόχος του μέτρου είναι η παρέμβαση στη λειτουργία της αγοράς ώστε να ευνοηθούν, προς γενικό όφελος του περιβάλλοντος, ορισμένες φιλικές προς το περιβάλλον μέθοδοι παραγωγής σε βάρος άλλων, περισσότερο ρυπογόνων. Τέτοιου είδους μέτρα βοηθούν τους παραγωγούς των σχετικών φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων να βελτιώσουν τη θέση τους στην αγορά έναντι των ανταγωνιστών τους οι οποίοι προσφέρουν προϊόντα που ωφελούν λιγότερο το περιβάλλον. Στις περιπτώσεις αυτές, η Εποπτεύουσα Αρχή θα λαμβάνει υπόψη τις συνολικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του μέτρου όταν εξετάζει τις αρνητικές επιπτώσεις που ενδέχεται να έχει για τη θέση στην αγορά (άρα και για τα κέρδη) των επιχειρήσεων που δεν λαμβάνουν ενίσχυση. Όσο λιγότερες είναι οι αναμενόμενες περιβαλλοντικές επιπτώσεις του υπό εξέταση μέτρου, τόσο σημαντικότερο είναι να εξακριβώνεται ο αντίκτυπος του στα μερίδια αγοράς και στα κέρδη των ανταγωνιζόμενων προϊόντων.
- 1.4. Εφαρμογή του κριτηρίου της εξισορρόπησης: νόμιμα τεκμήρια και ανάγκη λεπτομερέστερης αξιολόγησης
38. Με την επιφύλαξη των άρθρων 4 έως 7 του μέρους II του πρωτοκόλλου 3 της συμφωνίας μεταξύ των κρατών ΕΖΕΣ για τη σύσταση Εποπτεύουσας Αρχής και Δικαστηρίου (εφεξής "συμφωνία περί Εποπτείας και Δικαστηρίου"), τα νόμιμα τεκμήρια που εφαρμόζει η Εποπτεύουσα Αρχή ΕΖΕΣ ποικίλλουν ανάλογα με το είδος της κοινοποιούμενη κρατικής ενίσχυσης.
39. Στο κεφάλαιο 3 των παρουσιών κατευθυντήριων γραμμών, η Εποπτεύουσα Αρχή προσδιόρισε σειρά μέτρων για τα οποία θεωρεί εκ των προτέρων ότι μια κρατική ενίσχυση θα θεραπεύσει μια ανεπάρκεια της αγοράς η οποία παρεμποδίζει την προστασία του περιβάλλοντος ή θα βελτιώσει το επίπεδο προστασίας. Η Εποπτεύουσα Αρχή καθορίζει επίσης σειρά όρων και παραμέτρων, προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι οι κρατικές ενισχύσεις αποτελούν πράγματι κίνητρο, είναι ανάλογες και έχουν περιορισμένες αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και στο εμπόριο. Το κεφάλαιο 3 περιλαμβάνει συνεπώς τις παραμέτρους που ισχύουν για τις ενισχυόμενες δραστηριότητες, τις εντάσεις ενίσχυσης και τους όρους συμβατότητας.
40. Ωστόσο, για ποσά ενίσχυσης που υπερβαίνουν ορισμένα όρια, καθώς και για ορισμένες ειδικές καταστάσεις, απαιτείται πρόσθετη εξέταση, λόγω του υψηλότερου κινδύνου νόθευσης του ανταγωνισμού και του εμπορίου. Η πρόσθετη εξέταση συνίσταται γενικά σε περαιτέρω και λεπτομερέστερη εμπειριστατωμένη ανάλυση του μέτρου σύμφωνα με το κεφάλαιο 5. Τα σχετικά μέτρα θα κηρύσσονται συμβατά εφόσον από την εφαρμογή του κριτηρίου της εξισορρόπησης σύμφωνα με το κεφάλαιο 5 προκύπτει μια συνολικά θετική αξιολόγηση. Στο πλαίσιο της εν λόγω ανάλυσης, κανένα κριτήριο συμβατότητας δεν θα θεωρείται ότι πληρούται ευθύς εξαρχής. Οι φορολογικές απαλλαγές και οι εκπτώσεις των περιβαλλοντικών φόρων θα υπόκεινται μόνο στην αξιολόγηση που προβλέπεται στο κεφάλαιο 4 ⁽¹⁴⁾.

(14) Οι ενισχύσεις που χορηγούνται με τη μορφή φορολογικής ενίσχυσης σύμφωνα με το κεφάλαιο 3 θα υπόκεινται σε λεπτομερή αξιολόγηση, εφόσον υπερβαίνουν τα όρια που αναφέρονται στο κεφάλαιο 5.

41. Ως αποτέλεσμα της εν λόγω λεπτομερούς αξιολόγησης, η Εποπτεύουσα Αρχή ενδέχεται να εγκρίνει και να κηρύξει την ενίσχυση συμβατή με τη συμφωνία ΕΟΧ ή να την κηρύξει συμβατή υπό όρους.
- 1.5. *Λόγοι για ειδικά μέτρα που καλύπτονται από τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές*
42. Η Εποπτεύουσα Αρχή προσδιόρισε σειρά μέτρων για τα οποία η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων ενδέχεται, υπό συγκεκριμένους όρους, να είναι συμβατή με το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ.
- 1.5.1. *Ενισχύσεις σε επιχειρήσεις για την υπέρβαση κοινοτικών προτύπων ή για την αύξηση του επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει κοινοτικών προτύπων*
43. Αυτό το είδος ενίσχυσης αποτελεί ατομικό κίνητρο για τις εταιρείες ώστε να επιτύχουν υψηλότερο βαθμό προστασίας του περιβάλλοντος. Υπό κανονικές συνθήκες, μια επιχείρηση δεν έχει κίνητρο να υπερβεί υποχρεωτικά πρότυπα, εάν το κόστος που αυτό συνεπάγεται υπερβαίνει το όφελος που αποκομίζει. Στις περιπτώσεις αυτές η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης μπορεί να αποτελέσει κίνητρο ώστε οι επιχειρήσεις να βελτιώσουν την προστασία του περιβάλλοντος. Δεδομένου ότι η στήριξη της οικολογικής καινοτομίας αποτελεί κοινοτικό στόχο, μπορεί να γίνει αποδεκτή μια ευνοϊκότερη μεταχείριση των σχεδίων οικολογικής καινοτομίας που αποσκοπούν στη διόρθωση μιας διπλής ανεπάρκειας της αγοράς η οποία σχετίζεται με τους υψηλότερους κινδύνους της καινοτομίας σε συνδυασμό με τον περιβαλλοντικό χαρακτήρα του σχεδίου. Ως εκ τούτου, οι ενισχύσεις για την οικολογική καινοτομία έχουν ως στόχο να επιταχύνουν τη διάδοση των οικολογικών καινοτομιών στην αγορά.
- 1.5.2. *Ενισχύσεις για την απόκτηση μεταφορικών οχημάτων των οποίων για την υπέρβαση κοινοτικών προτύπων ή για την αύξηση του επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει κοινοτικών προτύπων*
44. Οι μεταφορές ευθύνονται για μεγάλο μέρος των συνολικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (30 % περίπου), καθώς και για την τοπική ρύπανση που προκαλείται από σκόνη, σωματίδια, ΝΟx και SOx. Για τον λόγο αυτό είναι σημαντικό να προωθηθούν τα καθαρά μέσα μεταφοράς, τόσο για την καταπολέμηση των κλιματικών αλλαγών όσο και για τη μείωση της τοπικής ρύπανσης, ιδίως στις πόλεις. Στο πλαίσιο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντική η προώθηση της αγοράς καθαρών οχημάτων μεταφοράς (συμπεριλαμβανομένων των καθαρών πλοίων).
- 1.5.3. *Ενισχύσεις για πρόωρη προσαρμογή σε μελλοντικά κοινοτικά πρότυπα*
45. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν επιτρέπουν τη χορήγηση ενισχύσεων για την αρωγή επιχειρήσεων με σκοπό την τήρηση κοινοτικών προτύπων που ήδη ισχύουν, διότι τέτοιες ενισχύσεις δεν θα βελτίωναν την προστασία του περιβάλλοντος. Ωστόσο, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να εξασφαλίσουν σημαντικά ταχύτερη εφαρμογή νέων κοινοτικών προτύπων και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να συμβάλουν στη μείωση της ρύπανσης με ταχύτερο ρυθμό από ό,τι σε περίπτωση μη χορήγησης της ενίσχυσης. Στις περιπτώσεις αυτές, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να δημιουργήσουν ατομικά κίνητρα προκειμένου οι επιχειρήσεις να αντισταθμίσουν τις επιπτώσεις των αρνητικών εξωτερικοτήτων που σχετίζονται με τη ρύπανση.
- 1.5.4. *Ενισχύσεις για εκπόνηση περιβαλλοντικών μελετών*
46. Οι ενισχύσεις σε επιχειρήσεις για την εκπόνηση μελετών σχετικά με επενδύσεις που αποσκοπούν στην επίτευξη περιβαλλοντικής προστασίας που υπερβαίνει τα κοινοτικά πρότυπα ή που αυξάνουν τα επίπεδα προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει κοινοτικών προτύπων, καθώς και για την εκπόνηση μελετών για την εξοικονόμηση ενέργειας και για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, αντιμετωπίζουν τις ανεπάρκειες της αγοράς που συνδέονται με την ασύμμετρη πληροφόρηση. Οι επιχειρήσεις υποτιμούν συχνά τις δυνατότητες και τα οφέλη όσον αφορά την εξοικονόμηση ενέργειας και την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, με αποτέλεσμα την ανεπάρκεια επενδύσεων στους τομείς αυτούς.
- 1.5.5. *Ενισχύσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας*
47. Οι ενισχύσεις αυτού του είδους αποσκοπούν στην αποκατάσταση της ανεπάρκειας της αγοράς που οφείλεται σε αρνητικές εξωτερικότητες, δημιουργώντας ατομικά κίνητρα για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων όσον αφορά την εξοικονόμηση ενέργειας και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να θεωρηθούν αποδεκτές όταν οι επενδύσεις για εξοικονόμηση ενέργειας δεν είναι υποχρεωτικές σύμφωνα με τα ισχύοντα κοινοτικά πρότυπα και όταν δεν είναι αποδοτικές, δηλαδή όταν το κόστος της εξοικονομούμενης ενέργειας είναι υψηλότερο από το σχετικό ιδιωτικό οικονομικό όφελος. Στην περίπτωση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, μπορεί να αποδειχθεί αναγκαία μια ευνοϊκότερη αντιμετώπιση, για να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις αυτές συχνά υποτιμούν τα οφέλη από τη μακροπρόθεσμη εξοικονόμηση ενέργειας, με αποτέλεσμα να υποεπενδύουν σε μέτρα που έχουν αυτό τον σκοπό.
- 1.5.6. *Ενισχύσεις για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας*
48. Οι ενισχύσεις αυτού του είδους έχουν ως στόχο την αποκατάσταση της ανεπάρκειας της αγοράς που σχετίζεται με αρνητικές εξωτερικότητες, παρέχοντας ατομικά κίνητρα προκειμένου να αυξηθεί το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στη συνολική παραγωγή ενέργειας. Η αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για επίτευξη των στόχων που συνδέονται με τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων μπορεί να δικαιολογείται εάν το κόστος παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας είναι υψηλότερο από το κόστος παραγωγής ενέργειας από πηγές λιγότερο φιλικές προς το περιβάλλον και εάν δεν έχει θεσπιστεί υποχρεωτικό κοινοτικό πρότυπο όσον αφορά το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές για τις μεμονωμένες επιχειρήσεις. Το υψηλό κόστος παραγωγής ορισμένων ειδών ανανεώσιμης ενέργειας δεν επιτρέπει στις επιχειρήσεις να επιτύχουν ανταγωνιστικές τιμές στην αγορά και, κατ' αυτόν τον τρόπο, λειτουργεί ως φραγμός για την πρόσβαση της ανανεώσιμης ενέργειας στην αγορά. Ωστόσο, χάρη στις τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα της ανανεώσιμης ενέργειας και στη σταδιακή αύξηση της εσωτερικής των περιβαλλοντικών εξωτερικών επακόλουθων (ως αποτέλεσμα, για παράδειγμα της οδηγίας 2008/1/ΕΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2008, σχετικά με την

ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης⁽¹⁵⁾, της νομοθεσίας για την ποιότητα του αέρα και του συστήματος εμπορίας των εκπομπών), η διαφορά κόστους έχει αρχίσει να παρουσιάζει πτωτική τάση κατά τα τελευταία χρόνια, περιορίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την ανάγκη για ενισχύσεις.

49. Επιπλέον, η προώθηση των βιοκαυσίμων⁽¹⁶⁾ θα πρέπει είναι προς όφελος τόσο της ασφάλειας του εφοδιασμού όσο και της πολιτικής για την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών με βιώσιμο τρόπο. Για τον λόγο αυτό, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να αποτελέσουν κατάλληλο μέσο μόνο για χρήσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις οποίες δεν είναι προφανής η βιωσιμότητα και το περιβαλλοντικό όφελος. Συγκεκριμένα, τα βιοκαύσιμα τα οποία δεν πληρούν τα κριτήρια βιωσιμότητας που προβλέπονται στο άρθρο 15 της πρότασης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές⁽¹⁷⁾, δεν θα θεωρούνται επιλέξιμα για κρατικές ενισχύσεις. Κατά τον σχεδιασμό των συστημάτων στήριξης που επιθυμούν να θέσουν σε εφαρμογή, τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν να ενθαρρύνουν τη χρήση βιοκαυσίμων τα οποία παρέχουν πρόσθετα οφέλη — όπως π.χ. η διαφοροποίηση που εξασφαλίζεται από τα βιοκαύσιμα που παράγονται από απόβλητα, κατάλοιπα, κυτταρινικές ινώδεις ύλες και ύλες λιγνοκυτταρίνης — λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το διαφορετικό κόστος που συνεπάγεται η παραγωγή ενέργειας από τα παραδοσιακά βιοκαύσιμα, αφενός, και από τα εν λόγω βιοκαύσιμα τα οποία παρέχουν πρόσθετα οφέλη, αφετέρου.
50. Όσον αφορά τις υδροηλεκτρικές εγκαταστάσεις, σημειώνεται ότι ο περιβαλλοντικός τους αντίκτυπος μπορεί να είναι διττός. Είναι σίγουρα χρήσιμες λόγω των χαμηλών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Για τον λόγο αυτό, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη γενικότερη σύνθεση των ενεργειακών πηγών. Ωστόσο, τέτοιες εγκαταστάσεις ενδέχεται να έχουν αρνητικό αντίκτυπο, για παράδειγμα στα υδάτινα συστήματα και τη βιοποικιλότητα⁽¹⁸⁾.
- 1.5.7. Ενισχύσεις για τη συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας και ενισχύσεις για την τηλεθέρμανση (ΤΘ)
51. Οι ενισχύσεις αυτού του είδους αποκαθιστούν την ανεπάρκεια της αγοράς που σχετίζεται με αρνητικές εξωτερικότητες δημιουργώντας ατομικά κίνητρα για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων στον τομέα της εξοικονόμησης ενέργειας. Η συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας (εφεξής “ΣΠΗΘ”) είναι ο αποτελεσματικότερος τρόπος ταυτόχρονης παραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας, με τον οποίο εξασφαλίζονται μικρότερες απώλειες ενέργειας κατά την παραγωγή. Η σημασία της ΣΠΗΘ για την ενεργειακή στρατηγική της ΕΕ υπογραμμίσθηκε με την έκδοση της οδηγίας 2004/8/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Φεβρουαρίου 2004 για την προώθηση της συμπαραγωγής ενέργειας βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα στην εσωτερική αγορά ενέργειας και για την τροποποίηση της οδηγίας 92/42/ΕΟΚ⁽¹⁹⁾. Μπορεί επίσης να αναφερθεί το κεφάλαιο σχετικά με την ΣΠΗΘ στο “Σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ενεργειακή απόδοση: Αξιοποίηση του δυναμικού”⁽²⁰⁾. Στο έγγραφο αυτό επισημαίνεται το δυναμικό που αντιπροσωπεύει η απορριπτόμενη θερμότητα, για παράδειγμα από τη βιομηχανία ή τις εγκαταστάσεις κοινής ωφελείας, για χρήσιμες εφαρμογές, όπως η τηλεθέρμανση (εφεξής “ΤΘ”). Επιπλέον, η ΤΘ ενδέχεται να είναι ενεργειακά αποδοτικότερη από την ατομική θέρμανση και να συμβάλει στη σημαντική βελτίωση της ποιότητας του αέρα στις πόλεις. Για τον λόγο αυτό, εφόσον η ΤΘ αποδειχθεί λιγότερο ρυπογόνα και ενεργειακά αποδοτικότερη στη διαδικασία παραγωγής και στη διανομή της θερμότητας, αλλά ακριβότερη από την ατομική θέρμανση, η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων είναι δυνατή με σκοπό την παροχή κινήτρων για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων. Ωστόσο, όπως και στην περίπτωση των ανανεώσιμων πηγών, η σταδιακή εσωτερικευση των περιβαλλοντικών εξωτερικών επακόλουθων στα έξοδα άλλων τεχνολογιών αναμένεται ότι θα μειώσει την ανάγκη ενισχύσεων με τη σταδιακή σύγκλιση των εξόδων αυτών και των εξόδων της ΣΠΗΘ και της ΤΘ.
- 1.5.8. Ενισχύσεις για τη διαχείριση αποβλήτων
52. Οι ενισχύσεις αυτές έχουν ως στόχο την παροχή ατομικών κινήτρων για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων που σχετίζονται με τη διαχείριση αποβλήτων⁽²¹⁾. Το 6ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον⁽²²⁾ προσδιορίζει την πρόληψη και τη διαχείριση αποβλήτων ως μία από τις τέσσερις κορυφαίες προτεραιότητες. Κύριος στόχος είναι να αποσυνδεθεί η δημιουργία αποβλήτων από την οικονομική δραστηριότητα, ώστε η κοινοτική ανάπτυξη να μην έχει ως συνέπεια τη δημιουργία όλο και περισσότερων αποβλήτων. Στο πλαίσιο αυτό, μπορούν να χορηγηθούν κρατικές ενισχύσεις τόσο στους παραγωγούς αποβλήτων (βάσει του σημείου 3.1.1) όσο και σε επιχειρήσεις που διαχειρίζονται ή ανακυκλώνουν απόβλητα άλλων επιχειρήσεων (βάσει του σημείου 3.1.9). Ωστόσο, πρέπει να εξασφαλίζονται τα θετικά αποτελέσματα για το περιβάλλον και να μην παρακάμπτεται η αρχή “ο ρυπαίνων πληρώνει” ούτε να διαταράσσεται η κανονική λειτουργία των αγορών δευτερογενών υλικών.
- 1.5.9. Ενισχύσεις για την αποκατάσταση μολυσμένων χώρων
53. Οι ενισχύσεις αυτού του είδους έχουν ως στόχο τη δημιουργία ατομικών κινήτρων προκειμένου να αντισταθμίζονται οι συνέπειες των αρνητικών εξωτερικών επακόλουθων, όταν δεν είναι δυνατόν να εντοπιστεί ο ρυπαίνων προκειμένου να αναλάβει το κόστος για την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας που προκάλεσε. Στις περιπτώσεις αυτές, η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων είναι δικαιολογημένη εφόσον το κόστος της αποκατάστασης είναι υψηλότερο από την προκύπτουσα αύξηση της αξίας της τοποθεσίας.

⁽¹⁵⁾ ΕΕ L 24 της 29.1.2008, σ. 8. Η οδηγία αυτή αποτελεί κωδικοποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1996, η οποία έχει ενσωματωθεί στη συμφωνία ΕΟΧ στο σημείο 1 στοιχείο στ) του παραρτήματος XX.

⁽¹⁶⁾ Βλέπε την έκθεση προόδου για τα βιοκαύσιμα που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή [COM(2006) 845 τελικό].

⁽¹⁷⁾ COM(2008) 19 τελικό. Όταν η εν λόγω οδηγία εγκριθεί από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, η Εποπτεύουσα Αρχή θα εφαρμόσει τα κριτήρια βιωσιμότητας όπως αναφέρονται στο τελικό κείμενο.

⁽¹⁸⁾ Η οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1). Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την απόφαση 2455/2001/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 331 της 15.12.2001, σ. 1). Ιδίως το άρθρο 4 παράγραφος 7, που θεσπίζει κριτήρια για νέες τροποποιήσεις υδάτινων συστημάτων. Η οδηγία 2000/60/ΕΚ και η απόφαση 2455/2001/ΕΚ έχουν ενσωματωθεί στη συμφωνία ΕΟΧ στο σημείο 13(γ)(α) του παραρτήματος XX.

⁽¹⁹⁾ ΕΕ L 52 της 21.2.2004, σ. 50. Έχει ενσωματωθεί στη συμφωνία ΕΟΧ στο σημείο 24 του παραρτήματος IV.

⁽²⁰⁾ COM(2006) 545 τελικό.

⁽²¹⁾ Η διαχείριση αποβλήτων περιλαμβάνει την επαναχρησιμοποίηση, την ανακύκλωση και την ανάκτηση.

⁽²²⁾ Το 6ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έχει ενσωματωθεί στη συμφωνία ΕΟΧ μέσω του πρωτοκόλλου 31 άρθρο 3 σημείο 7 στοιχείο δ).

1.5.10. Ενισχύσεις για τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων

54. Οι επενδυτικές ενισχύσεις αυτού του είδους έχουν ως στόχο τη δημιουργία ατομικών κινήτρων για τη μείωση των αρνητικών εξωτερικοτήτων με τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων που προκαλούν σημαντική ρύπανση σε περιοχές όπου η ρύπανση αυτή θα έχει λιγότερο καταστροφικό αποτέλεσμα, πράγμα που θα μειώσει το εξωτερικό κόστος. Σύμφωνα με την αρχή της προληπτικής δράσης, στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης ενίσχυσης για τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων υψηλού κινδύνου σύμφωνα με την οδηγία 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου της 9ης Δεκεμβρίου 1996 για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες⁽²³⁾ (εφεξής “οδηγία Seveso II”)⁽²⁴⁾. Από ατυχήματα που έχουν συμβεί φαίνεται ότι ο τόπος εγκατάστασης μιας επιχείρησης που καλύπτεται από την οδηγία Seveso II είναι πρωταρχικής σημασίας όσον αφορά τόσο την πρόληψη ατυχημάτων όσο και τον περιορισμό των συνεπειών των ατυχημάτων στους ανθρώπους και στο περιβάλλον. Ως εκ τούτου, η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης δικαιολογείται εάν η μετεγκατάσταση πραγματοποιείται για περιβαλλοντικούς λόγους. Για να διασφαλίζεται ότι δεν θα χορηγείται ενίσχυση μετεγκατάστασης για άλλους σκοπούς, απαιτείται η έκδοση διοικητικής ή δικαστικής απόφασης από αρμόδια δημόσια αρχή ή η σύναψη συμφωνίας μεταξύ της αρμόδιας δημόσιας αρχής και της επιχείρησης σχετικά με τη μετεγκατάστασή της. Για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη τυχόν οφέλη που μπορεί να αποκομίσει η επιχείρηση λόγω της μετεγκατάστασης.

1.5.11. Ενισχύσεις υπό τη μορφή συστημάτων εμπορευσίμων αδειών

55. Τα συστήματα εμπορευσίμων αδειών ενδέχεται να περιέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης με διάφορους τρόπους, παραδείγματος χάρι όταν τα κράτη της ΕΖΕΣ χορηγούν άδειες κάτω της αγοραίας αξίας τους με ευθύνη των κρατών της ΕΖΕΣ. Οι ενισχύσεις αυτού του είδους μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπιση αρνητικών εξωτερικοτήτων επιτρέποντας την εισαγωγή μέσω που βασίζονται στην αγορά για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων. Εφόσον ο συνολικός αριθμός των αδειών και δικαιωμάτων εκπομπών που χορηγούνται από το κράτος της ΕΖΕΣ είναι χαμηλότερος από τις συνολικά αναμενόμενες ανάγκες των επιχειρήσεων, το γενικό αποτέλεσμα στο επίπεδο της προστασίας του περιβάλλοντος θα είναι θετικό. Στο ατομικό επίπεδο κάθε επιχείρησης, εφόσον οι χορηγούμενες άδειες δεν καλύπτουν το σύνολο των αναμενόμενων αναγκών της επιχείρησης, η επιχείρηση πρέπει είτε να μειώσει τη ρύπανση που προκαλεί (και κατ' αυτόν τον τρόπο να συμβάλει στη βελτίωση του επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος) ή να αγοράσει συμπληρωματικές άδειες στην αγορά (και κατ' αυτόν τον τρόπο να καταβάλει αποζημίωση για τη ρύπανση που προκαλεί). Για να περιοριστούν οι επιπτώσεις στη νόθευση του ανταγωνισμού, δεν θα δικαιολογείται καμία υπέρ του δέον χορήγηση αδειών. Πρέπει επίσης να προβλεφθούν διατάξεις για την αποφυγή αθέμιτων φραγμών εισόδου.
56. Τα κριτήρια που προβλέπονται στο σημείο 55 θα αποτελέσουν τον γνώμονα βάσει του οποίου η Εποπτεύουσα Αρχή θα αξιολογεί τις καταστάσεις που θα προκύψουν στη διάρκεια της περιόδου εμπορίας που λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2012. Μετά την περίοδο αυτή, η Εποπτεύουσα Αρχή θα αξιολογεί τα μέτρα με βάση το κατά πόσον είναι τόσο αναγκαία όσο και ανάλογα.

1.5.12. Ενισχύσεις υπό τη μορφή εκπτώσεων ή απαλλαγών από περιβαλλοντικούς φόρους

57. Οι εκπτώσεις και οι απαλλαγές από περιβαλλοντικούς φόρους που ισχύουν για συγκεκριμένους κλάδους ή κατηγορίες επιχειρήσεων μπορούν να προσφέρουν τη δυνατότητα επιβολής υψηλότερων φόρων σε άλλες επιχειρήσεις, συμβάλλοντας κατά τον τρόπο αυτό στη γενική βελτίωση της εσωτερικής του κόστους και του επιπέδου της περιβαλλοντικής προστασίας. Κατά συνέπεια, τέτοιου είδους ενισχύσεις μπορεί να είναι αναγκαίες για την έμμεση αντιμετώπιση αρνητικών εξωτερικοτήτων, καθώς διευκολύνουν την επιβολή ή τη διατήρηση σχετικά υψηλότερων εθνικών φόρων για το περιβάλλον. Προκειμένου η ενίσχυση να είναι συμβατή, πρέπει να αποδεικνύεται ότι οι εκπτώσεις ή οι απαλλαγές είναι ανάλογες και αναγκαίες για όλες τις προτεινόμενες κατηγορίες δικαιούχων. Θεωρείται ότι αυτό συμβαίνει όταν οι δικαιούχοι καταβάλλουν τουλάχιστον τον ελάχιστο κοινοτικό φόρο που προβλέπεται (εφόσον προβλέπεται) στην οικεία οδηγία⁽²⁵⁾. Σε αντίθετη περίπτωση, η αναγκαιότητά τους κρίνεται με γνώμονα το ποσοστό του εθνικού φόρου επί του συνόλου του κόστους παραγωγής. Λαμβάνεται επίσης υπόψη η δυνατότητα μετακύλησης του φόρου στους καταναλωτές και μείωσης των περιθωρίων κέρδους. Η αναλογικότητά τους κρίνεται με γνώμονα τον βαθμό στον οποίο οι δικαιούχοι μπορούν να μειώσουν περαιτέρω την κατανάλωση ενέργειας ή την εκπομπή αερίων, να καταβάλουν μέρος του εθνικού φόρου ή να συνάψουν περιβαλλοντικές συμφωνίες για τη μείωση της ρύπανσης⁽²⁶⁾.

2. Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

2.1. Πεδίο εφαρμογής του πλαισίου

58. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται στις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Τίθενται σε εφαρμογή σύμφωνα με τις άλλες πολιτικές του ΕΟΧ στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων και με τις άλλες διατάξεις της συμφωνίας ΕΟΧ, καθώς και με τη νομοθεσία που θεσπίζεται με βάση τη συμφωνία ΕΟΧ. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα παραπέμπουν επίσης σε νομοθετικές πράξεις που δεν έχουν ενσωματωθεί στη συμφωνία ΕΟΧ⁽²⁷⁾.
59. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται στις ενισχύσεις⁽²⁸⁾ υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος σε όλους τους τομείς που διέπονται από τη συμφωνία ΕΟΧ. Το πλαίσιο εφαρμόζεται επίσης στους τομείς που υπόκεινται σε ειδικούς κοινοτικούς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις (μεταποίηση χάλυβα, ναυπηγικές εργασίες, αυτοκίνητα οχήματα, συνθετικές ίνες, μεταφορές, άνθρακας) εκτός εάν οι ειδικοί αυτοί κανόνες ορίζουν διαφορετικά.

⁽²³⁾ ΕΕ L 10 της 14.1.1997, σ. 13.

⁽²⁴⁾ Η οδηγία ενσωματώθηκε στη συμφωνία ΕΟΧ στο σημείο 23 στοιχείο α) του παραρτήματος XX.

⁽²⁵⁾ Βλέπε σημείο 10 ανωτέρω.

⁽²⁶⁾ Η Επιτροπή μπορεί να αξιολογήσει εκ νέου την προσέγγιση που ακολουθείται έναντι αυτής της κατηγορίας ενισχύσεων κατά την αναθεώρηση της οδηγίας 2003/96/ΕΚ.

⁽²⁷⁾ Βλέπε σημείο 10 ανωτέρω.

⁽²⁸⁾ Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν αναφέρονται στην έννοια των κρατικών ενισχύσεων που απορρέει από το άρθρο 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ και από τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ και των Δικαστηρίων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

60. Ο σχεδιασμός και η κατασκευή φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων, μηχανημάτων ή μέσων μεταφοράς που μπορούν να λειτουργήσουν με λιγότερους φυσικούς πόρους και οι δράσεις που αναλαμβάνονται εντός εργοστασίων ή άλλων μονάδων παραγωγής με σκοπό τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγιεινής δεν καλύπτονται από τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.
61. Το εμπόριο γεωργικών προϊόντων, ιχθύων και άλλων προϊόντων της θάλασσας εμπίπτει σε μεγάλο βαθμό στο πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας ΕΟΧ ⁽²⁹⁾. Δεδομένου ότι η Εποπτεύουσα Αρχή δεν διαθέτει την αρμοδιότητα να αξιολογεί μέτρα ενίσχυσης για την προστασία του περιβάλλοντος τα οποία στη βάση αυτή δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας ΕΟΧ, τέτοια μέτρα δεν καλύπτονται από τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.
62. Η χρηματοδότηση μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος που σχετίζονται με τις υποδομές των εναέριων, οδικών, σιδηροδρομικών, εσωτερικών πλωτών και ναυτιλιακών μεταφορών, συμπεριλαμβανομένου κάθε σχεδίου κοινού ενδιαφέροντος, όπως ορίζεται στην απόφαση 1692/96/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1996, για τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών ⁽³⁰⁾, δεν καλύπτεται από τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.
63. Οι κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία στον τομέα του περιβάλλοντος εμπίπτουν στις διατάξεις των κατευθυντήριων γραμμών της Εποπτεύουσας Αρχής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία ⁽³¹⁾. Ωστόσο, η οικολογική καινοτομία στο στάδιο της κυκλοφορίας στην αγορά (απόκτηση πλεονεκτήματος οικολογικής καινοτομίας) καλύπτεται από τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.
64. Οι ενισχύσεις για δραστηριότητες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης δεν απαιτούν ξεχωριστούς κανόνες, και για τον λόγο αυτό η Εποπτεύουσα Αρχή θα εξετάζει τις ενισχύσεις αυτές σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 68/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις για επαγγελματική εκπαίδευση ⁽³²⁾.
65. Οι υπηρεσίες παροχής συμβουλών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, δεδομένου ότι βοηθούν τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να πραγματοποιούν πρόοδο όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω υπηρεσίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διενέργεια οικολογικών ελέγχων ή για την αξιολόγηση των οικονομικών πλεονεκτημάτων μιας φιλικής προς το περιβάλλον επένδυσης της εταιρείας, παρέχοντας έτσι κίνητρο στις εν λόγω επιχειρήσεις να πραγματοποιήσουν την επένδυση που προωθεί την προστασία του περιβάλλοντος. Η χορήγηση ενισχύσεων σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις για υπηρεσίες παροχής συνδρομής και συμβουλών στον τομέα του περιβάλλοντος επιτρέπεται βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ⁽³³⁾.
66. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν ισχύουν όσον αφορά το λανθάνον κόστος, όπως ορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη μέθοδο ανάλυσης των κρατικών ενισχύσεων που σχετίζονται με το λανθάνον κόστος ⁽³⁴⁾.
67. Επιπλέον, στον βαθμό που δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του τμήματος 3.1.5 σχετικά με την εξοικονόμηση ενέργειας, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν ισχύουν όσον αφορά κρατικές ενισχύσεις για επενδύσεις σε υποδομές τηλεθέρμανσης. Τέτοιου είδους κρατικές ενισχύσεις αξιολογούνται δυνάμει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ.
68. Σε ορισμένα κράτη της ΕΖΕΣ, οι επιχειρήσεις ενδέχεται να υπόκεινται σε περιβαλλοντικούς φόρους και συγχρόνως να συμμετέχουν σε συστήματα εμπορεύσιμων αδειών. Η Εποπτεύουσα Αρχή δεν έχει αποκτήσει επαρκή πείρα όσον αφορά την αξιολόγηση της συμβατότητας των εκπτώσεων των περιβαλλοντικών φόρων σε τέτοιες περιπτώσεις. Για τον λόγο αυτό, η Εποπτεύουσα Αρχή θεωρεί πρόωρο να δώσει γενικές κατευθύνσεις στον τομέα αυτό. Κρίνει σκόπιμο η αξιολόγηση τέτοιων περιπτώσεων, στο βαθμό που συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ, να πραγματοποιείται βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ.
69. Τέλος, ορισμένα από τα μέσα στήριξης μονάδων ηλεκτροπαραγωγής από ορυκτά καύσιμα ή άλλων βιομηχανικών εγκαταστάσεων με εξοπλισμό για τη δέμευση, τη μεταφορά και την αποθήκευση CO₂ ή μεμονωμένα στοιχεία αυτής της αλυσίδας διαχωρισμού και αποθήκευσης CO₂ που προβλέπονται από τα κράτη της ΕΖΕΣ ενδέχεται να συνιστούν κρατικές ενισχύσεις, αλλά δεδομένης της έλλειψης σχετικής πείρας, θα ήταν πολύ πρόωρο να καθοριστούν κατευθυντήριες γραμμές που να επιτρέπουν τη χορήγηση των όποιων τέτοιων ενισχύσεων. Δεδομένης, αφενός της στρατηγικής σημασίας της εν λόγω τεχνολογίας για τον ΕΟΧ από άποψη ενεργειακής ασφάλειας, της μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και επίτευξης του μακροπρόθεσμου στόχου για περιορισμό των κλιματικών αλλαγών σε 2 °C άνω των προβιομηχανικών επιπέδων και, αφετέρου, δεδομένης της δηλωθείσας πρόθεσης της Επιτροπής να υποστηρίξει την κατασκευή μονάδων επίδειξης βιομηχανικής κλίμακας έως το 2015, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω μονάδες θα είναι ασφαλείς για το περιβάλλον και θα συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος, η Εποπτεύουσα Αρχή θα διάκειται γενικώς θετικά στις κρατικές ενισχύσεις για την υλοποίηση τέτοιων σχεδίων ⁽³⁵⁾. Τα σχέδια αυτά

⁽²⁹⁾ Βλέπε άρθρο 8 παράγραφος 3 της συμφωνίας ΕΟΧ.

⁽³⁰⁾ ΕΕ L 228 της 9.9.1996, σ. 1. Ενσωματώθηκε στη συμφωνία ΕΟΧ στο παράρτημα XIII.

⁽³¹⁾ Διαδικαστικοί και ουσιαστικοί κανόνες στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων – κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή και ερμηνεία των άρθρων 61 και 62 της συμφωνίας ΕΟΧ και του άρθρου 1 του πρωτοκόλλου 3 της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου, όπως θεσπίστηκαν και εκδόθηκαν από την Εποπτεύουσα Αρχή στις 19 Ιανουαρίου 1994 και δημοσιεύθηκαν στην ΕΕ L 231 της 3.9.1994, σ. 1, συμπλήρωμα ΕΟΧ αριθ. 32 της 3.9.1994, σ. 1 (εφεξής “κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις”). Το μέρος των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις που αφορά τις ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί, είναι όμως διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο της Εποπτεύουσας Αρχής: www.efstasurv.int.

⁽³²⁾ ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 20. Ενσωματώθηκε στη συμφωνία ΕΟΧ στο παράρτημα XV. Ο νέος κανονισμός θα τεθεί σε εφαρμογή όταν εκδοθεί ο νέος κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες που καλύπτει την επαγγελματική εκπαίδευση.

⁽³³⁾ ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 33. Ενσωματώθηκε στη συμφωνία ΕΟΧ στο παράρτημα XV. Ο νέος κανονισμός θα τεθεί σε εφαρμογή όταν εγκριθεί ο νέος κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες που καλύπτει τις ενισχύσεις προς τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

⁽³⁴⁾ ΕΕ L 139 της 25.5.2006, συμπλήρωμα ΕΟΧ αριθ. 25 της 25.5.2006.

⁽³⁵⁾ Βλέπε πρόταση της Επιτροπής για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη γεωλογική αποθήκευση του διοξειδίου του άνθρακα, COM(2008) 18 τελικό.

μπορούν να αξιολογούνται βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, ή να κρίνονται επιπλέον ως σημαντικά σχέδια κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ και στο σημείο 147 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.

2.2. Ορισμοί

70. Για τον σκοπό των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. Ως “προστασία του περιβάλλοντος” νοείται κάθε ενέργεια που αποσκοπεί στην αποκατάσταση ή στην πρόληψη βλαβών στο φυσικό περιβάλλον ή στους φυσικούς πόρους από δραστηριότητες του ίδιου του δικαιούχου, στη μείωση του κινδύνου τέτοιων ζημιών ή στην αποτελεσματικότερη χρήση των φυσικών πόρων, περιλαμβανομένων μέτρων για την εξοικονόμηση ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ⁽³⁶⁾.
2. Ως “μέτρα για την εξοικονόμηση ενέργειας” νοούνται οι ενέργειες που επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να περιορίσουν την κατανάλωση της ποσότητας ενέργειας που χρησιμοποιούν, ιδίως στον κύκλο παραγωγής τους.
3. Ως “κοινοτικό πρότυπο” νοείται:
 - i) ένα υποχρεωτικό κοινοτικό πρότυπο που καθορίζει τα επίπεδα που πρέπει να επιτευχθούν όσον αφορά το περιβάλλον από μεμονωμένες επιχειρήσεις ⁽³⁷⁾, ή
 - ii) η υποχρέωση βάσει της οδηγίας 2008/1/EK του Συμβουλίου ⁽³⁸⁾, όπως αναφέρεται στις πλέον πρόσφατες σχετικές πληροφορίες που δημοσίευσε η Επιτροπή βάσει του άρθρου 17 παράγραφος 2 της οδηγίας αυτής.
4. Ως “οικολογική καινοτομία” νοείται κάθε καινοτόμος δραστηριότητα που έχει ως αποτέλεσμα ή στόχο τη σημαντική βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος. Η οικολογική καινοτομία συμπεριλαμβάνει νέες διαδικασίες παραγωγής, νέα προϊόντα ή υπηρεσίες, νέες μεθόδους διαχείρισης και άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, των οποίων η χρήση ή εφαρμογή ενδέχεται να αποτρέψει ή να μειώσει σημαντικά τους κινδύνους για το περιβάλλον, τη ρύπανση και άλλες αρνητικές επιπτώσεις της χρησιμοποίησης πόρων, καθ’ όλη τη διάρκεια των σχετικών δραστηριοτήτων.
Δεν θεωρούνται καινοτομίες:
 - (i) οι ελάχιστες αλλαγές ή βελτιώσεις,
 - (ii) η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας ή της ικανότητας παροχής υπηρεσιών μέσω της προσθήκης βιομηχανικών ή λογισμικών συστημάτων που είναι παρόμοια με αυτά που χρησιμοποιούνται ήδη,
 - (iii) οι αλλαγές στις επιχειρηματικές πρακτικές, στον χώρο εργασίας ή τις εξωτερικές σχέσεις που βασίζονται σε οργανωτικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται ήδη στην επιχείρηση,
 - (iv) οι αλλαγές στη στρατηγική της επιχείρησης,
 - (v) οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές,
 - (vi) η παύση χρήσης μιας διαδικασίας,
 - (vii) η απλή επανατοποθέτηση ή επέκταση κεφαλαίου,
 - (viii) οι αλλαγές που απορρέουν από αλλαγές στις τιμές των συντελεστών, η προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη, οι τακτικές εποχικές και άλλες κυκλικές αλλαγές,
 - (ix) η εμπορία νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων προϊόντων.
5. Ως “ανανεώσιμες πηγές ενέργειας” νοούνται οι ακόλουθες ανανεώσιμες, μη ορυκτές πηγές ενέργειας: αιολική, ηλιακή, γεωθερμική, από τα κύματα, παλιρροϊκή, υδροηλεκτρική, από βιομάζα, από τα εκλυόμενα στους χώρους υγειονομικής ταφής αέρια, από τα αέρια που παράγονται σε μονάδες επεξεργασίας λυμάτων και από τα βιοαέρια.
6. Ως “βιομάζα νοείται” το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα προϊόντων, αποβλήτων και καταλοίπων από γεωργικές (συμπεριλαμβανομένων φυτικών και ζωικών ουσιών), δασοκομικές και συναφείς βιομηχανικές δραστηριότητες, καθώς και το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα των βιομηχανικών και αστικών αποβλήτων.
7. Ως “βιοκαύσιμα” νοούνται τα υγρά ή αέρια καύσιμα για τις μεταφορές, τα οποία παράγονται από βιομάζα.
8. Ως “βιώσιμα βιοκαύσιμα” νοούνται τα βιοκαύσιμα που πληρούν τα κριτήρια βιωσιμότητας που προβλέπονται στο άρθρο 15 της πρότασης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ⁽³⁹⁾.
9. Ως “ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας” νοείται η ενέργεια η παραγόμενη από μονάδες που χρησιμοποιούν μόνο ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καθώς και το μερίδιο, ως προς τη θερμογόνο ισχύ, της ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σε υβριδικές εγκαταστάσεις οι οποίες χρησιμοποιούν και συμβατικές πηγές ενέργειας. Περιλαμβάνεται επίσης ο ανανεώσιμος ηλεκτρισμός που χρησιμοποιείται για τα συστήματα αποθήκευσης, εξαιρουμένου του ηλεκτρισμού που παράγεται ως αποτέλεσμα των συστημάτων αποθήκευσης.

⁽³⁶⁾ Βλέπε ιδίως το 6ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον. Ενσωματώθηκε στη συμφωνία ΕΟΧ μέσω του πρωτοκόλλου 31 άρθρο 3 σημείο 7 στοιχείο δ).

⁽³⁷⁾ Κατά συνέπεια, τα πρότυπα ή οι στόχοι που καθορίζονται σε κοινοτικό επίπεδο και είναι δεσμευτικά για τα κράτη μέλη, αλλά όχι για τις μεμονωμένες επιχειρήσεις δεν θεωρούνται “κοινοτικά πρότυπα”. Εφόσον κοινοτικά πρότυπα ενσωματώνονται στη συμφωνία ΕΟΧ, καθίστανται πρότυπα του ΕΟΧ.

⁽³⁸⁾ Όπως αναφέρεται στην υποσημείωση 15, η οδηγία 2008/1/EK αποτελεί κωδικοποίηση της οδηγίας 96/61/EK του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1996, η οποία έχει ενσωματωθεί στη συμφωνία ΕΟΧ στο σημείο 1 στοιχείο στ) του παραρτήματος XX.

⁽³⁹⁾ COM(2008) 19 τελικό. Όταν η εν λόγω οδηγία εγκριθεί από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, η Επιτροπή θα εφαρμόσει τα κριτήρια βιωσιμότητας όπως αναφέρονται στο τελικό κείμενο.

10. Ως “συμπαραγωγή” νοείται η ταυτόχρονη παραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής και/ή μηχανικής ενέργειας.
11. Ως “συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης” νοείται η συμπαραγωγή που πληροί τα κριτήρια τα οποία προβλέπονται στο παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας 2004/8/ΕΚ και που τηρεί τις εναρμονισμένες τιμές αναφοράς σχετικά με την αποτελεσματικότητα όπως καθορίζονται με την απόφαση 2007/74/ΕΚ, της 21ης Δεκεμβρίου 2006, περί καθορισμού εναρμονισμένων τιμών αναφοράς απόδοσης για τη χωριστή παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας κατ’ εφαρμογή της οδηγίας 2004/8/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου ⁽⁴⁰⁾.
12. Ως “ηλεκθέρμανση” νοείται η παροχή θερμότητας, είτε με τη μορφή ατμού είτε με τη μορφή θερμού ύδατος, από κεντρική πηγή παραγωγής μέσω συστήματος μετάδοσης και διανομής σε πολλά κτίρια με σκοπό τη θέρμανση.
13. Ως “ενεργειακά αποδοτικές εγκαταστάσεις ηλεκθέρμανσης” νοούνται οι εγκαταστάσεις ηλεκθέρμανσης οι οποίες για το μέρος της παραγωγής είτε πληρούν τα κριτήρια για τη συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης ή, στην περίπτωση των λεβήτων μόνο θερμότητας, ανταποκρίνονται στις τιμές αναφοράς για την παραγωγή θερμότητας που καθορίστηκαν με την απόφαση 2007/74/ΕΚ.
14. Ως “περιβαλλοντικός φόρος” νοείται ο φόρος του οποίου η ειδική φορολογητέα βάση έχει σαφώς αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον ή στόχος του οποίου είναι η φορολόγηση ορισμένων δραστηριοτήτων, αγαθών ή υπηρεσιών ώστε να μπορεί να περιληφθεί το σχετικό περιβαλλοντικό κόστος στην τιμή τους και/ή οι παραγωγοί και οι καταναλωτές να προανατολιστούν σε δραστηριότητες που σέβονται περισσότερο το περιβάλλον.
15. Ως “κοινοτικό ελάχιστο φορολογικό επίπεδο” νοείται το ελάχιστο επίπεδο φορολόγησης που προβλέπεται στην κοινοτική νομοθεσία. Για τα ενεργειακά προϊόντα και την ηλεκτρική ενέργεια, ως κοινοτικό ελάχιστο φορολογικό επίπεδο νοείται το ελάχιστο επίπεδο φορολογίας που καθορίζεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας ⁽⁴¹⁾.
16. Ως “μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις” (εφεξής “ΜΜΕ”), “μικρές επιχειρήσεις” και “μεσαίες επιχειρήσεις” (ή “εταιρείες”) νοούνται οι επιχειρήσεις κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001 ή οιοδήποτε άλλου κανονισμού που αντικαθιστά τον εν λόγω κανονισμό ⁽⁴²⁾.
17. Ως “μεγάλες επιχειρήσεις” νοούνται επιχειρήσεις που δεν εμπίπτουν στον ορισμό των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.
18. Ως “ενίσχυση” νοείται κάθε μέτρο που ανταποκρίνεται σε όλα τα κριτήρια που θεσπίζονται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.
19. Ως “ένταση ενίσχυσης” νοείται το ακαθάριστο ποσό της ενίσχυσης εκφραζόμενο ως ποσοστό επί των επιλέξιμων δαπανών. Όλα τα στοιχεία πρέπει να υπολογίζονται προ οποιωνδήποτε φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων. Όπου η ενίσχυση καταβάλλεται με μορφή άλλη εκτός της επιχορήγησης, το ποσό της ενίσχυσης πρέπει να είναι το ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης. Οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε δόσεις πρέπει να υπολογίζονται με την αξία τους κατά τη χρονική στιγμή της χορήγησης. Το επιτόκιο που θα χρησιμοποιείται για τον σκοπό αυτό και για τον υπολογισμό του ποσού της ενίσχυσης στα χαμηλότοκα δάνεια πρέπει να είναι το επιτόκιο αναφοράς που ισχύει κατά τη στιγμή της χορήγησης. Η ένταση της ενίσχυσης υπολογίζεται ανά δικαιούχο.
20. Ως “λειτουργικά οφέλη” νοούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών, ιδίως της εξοικονόμησης κόστους ή της πρόσθετης επικουρικής παραγωγής που συνδέεται άμεσα με τις πρόσθετες επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και, ενδεχομένως, τα οφέλη που προκύπτουν από άλλα μέτρα στήριξης, είτε αυτά συνιστούν κρατική ενίσχυση είτε όχι (λοιπές ενισχύσεις λειτουργίας που χορηγήθηκαν για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, τιμολόγια τροφοδότησης ή άλλα μέτρα στήριξης). Αντιθέτως, τα έσοδα που αποκομίζει η επιχείρηση από την πώληση εμπορεύσιμων αδειών που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής δεν θεωρούνται λειτουργικά οφέλη.
21. Ως “λειτουργικές δαπάνες” νοείται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών ιδίως το πρόσθετο κόστος παραγωγής που απορρέει από την πρόσθετη επένδυση για την προστασία του περιβάλλοντος.
22. Ως “ενσώματα στοιχεία ενεργητικού” νοούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών οι επενδύσεις σε γήπεδα οι οποίες είναι απόλυτα αναγκαίες για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων, επενδύσεις σε κτίρια, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό που προορίζονται για τον περιορισμό ή την εξάλειψη της ρύπανσης και των οχλήσεων, και επενδύσεις για την προσαρμογή των μεθόδων παραγωγής προκειμένου να προστατευθεί το περιβάλλον.
23. Ως “άυλα στοιχεία ενεργητικού” νοούνται για τους σκοπούς υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών, οι δαπάνες που συνδέονται με τη μεταφορά τεχνολογίας υπό μορφή απόκτησης αδειών εκμετάλλευσης ή κατοχυρωμένων και μη κατοχυρωμένων με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας τεχνικών γνώσεων, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:
 - i) το άυλο στοιχείο ενεργητικού πρέπει να θεωρείται ως αποσβέσιμο στοιχείο ενεργητικού,
 - ii) πρέπει να έχει αγοραστεί με τους όρους της αγοράς από επιχειρήσεις στις οποίες ο αποκτών δεν έχει καμία εξουσία άμεσου ή έμμεσου ελέγχου,
 - iii) πρέπει να περιλαμβάνεται στο ενεργητικό της επιχείρησης και να παραμένει στην επιχείρηση του αποδέκτη της ενίσχυσης όπου και να χρησιμοποιείται επί πέντε τουλάχιστον έτη. Ο όρος αυτός δεν ισχύει εάν το άυλο στοιχείο ενεργητικού είναι τεχνικά πεπαλαιωμένο. Σε περίπτωση μεταπώλησης κατά τη διάρκεια των εν λόγω πέντε ετών, το προϊόν της πώλησης πρέπει να αφαιρεθεί από τις επιλέξιμες δαπάνες και να αποτελέσει, ενδεχομένως, αφορμή για τη μερική ή πλήρη επιστροφή της ενίσχυσης.

⁽⁴⁰⁾ ΕΕ L 32 της 6.2.2007, σ. 183. Ενσωματώθηκε στη συμφωνία ΕΟΧ στο σημείο 24 του παραρτήματος ΙV.

⁽⁴¹⁾ ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51.

⁽⁴²⁾ Ο κανονισμός έχει ενσωματωθεί στη συμφωνία ΕΟΧ στο παράρτημα XV.

24. Ως “εσωτερικήυση του κόστους” νοείται η αρχή βάσει της οποίας οι επιχειρήσεις θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν στις δαπάνες παραγωγής τους το σύνολο των δαπανών που συνδέονται με την προστασία του περιβάλλοντος.
25. Ως “αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει” νοείται η αρχή σύμφωνα με την οποία οι δαπάνες για την καταπολέμηση της ρύπανσης πρέπει να καταλογίζονται στον ρυπαίνοντα που την προκαλεί, εκτός εάν ο υπεύθυνος για τη ρύπανση δεν είναι δυνατό να εντοπιστεί ή να καταστεί υπόλογος βάσει της κοινοτικής ή της εθνικής νομοθεσίας ή να αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Στο πλαίσιο αυτό, ο ρυπαίνων υποβαθμίζοντας άμεσα ή έμμεσα το περιβάλλον ή δημιουργώντας συνθήκες που καταλήγουν στην υποβάθμιση ⁽⁴³⁾ του φυσικού περιβάλλοντος ή των φυσικών πόρων.
26. Ως “ρυπαίνων” νοείται εκείνος που υποβαθμίζει άμεσα ή έμμεσα το περιβάλλον ή δημιουργεί συνθήκες που προκαλούν την υποβάθμισή του ⁽⁴⁴⁾.
27. Ως “μολυσμένος χώρος” νοείται ο χώρος στον οποίο έχει διαπιστωθεί η παρουσία, λόγω ανθρώπινης παρέμβασης, επικίνδυνων ουσιών σε επίπεδο που θεωρείται ότι συνιστά κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον λαμβανομένης υπόψη της τρέχουσας και εγκεκριμένης μελλοντικής χρήσης του γηπέδου.
- 3. Συμβιβάσιμο των ενισχύσεων βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ**
- 3.1. Συμβιβάσιμο των ενισχύσεων βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ
71. Οι κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος θεωρούνται συμβατές με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, εφόσον, βάσει του κριτηρίου της εξισορρόπησης, έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση των δραστηριοτήτων προστασίας του περιβάλλοντος χωρίς να αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Στο πλαίσιο αυτό, η διάρκεια των καθεστώτων ενίσχυσης θα πρέπει να υπόκειται σε λογικούς χρονικούς περιορισμούς, υπό την επιφύλαξη της δυνατότητας ενός κράτους της ΕΖΕΣ να κοινοποιεί εκ νέου ένα μέτρο μετά την παρέλευση της προθεσμίας που έχει θέσει η απόφαση της Εποπτεύουσας Αρχής. Τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν να υποστηρίξουν τα κοινοποιούμενα μέτρα ενίσχυσης με αυστηρές αξιολογήσεις παρόμοιων παλαιών μέτρων ενίσχυσης που αποδεικνύουν ότι οι ενισχύσεις αυτές αποτέλεσαν κίνητρα.
72. Τα μέτρα που αναφέρονται στα σημεία 73 έως 146 μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμα βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ).
- 3.1.1. Ενισχύσεις σε επιχειρήσεις για την υπέρβαση κοινοτικών προτύπων ή για την αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει κοινοτικών προτύπων ⁽⁴⁵⁾
73. Οι επενδυτικές ενισχύσεις προς επιχειρήσεις για την υπέρβαση κοινοτικών προτύπων ή για την αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει κοινοτικών προτύπων θεωρείται ότι είναι συμβατές με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ εφόσον πληρούνται οι όροι που προβλέπονται στα σημεία 74 έως 84 και στο τμήμα 3.2.
74. Η ενισχυόμενη επένδυση πρέπει να πληροί έναν από τους ακόλουθους δύο όρους:
- α) η επένδυση επιτρέπει στο δικαιούχο να μειώσει τη ρύπανση που προκαλείται από δραστηριότητές του υπερβαίνοντας τα ισχύοντα κοινοτικά πρότυπα, ανεξαρτήτως της ύπαρξης υποχρεωτικών εθνικών προτύπων τα οποία είναι αυστηρότερα του κοινοτικού προτύπου, ή
- β) η επένδυση επιτρέπει στο δικαιούχο να μειώσει τη ρύπανση που προκαλείται από τις δραστηριότητές του ελλείψει κοινοτικών προτύπων.
75. Δεν επιτρέπεται η χορήγηση ενισχύσεων όταν, χάρη στις βελτιώσεις, οι επιχειρήσεις συμμορφώνονται με κοινοτικά πρότυπα που έχουν ήδη εκδοθεί αλλά δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ ⁽⁴⁶⁾.
- Ένταση της ενίσχυσης**
76. Η ένταση της ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50 % του επιλέξιμου επενδυτικού κόστους όπως ορίζεται στα σημεία 80 έως 84.
77. Στις περιπτώσεις που η επενδυτική ενίσχυση χορηγείται στο πλαίσιο γνήσιας ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών βάσει σαφών και διαφανών κριτηρίων τα οποία δεν εισάγουν διακρίσεις, ώστε πράγματι να εξασφαλίζεται ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη περιβαλλοντικού οφέλους, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται στο 100 % της επιλέξιμης επενδυτικής δαπάνης όπως ορίζεται στα σημεία 80 έως 84. Η εν λόγω διαδικασία υποβολής προσφορών δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις αλλά οφείλει να εξασφαλίζει τη συμμετοχή ικανού αριθμού επιχειρήσεων. Επιπλέον, ο συναφής με τη διαδικασία υποβολής προσφορών προϋπολογισμός πρέπει να αποτελεί δεσμευτικό περιορισμό, υπό την έννοια ότι δεν μπορούν να λάβουν ενίσχυση όλοι οι συμμετέχοντες. Τέλος, η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται βάσει της αρχικής προσφοράς του μειοδότη, δηλαδή χωρίς να είναι δυνατή η εκ των υστέρων διαπραγμάτευση.

⁽⁴³⁾ Σύσταση του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1975, περί καταλογισμού του κόστους και παρέμβασης των δημόσιων αρχών στον τομέα του περιβάλλοντος (ΕΕ L 194 της 25.7.1975, σ. 1). Ενσωματώθηκε στη συμφωνία ΕΟΧ στο σημείο 33 του παραρτήματος Χ.

⁽⁴⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 43.

⁽⁴⁵⁾ Γίνεται αναφορά στο σημείο 10.

⁽⁴⁶⁾ Ωστόσο, ενισχύσεις για την πρόωρη προσαρμογή σε μελλοντικά κοινοτικά πρότυπα και για την απόκτηση νέων οχημάτων μεταφοράς μπορούν να χορηγούνται υπό τους όρους που προβλέπονται στα σημεία 3.1.2 και 3.1.3.

78. Όταν η επένδυση αφορά την απόκτηση περιουσιακού στοιχείου οικολογικής καινοτομίας, ή την εφαρμογή σχεδίου οικολογικής καινοτομίας, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:
- το περιουσιακό στοιχείο ή το σχέδιο οικολογικής καινοτομίας είναι νέο ή σημαντικά βελτιωμένο σε σύγκριση με την τεχνολογία αιχμής στο σχετικό τομέα στον ΕΟΧ. Το κράτος της ΕΖΕΣ μπορεί, για παράδειγμα, να αποδείξει τον καινοτόμο χαρακτήρα του με ακριβή περιγραφή της καινοτομίας και των όρων της αγοράς για την εισαγωγή ή τη διάδοσή του σε σύγκριση με τις διαδικασίες αιχμής ή οργανωτικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται γενικά από άλλες επιχειρήσεις στον ίδιο τομέα·
 - το αναμενόμενο περιβαλλοντικό όφελος πρέπει να είναι σημαντικά υψηλότερο από τη βελτίωση που θα προέκυπτε από τη γενική εξέλιξη της τεχνολογίας αιχμής σε ανάλογες δραστηριότητες ⁽⁴⁷⁾.
 - ο καινοτόμος χαρακτήρας των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων ή σχεδίων συνεπάγεται σαφή βαθμό κινδύνου, από τεχνολογικής ή οικονομικής άποψης, καθώς και από άποψης αγοράς, που είναι υψηλότερος από τον κίνδυνο ο οποίος γενικά συνδέεται με ανάλογα μη καινοτόμα περιουσιακά στοιχεία ή σχέδια. Τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν να αποδεικνύουν την ύπαρξη αυτού του κινδύνου επικαλούμενα για παράδειγμα: το κόστος σε σχέση με τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης, τον χρόνο που απαιτείται για την ανάπτυξη, τα αναμενόμενα κέρδη από την οικολογική καινοτομία σε σύγκριση με το κόστος, την πιθανότητα αποτυχίας.
79. Όταν οι επενδυτικές ενισχύσεις σε επιχειρήσεις για την υπέρβαση των κοινοτικών προτύπων ή για την αύξηση της περιβαλλοντικής προστασίας ελλείπει τέτοιων κοινοτικών προτύπων, προσρίζονται για ΜΜΕ, η ένταση των ενισχύσεων μπορεί να αυξάνεται κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες για μεσαίες και κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες για μικρές επιχειρήσεις, όπως εμφανίζεται στον πίνακα:

	Ένταση ενίσχυσης για ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που υπερβαίνουν τα κοινοτικά πρότυπα ή βελτιώνουν το επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος ελλείπει κοινοτικών προτύπων εκτός από τον τομέα της οικολογικής καινοτομίας	Ένταση ενίσχυσης για ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που υπερβαίνουν τα κοινοτικά πρότυπα ή βελτιώνουν το επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος ελλείπει κοινοτικών προτύπων στον τομέα της οικολογικής καινοτομίας
Μικρές επιχειρήσεις	70 %	80 %
Μεσαίες επιχειρήσεις	60 %	70 %
Μεγάλες επιχειρήσεις	50 %	60 %

Υπολογισμός των επιλέξιμων δαπανών – μεθοδολογία

80. Οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να περιορίζονται στις πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την επίτευξη περιβαλλοντικής προστασίας υψηλότερου επιπέδου από αυτό που απαιτούν τα κοινοτικά πρότυπα, υπολογίζονται δε σε δύο φάσεις: πρώτον, προσδιορίζεται το κόστος της επένδυσης που σχετίζεται άμεσα με την προστασία του περιβάλλοντος με αναφορά, ενδεχομένως, στην αντίστροφη κατάσταση και, δεύτερον, αφαιρούνται τα λειτουργικά οφέλη και προστίθενται οι λειτουργικές δαπάνες.
81. Προσδιορισμός του μέρους της επένδυσης που σχετίζεται άμεσα με την προστασία του περιβάλλοντος:
- όταν το κόστος της επένδυσης στην προστασία του περιβάλλοντος μπορεί να προσδιοριστεί εύκολα στο συνολικό επενδυτικό κόστος, αυτό ακριβώς το κόστος που σχετίζεται με την προστασία του περιβάλλοντος συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες ⁽⁴⁸⁾.
 - σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, το πρόσθετο επενδυτικό κόστος προσδιορίζεται συγκρίνοντας την επένδυση με την αντίστροφη κατάσταση μη χορήγησης κρατικής ενίσχυσης. Η κατάλληλη αντίστροφη κατάσταση αφορά το κόστος τεχνικά ανάλογης επένδυσης η οποία, αφενός, εξασφαλίζει χαμηλότερο βαθμό προστασίας του περιβάλλοντος (αντίστοιχο με αυτό που εξασφαλίζεται με τα υποχρεωτικά κοινοτικά πρότυπα, εφόσον υπάρχουν) και, αφετέρου, θα μπορούσε προφανώς να πραγματοποιηθεί χωρίς την ενίσχυση ("επένδυση αναφοράς"). Ως τεχνικά ανάλογη επένδυση νοείται μια επένδυση με ίδια παραγωγική ικανότητα και όλα τα άλλα τεχνικά χαρακτηριστικά (εκτός αυτών που συνδέονται άμεσα με την πρόσθετη επένδυση για την προστασία του περιβάλλοντος). Επιπλέον, μια τέτοια επένδυση αναφοράς πρέπει να αποτελεί, από επιχειρηματικής άποψης, αξιόπιστη εναλλακτική δυνατότητα έναντι της υπό εξέταση επένδυσης.
82. Προσδιορισμός των λειτουργικών οφελών/δαπανών: Για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών δεν πρέπει, εκτός αν άλλως ορίζεται στο παρόν κεφάλαιο, να λαμβάνονται υπόψη τα λειτουργικά οφέλη και οι δαπάνες που αφορούν τις πρόσθετες επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και προέκυψαν κατά την πρώτη πενταετία της συγκεκριμένης επένδυσης. Αυτό σημαίνει ότι τέτοια λειτουργικά οφέλη πρέπει να αφαιρούνται ενώ τέτοιες λειτουργικές δαπάνες μπορούν να προστίθενται στις πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες.
83. Οι επιλέξιμες επενδύσεις μπορούν να λαμβάνουν τη μορφή επένδυσης σε ενσώματα και/ή σε άυλα στοιχεία ενεργητικού.

⁽⁴⁷⁾ Στο πλαίσιο της αξιολόγησης του σημείου 78 β), εάν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ποσοτικές παράμετροι για τη σύγκριση δραστηριοτήτων οικολογικά καινοτόμων με τις συνήθεις μη καινοτόμες δραστηριότητες, "σημαντικά υψηλότερο" σημαίνει ότι η οριακή βελτίωση που αναμένεται από οικολογικά καινοτόμες δραστηριότητες, χάρη στη μείωση του περιβαλλοντικού κινδύνου ή της ρύπανσης ή τη βελτίωση της απόδοσης σε ενέργεια ή πόρους, θα πρέπει να είναι τουλάχιστον διπλάσια από την οριακή βελτίωση που αναμένεται από τη γενική εξέλιξη ανάλογων μη καινοτόμων δραστηριοτήτων.

Όταν η προτεινόμενη προσέγγιση δεν είναι η κατάλληλη για μια δεδομένη περίπτωση, ή εάν δεν είναι δυνατή μια ποσοτική σύγκριση, ο φάκελος αίτησης για κρατική ενίσχυση θα πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομερή περιγραφή της μεθόδου που χρησιμοποιήθηκε για την εκτίμηση του εν λόγω κριτηρίου ώστε να εξασφαλίζεται πρότυπο ανάλογο με αυτό της προτεινόμενης μεθόδου.

⁽⁴⁸⁾ Αυτό, για παράδειγμα, μπορεί να συμβαίνει σε περίπτωση αναβάθμισης υφιστάμενης διαδικασίας παραγωγής και σε περίπτωση που τα μέρη της επένδυσης τα οποία συμβάλλουν στη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων είναι δυνατόν να προσδιορισθούν με σαφήνεια.

84. Στην περίπτωση των επενδύσεων με σκοπό την επίτευξη επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος υψηλότερου αυτού των κοινοτικών προτύπων, η αντίστροφη κατάσταση πρέπει να επιλέγεται ως εξής:

α) σε περίπτωση προσαρμογής σε εθνικά πρότυπα που θεσπίστηκαν ελλείψει κοινοτικών προτύπων, οι επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνουν τις πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες για την επίτευξη του απαιτούμενου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος σύμφωνα με τα εθνικά πρότυπα·

β) όταν η επιχείρηση προσαρμόζεται σε ή υπερβαίνει εθνικά πρότυπα τα οποία είναι αυστηρότερα από τα κοινοτικά ή αναλαμβάνει οικειοθελώς να βελτιώσει τα κοινοτικά πρότυπα, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στις πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την επίτευξη επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας υψηλότερου αυτού που απαιτούν τα κοινοτικά πρότυπα. Οι δαπάνες που σχετίζονται με επενδύσεις για την εξασφάλιση του απαιτούμενου επιπέδου προστασίας σύμφωνα με τα κοινοτικά πρότυπα δεν είναι επιλέξιμες·

γ) όταν δεν υπάρχουν πρότυπα, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στις επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας από αυτό που η συγκεκριμένη επιχείρηση ή επιχειρήσεις θα είχαν επιτύχει ελλείψει άλλης περιβαλλοντικής ενίσχυσης.

3.1.2. Ενισχύσεις για την απόκτηση νέων οχημάτων μεταφοράς οι οποίες υπερβαίνουν τα κοινοτικά πρότυπα ή αυξάνουν το επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει κοινοτικών προτύπων

85. Οι γενικοί κανόνες που προβλέπονται στα σημεία 73 έως 84 ισχύουν όσον αφορά τις ενισχύσεις σε επιχειρήσεις οι οποίες υπερβαίνουν τα κοινοτικά πρότυπα ή αυξάνουν το επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει κοινοτικών προτύπων στον τομέα των μεταφορών. Κατά παρέκκλιση του σημείου 75, επιτρέπεται η χορήγηση ενισχύσεων για την αγορά νέων οχημάτων για οδικές, σιδηροδρομικές, εσωτερικές πλωτές και ναυτιλιακές μεταφορές που ανταποκρίνονται σε εκδοθέντα κοινοτικά πρότυπα όταν η αγορά πραγματοποιείται πριν αυτά τεθούν σε ισχύ και στις περιπτώσεις που τα νέα κοινοτικά πρότυπα, όταν καταστούν υποχρεωτικά, δεν ισχύουν αναδρομικά για ήδη αγορασθέντα οχήματα.

86. Επιλέξιμες δαπάνες σε περιπτώσεις μεταγενέστερου εξοπλισμού με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος στον τομέα των μεταφορών είναι το σύνολο των σχετικών καθαρών δαπανών σύμφωνα με τον ορισμό των επιλέξιμων δαπανών που παρατίθεται στα σημεία 80 έως 84, εφόσον τα υπάρχοντα μεταφορικά μέσα αναβαθμίζονται για να συμμορφωθούν προς περιβαλλοντικά πρότυπα που δεν ίσχυαν όταν άρχισε η χρήση των εν λόγω μεταφορικών μέσων ή εάν τα εν λόγω μεταφορικά μέσα δεν υπόκεινται σε περιβαλλοντικά πρότυπα.

3.1.3. Ενισχύσεις για την πρόωρη προσαρμογή σε μελλοντικά κοινοτικά πρότυπα

87. Οι ενισχύσεις με σκοπό την προσαρμογή σε νέα κοινοτικά πρότυπα που αυξάνουν το επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ θα θεωρούνται ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ εάν τα κοινοτικά πρότυπα έχουν ήδη εκδοθεί, υπό τον όρο ότι η επένδυση πραγματοποιείται και οριστικοποιείται τουλάχιστον ένα έτος πριν την έναρξη ισχύος του προτύπου.

Ένταση της ενίσχυσης

88. Οι μέγιστες εντάσεις των ενισχύσεων είναι: 25 % για μικρές επιχειρήσεις, 20 % για μεσαίες επιχειρήσεις και 15 % για μεγάλες επιχειρήσεις εφόσον η πραγματοποίηση και η οριστικοποίηση επέλθουν περισσότερο από τρία χρόνια πριν την υποχρεωτική ημερομηνία μεταφοράς ή θέσης σε ισχύ του προτύπου. Η ένταση των ενισχύσεων είναι: 20 % για μικρές επιχειρήσεις, 15 % για μεσαίες επιχειρήσεις, 10 % για μεγάλες επιχειρήσεις εφόσον η πραγματοποίηση και η οριστικοποίηση επέλθουν από ένα έως τρία χρόνια πριν την υποχρεωτική ημερομηνία μεταφοράς ή θέσης σε ισχύ του προτύπου.

	Ένταση της ενίσχυσης για πρόωρη προσαρμογή σε μελλοντικά κοινοτικά πρότυπα όταν η εφαρμογή και η οριστικοποίηση λαμβάνουν χώρα	
	Περισσότερο από τρία χρόνια πριν τη θέση σε ισχύ του προτύπου	Από ένα έως τρία χρόνια πριν τη θέση σε ισχύ του προτύπου
Μικρές επιχειρήσεις	25 %	20 %
Μεσαίες επιχειρήσεις	20 %	15 %
Μεγάλες επιχειρήσεις	15 %	10 %

Επιλέξιμες δαπάνες

89. Οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να περιορίζονται στις πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την επίτευξη του επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος που απαιτεί το κοινοτικό πρότυπο σε σύγκριση με το απαιτούμενο επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας πριν την έναρξη ισχύος του εν λόγω προτύπου.

90. Για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα λειτουργικά οφέλη και οι λειτουργικές δαπάνες που αφορούν τις πρόσθετες επενδύσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας και οι οποίες προέκυψαν κατά την πρώτη πενταετία της συγκεκριμένης επένδυσης, όπως αναφέρεται στα σημεία 81, 82 και 83.

3.1.4. Ενισχύσεις για εκπόνηση περιβαλλοντικών μελετών

91. Οι ενισχύσεις σε επιχειρήσεις για την εκπόνηση μελετών οι οποίες συνδέονται άμεσα με επενδύσεις που αποσκοπούν στην επίτευξη προτύπων σύμφωνα με τους όρους που αναφέρονται στο τμήμα 3.1.1, στην εξοικονόμηση ενέργειας σύμφωνα με τους όρους που αναφέρονται στο τμήμα 3.1.5, και στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σύμφωνα με τους όρους που αναφέρονται στο τμήμα 3.1.6, θα θεωρούνται ότι συμβιβάζονται με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, εφόσον πληρούνται οι όροι που αναφέρονται στο παρόν κεφάλαιο. Το αυτό θα ισχύει στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, σύμφωνα με τα πορίσματα προπαρασκευαστικής μελέτης, η υπό εξέταση επένδυση δεν πραγματοποιήθηκε τελικά.
92. Η ένταση της ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50 % των δαπανών για την εκπόνηση της μελέτης.
93. Σε περίπτωση που η μελέτη εκπονείται εξ'ονόματος μιας ΜΜΕ, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 % για τις μεσαίες και κατά 20 % για τις μικρές επιχειρήσεις, όπως αναφέρεται στον πίνακα:

	Περιβαλλοντικές μελέτες
Μικρές επιχειρήσεις	70 %
Μεσαίες επιχειρήσεις	60 %
Μεγάλες επιχειρήσεις	50 %

3.1.5. Ενισχύσεις για εξοικονόμηση ενέργειας

94. Οι επενδύσεις και/ή ενισχύσεις λειτουργίας που επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να εξοικονομήσουν ενέργεια θα θεωρούνται ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

3.1.5.1. Επενδυτικές ενισχύσεις

Ένταση της ενίσχυσης

95. Η ένταση της ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60 % του επιλέξιμου κόστους.
96. Σε περίπτωση κατά την οποία η επενδυτική ενίσχυση για εξοικονόμηση ενέργειας προορίζεται για ΜΜΕ, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 % για τις μεσαίες και κατά 20 % για τις μικρές επιχειρήσεις, όπως αναφέρεται στον πίνακα:

	Ένταση της ενίσχυσης για εξοικονόμηση ενέργειας
Μικρές επιχειρήσεις	80 %
Μεσαίες επιχειρήσεις	70 %
Μεγάλες επιχειρήσεις	60 %

97. Σε περίπτωση που η επενδυτική ενίσχυση χορηγείται στο πλαίσιο γνήσιας ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών βάσει σαφών και διαφανών κριτηρίων τα οποία δεν εισάγουν διακρίσεις, κατά τρόπο που να εξασφαλίζεται πράγματι ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη της μέγιστης εξοικονόμησης ενέργειας, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται στο 100 % της επιλέξιμης επενδυτικής δαπάνης όπως ορίζεται στο σημείο 98. Η εν λόγω διαδικασία υποβολής προσφορών δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις αλλά οφείλει να εξασφαλίζει τη συμμετοχή ικανού αριθμού επιχειρήσεων. Επιπλέον, ο συναφής με τη διαδικασία υποβολής προσφορών προϋπολογισμός πρέπει να αποτελεί δεσμευτικό περιορισμό, με την έννοια ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση σε όλους τους συμμετέχοντες. Τέλος, η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται βάσει της αρχικής προσφοράς του συμμετέχοντος, αποκλείοντας έτσι τις μεταγενέστερες διαπραγματεύσεις.

Επιλέξιμες δαπάνες

98. Οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να περιορίζονται στις πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την εξοικονόμηση ενέργειας πέραν του επιπέδου που απαιτούν τα κοινοτικά πρότυπα.

Κατά τον υπολογισμό των πρόσθετων δαπανών πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι κανόνες:

- α) ο προσδιορισμός του μέρους της επένδυσης που συνδέεται άμεσα με την εξοικονόμηση ενέργειας πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες που αναφέρονται στα σημεία 81 και 83 των παρουσών κατευθυντήριων·
- β) ο προσδιορισμός ενός επιπέδου εξοικονόμησης ενέργειας υψηλότερου από τα κοινοτικά πρότυπα πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τους κανόνες που αναφέρονται στο σημείο 84 των παρουσών κατευθυντήριων·

γ) ο προσδιορισμός των λειτουργικών οφελών/δαπανών: Για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα λειτουργικά οφέλη και οι λειτουργικές δαπάνες που αφορούν τις πρόσθετες επενδύσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας και προέκυψαν κατά την πρώτη τριετία της επένδυσης στην περίπτωση των ΜΜΕ, κατά την πρώτη τετραετία στην περίπτωση των μεγάλων επιχειρήσεων οι οποίες δεν συμμετέχουν στο σύστημα εμπορίας εκπομπών CO₂ της ΕΕ και κατά την πρώτη πενταετία της συγκεκριμένης επένδυσης στην περίπτωση των μεγάλων επιχειρήσεων οι οποίες συμμετέχουν στο σύστημα εμπορίας εκπομπών CO₂ της ΕΕ. Στην περίπτωση των μεγάλων επιχειρήσεων, η περίοδος αυτή μπορεί να περιοριστεί στην πρώτη τριετία της συγκεκριμένης επένδυσης σε περίπτωση που μπορεί να αποδειχτεί ότι ο χρόνος απόσβεσης της επένδυσης δεν υπερβαίνει τα τρία έτη.

3.1.5.2. Ενισχύσεις στη λειτουργία

99. Οι ενισχύσεις στη λειτουργία για την εξοικονόμηση ενέργειας χορηγούνται μόνον εφόσον πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) η ενίσχυση περιορίζεται στην αντιστάθμιση του καθαρού πρόσθετου κόστους παραγωγής που προκύπτει από την επένδυση, λαμβανομένων υπόψη των οφελών που προκύπτουν από την εξοικονόμηση ενέργειας⁽⁴⁹⁾. Κατά τον υπολογισμό του ύψους των ενισχύσεων λειτουργίας, οιαδήποτε επενδυτική ενίσχυση χορηγείται στη συγκεκριμένη επιχείρηση για τις νέες εγκαταστάσεις πρέπει να αφαιρείται από το κόστος παραγωγής·

β) η ενίσχυση έχει περιορισμένη διάρκεια πέντε ετών.

100. Σε περίπτωση που η ενίσχυση μειώνεται σταδιακά, η έντασή της πρέπει να μην υπερβαίνει το 100 % των πρόσθετων δαπανών κατά το πρώτο έτος αλλά πρέπει να φθίνει γραμμικά ώστε να έχει μηδενιστεί στο τέλος του πέμπτου έτους. Σε περίπτωση που η ενίσχυση δεν μειώνεται σταδιακά, η έντασή της πρέπει να μην υπερβαίνει το 50 % των πρόσθετων δαπανών.

3.1.6. Ενισχύσεις για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

101. Οι περιβαλλοντικές και/ή οι ενισχύσεις στη λειτουργία για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα θεωρούνται συμβατές με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, εφόσον πληρούνται οι όροι που αναφέρονται στα σημεία 102 έως 111. Η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων μπορεί να δικαιολογηθεί εάν δεν υπάρχει υποχρεωτικό κοινοτικό πρότυπο όσον αφορά το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές για τις μεμονωμένες επιχειρήσεις. Επενδυτικές ενισχύσεις και/ή ενισχύσεις λειτουργίας για την παραγωγή βιοκαυσίμων επιτρέπονται μόνο στην περίπτωση των βιώσιμων βιοκαυσίμων.

3.1.6.1. Επενδυτικές ενισχύσεις

Ένταση της ενίσχυσης

102. Η ένταση της ενίσχυσης πρέπει να μην υπερβαίνει το 60 % του επιλέξιμου κόστους.

103. Στις περιπτώσεις που η επενδυτική ενίσχυση για εξοικονόμηση ενέργειας προορίζεται για ΜΜΕ, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 10 % για τις μεσαίες και κατά 20 % για τις μικρές επιχειρήσεις, όπως εμφανίζεται στον πίνακα:

	Ένταση της ενίσχυσης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
Μικρές επιχειρήσεις	80 %
Μεσαίες επιχειρήσεις	70 %
Μεγάλες επιχειρήσεις	60 %

104. Στις περιπτώσεις που η επενδυτική ενίσχυση χορηγείται στο πλαίσιο αυθεντικά ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών βάσει σαφών και διαφανών κριτηρίων τα οποία δεν εισάγουν διακρίσεις, κατά τρόπο που να εξασφαλίζεται πράγματι ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη της μέγιστης παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται στο 100 % της επιλέξιμης επενδυτικής δαπάνης όπως ορίζεται στα σημεία 105 και 106. Η εν λόγω διαδικασία υποβολής προσφορών δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις και πρέπει να εξασφαλίζει τη συμμετοχή ικανού αριθμού επιχειρήσεων. Επιπλέον, ο προϋπολογισμός για τη διαδικασία υποβολής προσφορών πρέπει να αποτελεί δεσμευτικό περιορισμό, με την έννοια ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση σε όλους τους συμμετέχοντες. Τέλος, η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται βάσει της αρχικής προσφοράς του συμμετέχοντος, αποκλείοντας έτσι μεταγενέστερες διαπραγματεύσεις.

Επιλέξιμες δαπάνες

105. Στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι επιλέξιμες επενδυτικές δαπάνες πρέπει να περιορίζονται στις πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που βαρύνουν τον δικαιούχο σε σύγκριση με μια συμβατική εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας ή με ένα συμβατικό σύστημα θέρμανσης του ίδιου δυναμικού σε όρους πραγματικής παραγωγής ενέργειας.

106. Για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα λειτουργικά οφέλη και οι λειτουργικές δαπάνες πρόσθετων επενδύσεων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που προέκυψαν κατά την πρώτη πενταετία της συγκεκριμένης επένδυσης, όπως αναφέρεται στα σημεία 81, 82 και 83.

⁽⁴⁹⁾ Το κόστος παραγωγής νοείται άνευ ενισχύσεων, αλλά περιλαμβάνει κέρδος κανονικού επιπέδου.

3.1.6.2. Ενισχύσεις στη λειτουργία

107. Οι ενισχύσεις στη λειτουργία για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορεί να δικαιολογούνται για την κάλυψη της διαφοράς μεταξύ του κόστους παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της αγοραίας τιμής της εν λόγω ενέργειας. Αυτό ισχύει για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές με σκοπό την πώλησή της στην αγορά ή την κατανάλωσή της από την ίδια την επιχείρηση.
108. Τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν να χορηγούν ενισχύσεις υπέρ των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας υπό τους ακόλουθους όρους:
109. Δυνατότητα 1
- α) Τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν να χορηγούν ενισχύσεις λειτουργίας για την αντιστάθμιση της διαφοράς μεταξύ του κόστους για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συμπεριλαμβανομένης της απόσβεσης των πρόσθετων επενδύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος, και της αγοραίας τιμής της εν λόγω ενέργειας. Στην περίπτωση αυτή, οι ενισχύσεις στη λειτουργία μπορούν να χορηγούνται μόνον έως την πλήρη απόσβεση των εγκαταστάσεων σύμφωνα με τους ισχύοντες λογιστικούς κανόνες. Η επιπλέον ενέργεια που θα παραχθεί στις εν λόγω εγκαταστάσεις δεν θα δικαιούται καμία ενίσχυση. Ωστόσο, η ενίσχυση μπορεί επίσης να καλύπτει μια λογική απόδοση κεφαλαίου.
- β) Όταν η ενίσχυση χορηγείται σύμφωνα με το σημείο α), κάθε επενδυτική ενίσχυση που χορηγείται στην εν λόγω επιχείρηση για τη δημιουργία της εγκατάστασης πρέπει να αφαιρείται από το κόστος παραγωγής κατά τον υπολογισμό του ύψους της ενίσχυσης στη λειτουργία. Τα συγκεκριμένα μέτρα στήριξης που λαμβάνει το κράτος της ΕΖΕΣ, και ιδίως ο τρόπος υπολογισμού της ενίσχυσης, θα πρέπει να αναφέρονται λεπτομερώς στα καθεστώτα ενισχύσεων που κοινοποιούνται στην Εποπτεύουσα Αρχή.
- γ) Σε αντίθεση με την πλειονότητα των άλλων ανανεώσιμων πηγών χαμηλής ενέργειας, για τη βιομάζα απαιτούνται σχετικά χαμηλές επενδύσεις αλλά υψηλότερες δαπάνες λειτουργίας. Κατά συνέπεια, η Εποπτεύουσα Αρχή μπορεί να δεχθεί τη χορήγηση ενισχύσεων στη λειτουργία οι οποίες υπερβαίνουν το ποσό της επένδυσης, εφόσον τα κράτη της ΕΖΕΣ αποδείξουν ότι οι συνολικές δαπάνες των επιχειρήσεων μετά την απόσβεση των εγκαταστάσεων εξακολουθούν να υπερβαίνουν τις αγοραίες τιμές της ενέργειας.
110. Δυνατότητα 2
- α) Τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν να παρέχουν στήριξη όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας χρησιμοποιώντας μηχανισμούς της αγοράς, όπως τα "πράσινα" πιστοποιητικά ή οι προσκλήσεις υποβολής προσφορών. Οι εν λόγω μηχανισμοί της αγοράς επιτρέπουν στους παραγωγούς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας να επωφελούνται έμμεσα από την εγγυημένη ζήτηση για την ενέργεια που παράγουν, σε τιμή υψηλότερη της αγοραίας τιμής της συμβατικής ενέργειας. Η τιμή των "πράσινων πιστοποιητικών" δεν καθορίζεται εκ των προτέρων, αλλά διαμορφώνεται βάσει της προσφοράς και της ζήτησης.
- β) Όταν οι σχετικοί μηχανισμοί της αγοράς συνιστούν κρατικές ενισχύσεις, μπορούν να εγκρίνονται από την Εποπτεύουσα Αρχή, εφόσον τα κράτη της ΕΖΕΣ αποδεικνύουν ότι η στήριξη είναι απαραίτητη για να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα των εν λόγω ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ότι δεν συνεπάγεται, συνολικά, υπεραντιστάθμισεις και ότι δεν αποτρέπει τους παραγωγούς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας από το να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Η Εποπτεύουσα Αρχή θα εγκρίνει τέτοια καθεστώτα ενισχύσεων για δέκα έτη.
111. Δυνατότητα 3
- Εξάλλου, τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν να χορηγούν ενισχύσεις στη λειτουργία σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σημείο 100.
- 3.1.7. Ενίσχυση για συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας
112. Οι περιβαλλοντικές επενδύσεις και οι ενισχύσεις στη λειτουργία για συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας θα θεωρούνται συμβατές με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, εφόσον η μονάδα συμπαραγωγής ανταποκρίνεται στον ορισμό της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης που αναφέρεται στο σημείο 70 (11) και εφόσον:
- α) η νέα μονάδα συμπαραγωγής έχει συνολικά ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας σε σύγκριση με τη χωριστή παραγωγή, όπως ορίζεται στην οδηγία 2004/8/ΕΚ⁽⁵⁰⁾ και στην απόφαση 2007/74/ΕΚ της Επιτροπής·
- β) η αναβάθμιση μιας υπάρχουσας μονάδας συμπαραγωγής ή η μετατροπή μιας υπάρχουσας μονάδας παραγωγής ενέργειας σε μονάδα συμπαραγωγής έχει ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας σε σύγκριση με την αρχική κατάσταση.
113. Για την ενίσχυση στη λειτουργία, μια υφιστάμενη μονάδα συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας πρέπει να ανταποκρίνεται τόσο στον ορισμό της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης που αναφέρεται στο σημείο 70 (11) όσο και στην απαίτηση σχετικά με τη συνολική ποσότητα πρωτογενούς ενέργειας που εξοικονομείται συγκρινόμενη με τη χωριστή παραγωγή, όπως ορίζεται με την οδηγία 2004/8/ΕΚ⁽⁵¹⁾ και με την απόφαση 2007/74/ΕΚ.
- 3.1.7.1. Επενδυτικές ενισχύσεις
- Ένταση της ενίσχυσης
114. Η ένταση της ενίσχυσης πρέπει να μην υπερβαίνει το 60 % του επιλέξιμου κόστους.
115. Σε περίπτωση που η επενδυτική ενίσχυση για συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας προορίζεται για ΜΜΕ, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 % για τις μεσαίες και κατά 20 % για τις μικρές επιχειρήσεις, όπως αναφέρεται στον πίνακα:

⁽⁵⁰⁾ Η οδηγία ενσωματώθηκε στη συμφωνία ΕΟΧ στο σημείο 24 του παραρτήματος IV.

⁽⁵¹⁾ Βλέπε υποσημείωση 50.

	Ένταση της ενίσχυσης για συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης
Μικρές επιχειρήσεις	80 %
Μεσαίες επιχειρήσεις	70 %
Μεγάλες επιχειρήσεις	60 %

116. Στις περιπτώσεις που η επενδυτική ενίσχυση χορηγείται στο πλαίσιο αυθεντικά ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών βάσει σαφών και διαφανών κριτηρίων τα οποία δεν εισάγουν διακρίσεις, κατά τρόπο που να εξασφαλίζεται πράγματι ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη της μέγιστης εξοικονόμησης ενέργειας, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται στο 100 % της επιλέξιμης επενδυτικής δαπάνης όπως ορίζεται στα σημεία 117 και 118. Η εν λόγω διαδικασία υποβολής προσφορών δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις και πρέπει να εξασφαλίζει τη συμμετοχή ικανού αριθμού εταιρειών. Επιπλέον, ο προϋπολογισμός για τη διαδικασία υποβολής προσφορών πρέπει να αποτελεί δεσμευτικό περιορισμό, με την έννοια ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση σε όλους τους συμμετέχοντες. Τέλος, η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται βάσει της αρχικής προσφοράς του συμμετέχοντος, αποκλείοντας έτσι μεταγενέστερες διαπραγματεύσεις.

Επιλέξιμες δαπάνες

117. Οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να περιορίζονται στις απαραίτητες συμπληρωματικές επενδυτικές δαπάνες για την κατασκευή της εγκατάστασης συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης σε σύγκριση με την επένδυση αναφοράς.
118. Για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα λειτουργικά οφέλη και οι λειτουργικές δαπάνες που αφορούν τις πρόσθετες επενδύσεις και προέκυψαν κατά την πρώτη πενταετία της συγκεκριμένης επένδυσης, όπως αναφέρεται στα σημεία 81, 82 και 83.

3.1.7.2. Ενισχύσεις λειτουργίας

119. Ενισχύσεις στη λειτουργία για συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης μπορούν να χορηγούνται σύμφωνα με τους κανόνες σχετικά με τις ενισχύσεις στη λειτουργία για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που αναφέρονται στο τμήμα 3.1.6.2:

- α) σε επιχειρήσεις διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας στο κοινό, όταν το κόστος παραγωγής της ηλεκτρικής ενέργειας ή της θερμότητας υπερβαίνει την αγοραία τιμή. Για να αποφασιστεί κατά πόσον η ενίσχυση είναι απαραίτητη, λαμβάνονται υπόψη οι δαπάνες και τα έσοδα που προκύπτουν από την παραγωγή και την πώληση της θερμότητας ή της ηλεκτρικής ενέργειας·
- β) για τη βιομηχανική χρησιμοποίηση της συνδυασμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού, όταν αποδεικνύεται ότι το κόστος παραγωγής μιας μονάδας ενέργειας με την εν λόγω τεχνική είναι ανώτερο της αγοραίας τιμής μιας μονάδας συμβατικής ενέργειας. Το κόστος παραγωγής μπορεί να συμπεριλαμβάνει τη συνήθη απόδοση κεφαλαίου της εγκατάστασης, αλλά τα όποια κέρδη για τηνχείρηση από την παραγωγή θερμότητας πρέπει να αφαιρούνται από το κόστος παραγωγής.

3.1.8. Ενισχύσεις για ενεργειακά αποδοτικές εγκαταστάσεις τηλεθέρμανσης

120. Οι περιβαλλοντικές επενδυτικές ενισχύσεις για την κατασκευή ενεργειακά αποδοτικών εγκαταστάσεων τηλεθέρμανσης⁽⁵²⁾ θα θεωρούνται συμβατές με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, εφόσον εξοικονομείται πρωτογενής ενέργεια, η δικαιούχος εγκατάσταση τηλεθέρμανσης εμπίπτει στον ορισμό της ενεργειακά αποδοτικής τηλεθέρμανσης που περιλαμβάνεται στο σημείο 70(13) και:

- α) η συνδυασμένη λειτουργία της παραγωγής θερμότητας (και ηλεκτρισμού στην περίπτωση της συμπαραγωγής) και της διανομής της θα οδηγήσει σε εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας, ή
- β) η επένδυση αποσκοπεί στη χρήση και διανομή απορριπτόμενης θερμότητας για σκοπούς τηλεθέρμανσης.

Ένταση της ενίσχυσης

121. Η ένταση της ενίσχυσης για εγκαταστάσεις τηλεθέρμανσης πρέπει να μην υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών. Εφόσον η ενίσχυση αφορά μόνο το μέρος παραγωγής της εγκατάστασης, οι ενεργειακά αποδοτικές εγκαταστάσεις τηλεθέρμανσης οι οποίες χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ή συμπαραγωγής θα καλύπτονται από τους κανόνες που παρατίθενται στα τμήματα 3.1.6. και 3.1.7. αντίστοιχα.
122. Σε περίπτωση που η επενδυτική ενίσχυση για ενεργειακά αποδοτική τηλεθέρμανση προορίζεται για ΜΜΕ, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 % για τις μεσαίες και κατά 20 % για τις μικρές επιχειρήσεις, όπως αναφέρεται στον πίνακα:

	Ένταση της ενίσχυσης για ενεργειακά αποδοτική τηλεθέρμανση με χρήση συμβατικών πηγών ενέργειας
Μικρές επιχειρήσεις	70 %

⁽⁵²⁾ Προς τον σκοπό αυτό δεν υπολογίζονται οι υποδομές τηλεθέρμανσης των οποίων η χρηματοδότηση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών, αλλά θα αξιολογείται μόνο βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ).

	Ένταση της ενίσχυσης για ενεργειακά αποδοτική τηλεθέρμανση με χρήση συμβατικών πηγών ενέργειας
Μεσαίες επιχειρήσεις	60 %
Μεγάλες επιχειρήσεις	50 %

123. Στις περιπτώσεις που η επενδυτική ενίσχυση χορηγείται στο πλαίσιο αυθεντικά ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών βάσει σαφών και διαφανών κριτηρίων τα οποία δεν εισάγουν διακρίσεις, κατά τρόπο που να εξασφαλίζεται πράγματι ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη της μέγιστης εξοικονόμησης ενέργειας, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να ανέρχεται στο 100 % της επιλέξιμης επενδυτικής δαπάνης όπως ορίζεται στα σημεία 124 και 125. Η εν λόγω διαδικασία υποβολής προσφορών δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις και πρέπει να εξασφαλίζει τη συμμετοχή ικανού αριθμού επιχειρήσεων. Επιπλέον, ο προϋπολογισμός για τη διαδικασία υποβολής προσφορών πρέπει να αποτελεί δεσμευτικό περιορισμό, με την έννοια ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση σε όλους τους συμμετέχοντες. Τέλος, η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται βάσει της αρχικής προσφοράς του συμμετέχοντος, αποκλείοντας έτσι μεταγενέστερες διαπραγματεύσεις.

Επιλέξιμες δαπάνες

124. Οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να περιορίζονται στις πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες οι οποίες είναι αναγκαίες για την πραγματοποίηση μιας επένδυσης που αποσκοπεί στην επίτευξη ενεργειακά αποδοτικής τηλεθέρμανσης σε σύγκριση με την επένδυση αναφοράς.
125. Για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα λειτουργικά οφέλη και οι λειτουργικές δαπάνες που αφορούν τις πρόσθετες επενδύσεις και προέκυψαν κατά την πρώτη πενταετία της συγκεκριμένης επένδυσης, όπως αναφέρεται στα σημεία 81, 82 και 83.

3.1.9. Ενισχύσεις για τη διαχείριση αποβλήτων

126. Οι περιβαλλοντικές επενδυτικές ενισχύσεις για τη διαχείριση αποβλήτων άλλων επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης και ανάκτησης, θα θεωρούνται συμβατές με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, υπό τον όρο ότι η διαχείριση αυτή είναι σύμφωνη τόσο με την ιεραρχική κατάταξη των αρχών που διέπουν τη διαχείριση των αποβλήτων⁽⁵³⁾ όσο και με τους όρους που παρατίθενται στο σημείο 127.
127. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για τη διαχείριση αποβλήτων χορηγούνται μόνον εφόσον πληρούνται όλοι οι ακόλουθοι όροι:
- η επένδυση αποσκοπεί στη μείωση της ρύπανσης που προκαλούν άλλες επιχειρήσεις (“οι ρυπαίνοντες”) και δεν καλύπτει τη ρύπανση που προκαλεί ο δικαιούχος της ενίσχυσης·
 - η ενίσχυση δεν απαλλάσσει έμμεσα τους ρυπαίνοντες από την επιβάρυνση που θα τους επέβαλλε η κοινοτική νομοθεσία ή από την επιβάρυνση που θα εθεωρείτο συνήθης επιχειρηματική δαπάνη για τους ρυπαίνοντες·
 - η επένδυση υπερβαίνει τις “σύγχρονες τεχνολογίες”⁽⁵⁴⁾ ή χρησιμοποιεί τις συμβατικές τεχνολογίες κατά τρόπο καινοτόμο·
 - χωρίς την επενδυτική ενίσχυση, τα υλικά που αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας θα απορρίπτονταν ή θα υποβάλλονταν σε λιγότερο φιλική προς το περιβάλλον επεξεργασία·
 - η επένδυση δεν αυξάνει απλώς τη ζήτηση για τα προς ανακύκλωση υλικά χωρίς να αυξάνει συγχρόνως τη συλλογή αυτών των υλικών.

Ένταση της ενίσχυσης

128. Η ένταση της ενίσχυσης πρέπει να μην υπερβαίνει το 50 % του επιλέξιμου κόστους.
129. Σε περίπτωση κατά την οποία η επενδυτική ενίσχυση για διαχείριση αποβλήτων προορίζεται για ΜΜΕ, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 % για τις μεσαίες και κατά 20 % για τις μικρές επιχειρήσεις, όπως αναφέρεται στον πίνακα:

	Ένταση της ενίσχυσης για διαχείριση αποβλήτων
Μικρές επιχειρήσεις	70 %
Μεσαίες επιχειρήσεις	60 %
Μεγάλες επιχειρήσεις	50 %

⁽⁵³⁾ Βλέπε την κατάταξη που περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση της στρατηγικής της Κοινότητας στο θέμα της διαχείρισης αποβλήτων [COM(96) 399 τελικό, της 30.7.1996]. Στην ανακοίνωση αυτή η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η διαχείριση αποβλήτων αποτελεί για την Κοινότητα στόχο προτεραιότητας ώστε να μειωθούν οι κίνδυνοι για το περιβάλλον. Η έννοια της διαχείρισης των αποβλήτων θα πρέπει να εξεταστεί από τρεις πλευρές: την επαναχρησιμοποίηση, την ανακύκλωση και την ανάκτηση. Τα απόβλητα των οποίων η παραγωγή είναι αναπόφευκτη πρέπει να αξιοποιούνται και να καταστρέφονται με ασφαλή τρόπο. Στην ανακοίνωση σχετικά με τη θεματική στρατηγική για την πρόληψη της δημιουργίας και την ανακύκλωση των αποβλήτων [COM(2005) 666] η Επιτροπή επαναλαμβάνει την προσήλωσή της σε αυτές τις αρχές και προβλέπει τη δυνατότητα λήψης συγκεκριμένων μέτρων για την προώθηση της πρόληψης (όπως τον οικολογικό σχεδιασμό των διαδικασιών και των προϊόντων ή την παροχή κινήτρων στις ΜΜΕ και τη λήψη μέτρων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων) και της ανακύκλωσης των αποβλήτων.

⁽⁵⁴⁾ Με τον όρο “σύγχρονη τεχνολογία” νοείται μια διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας η χρήση ενός αποβλήτου για την παραγωγή τελικού προϊόντος είναι οικονομικά συμφέρουσα και αποτελεί συνήθη πρακτική. Όπου χρειάζεται, η έννοια της “σύγχρονης τεχνολογίας” πρέπει να ερμηνεύεται στο πλαίσιο μιας τεχνολογίας κοινοτικού επιπέδου και της κοινής αγοράς.

Επιλέξιμες δαπάνες

130. Οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να περιορίζονται στις επιπλέον επενδυτικές δαπάνες που είναι αναγκαίες για την πραγματοποίηση μιας επένδυσης για τη διαχείριση αποβλήτων, το βάρος των οποίων φέρει ο δικαιούχος, σε σχέση με συμβατικό τρόπο παραγωγής που δεν περιλαμβάνει διαχείριση αποβλήτων του ίδιου δυναμικού. Το κόστος μιας τέτοιας συμβατικής επένδυσης πρέπει να αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες.
131. Για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα λειτουργικά οφέλη και οι λειτουργικές δαπάνες που αφορούν τις πρόσθετες επενδύσεις στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων και προέκυψαν κατά την πρώτη πενταετία της συγκεκριμένης επένδυσης ⁽⁵⁵⁾, όπως αναφέρεται στα σημεία 81, 82 και 83.

3.1.10. Ενισχύσεις για την αποκατάσταση μολυσμένων χώρων

132. Οι επενδυτικές ενισχύσεις σε επιχειρήσεις για την επανόρθωση των περιβαλλοντικών ζημιών μέσω της αποκατάστασης μολυσμένων χώρων θα θεωρούνται συμβατές με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ ⁽⁵⁶⁾, εφόσον συμβάλλουν στην αύξηση της περιβαλλοντικής προστασίας. Πρόκειται για τις περιπτώσεις υποβάθμισης της ποιότητας του εδάφους, των υδάτων επιφανείας ή των υπόγειων υδάτων.

Σε περίπτωση σαφούς εντοπισμού του ρυπαίνοντα, αυτός οφείλει να αναλάβει το κόστος της αποκατάστασης σύμφωνα με την αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει", ενώ δεν μπορεί να χορηγηθεί κρατική ενίσχυση. Στο πλαίσιο αυτό, ως "ρυπαίνων" νοείται το πρόσωπο που φέρει την αστική ευθύνη, σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο σε κάθε κράτος της ΕΖΕΣ, με την επιφύλαξη της έκδοσης κοινοτικών κανόνων για το θέμα αυτό.

Όταν η ταυτότητα του υπεύθυνου της ρύπανσης δεν έχει διαπιστωθεί ή όταν αυτός δεν μπορεί να εξαναγκαστεί να επιβαρυνθεί με το σχετικό κόστος, το πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την εκτέλεση των εργασιών μπορεί να τύχει ενίσχυσης για τις εργασίες αυτές.

Ένταση της ενίσχυσης

133. Οι ενισχύσεις για την αποκατάσταση μολυσμένων χώρων μπορεί να ανέρχονται στο 100 % των επιλέξιμων δαπανών. Το συνολικό ποσό της ενίσχυσης δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει τις πραγματικές δαπάνες που πραγματοποιήσε η επιχείρηση.

Επιλέξιμες δαπάνες

134. Οι επιλέξιμες δαπάνες είναι ίσες με το κόστος των εργασιών αποκατάστασης μείον την αύξηση της αξίας του γηπέδου. Όλες οι δαπάνες μιας επιχείρησης για την αποκατάσταση του χώρου της, ανεξάρτητα από το εάν αυτές μπορούν να εμφανιστούν στον ισολογισμό ως πάγια στοιχεία του ενεργητικού της, θεωρούνται ως επιλέξιμη επένδυση στην περίπτωση αποκατάστασης μολυσμένων βιομηχανικών χώρων.

3.1.11. Ενισχύσεις για τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων

135. Οι επενδυτικές ενισχύσεις για τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων σε νέους χώρους για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος θα θεωρούνται συμβατές με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) η αλλαγή του τόπου εγκατάστασης πρέπει να απαγορεύεται από λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, και προς τον σκοπό αυτό πρέπει να έχει εκδοθεί διοικητική ή δικαστική απόφαση αρμόδιας δημόσιας αρχής με την οποία να δίνεται η εντολή για τη μετεγκατάσταση ή να έχει συμφωνηθεί μεταξύ της επιχείρησης και της αρμόδιας δημόσιας αρχής·

β) η επιχείρηση πρέπει να τηρεί τα πλέον αυστηρά περιβαλλοντικά πρότυπα που ισχύουν στη νέα περιοχή εγκατάστασης.

136. Δικαιούχοι της ενίσχυσης μπορεί να είναι:

α) επιχείρηση εγκατεστημένη σε αστικό περιβάλλον ή σε ειδική ζώνη διατήρησης προσδιορισθείσα σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας ⁽⁵⁷⁾, η οποία ασκεί νομίμως (δηλαδή σύμφωνα με όλες τις νομικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων όλων των ισχυουσών περιβαλλοντικών προδιαγραφών) έντονα ρυπογόνο δραστηριότητα και πρέπει, λόγω της συγκεκριμένης αυτής θέσης, να εγκαταλείψει τον τόπο εγκατάστασής της για να μεταφερθεί σε καταλληλότερη ζώνη, ή

β) μονάδα ή εγκατάσταση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας Seveso II ⁽⁵⁸⁾.

Ένταση της ενίσχυσης

137. Η ένταση της ενίσχυσης πρέπει να μην υπερβαίνει το 50 % του επιλέξιμου κόστους. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 % για τις μεσαίες και κατά 20 % για τις μικρές επιχειρήσεις, όπως εμφανίζεται στον πίνακα:

⁽⁵⁵⁾ Εάν η επένδυση αφορά αποκλειστικά την προστασία του περιβάλλοντος και δεν αποσκοπεί σε άλλα οικονομικά οφέλη, δεν θα συνυπολογίζεται καμία πρόσθετη μείωση για τον προσδιορισμό των επιλέξιμων δαπανών.

⁽⁵⁶⁾ Οι εργασίες αποκατάστασης που πραγματοποιούνται από τις δημόσιες αρχές σε δικές τους εκτάσεις δεν αποτελούν καθαυτές αντικείμενο του άρθρου 87 της Συνθήκης. Ωστόσο, μπορεί να προκύψουν προβλήματα σχετικά με κρατικές ενισχύσεις εάν μετά την αποκατάσταση το γήπεδο πωληθεί σε τιμή κατώτερη της αγοραίας αξίας του. Από την άποψη αυτή, ισχύουν πάντα οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις όσον αφορά τις πωλήσεις ακινήτων από τις δημόσιες αρχές (ΕΕ L 137 της 8.6.2000, συμπλήρωμα ΕΟΧ αριθ. 26).

⁽⁵⁷⁾ ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7.

⁽⁵⁸⁾ Η οδηγία ενσωματώθηκε στη συμφωνία ΕΟΧ στο σημείο 23 στοιχείο α) του παραρτήματος Χ.

	Ένταση της ενίσχυσης για μετεγκατάσταση
Μικρές επιχειρήσεις	70 %
Μεσαίες επιχειρήσεις	60 %
Μεγάλες επιχειρήσεις	50 %

Επιλέξιμες δαπάνες

138. Για τον προσδιορισμό του ύψους των επιλέξιμων δαπανών στην περίπτωση ενισχύσεων για μετεγκατάσταση, η Εποπεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ θα λαμβάνει ειδικότερα υπόψη:

α) τα ακόλουθα οφέλη:

- i) το προϊόν της μεταπόλησης ή της ενοικίασης των εγκαταστάσεων και γηπέδων που εγκαταλείπονται·
- ii) την καταβαλλόμενη αποζημίωση σε περίπτωση απαλλοτρίωσης·
- iii) τυχόν άλλα κέρδη που σχετίζονται με τη μεταφορά των εγκαταστάσεων, ιδίως τα κέρδη που προκύπτουν από τη βελτίωση, λόγω της μεταφοράς, τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία καθώς και τα λογιστικά κέρδη που σχετίζονται με την αναβάθμιση των εγκαταστάσεων·
- iv) τις επενδύσεις όσον αφορά την όποια αύξηση του παραγωγικού δυναμικού·

β) τις ακόλουθες δαπάνες:

- i) τις δαπάνες που σχετίζονται με την αγορά γηπέδου, την κατασκευή ή την αγορά των νέων εγκαταστάσεων, δυναμικού ίσου με αυτό των εγκαταστάσεων που εγκαταλείπονται·
- ii) ενδεχόμενες κυρώσεις που επιβλήθηκαν στην επιχείρηση λόγω λύσης της σύμβασης ενοικίασης του γηπέδου ή των κτιριακών εγκαταστάσεων, εφόσον η διοικητική ή δικαστική απόφαση με την οποία διατάχθηκε η αλλαγή τύπου εγκατάστασης της επιχείρησης είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της εν λόγω σύμβασης.

3.1.12. Ενισχύσεις περιλαμβανόμενες σε συστήματα εμπορευσίμων αδειών

139. Τα συστήματα εμπορευσίμων αδειών μπορεί να περιλαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις με διάφορους τρόπους, παραδείγματος χάρι όταν χορηγούνται άδειες και δικαιώματα εκπομπών για ποσό χαμηλότερο της αγοραίας αξίας τους με ευθύνη των κρατών της ΕΖΕΣ ως προς τη χορήγηση.

140. Οι κρατικές ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε συστήματα εμπορευσίμων αδειών θεωρούνται συμβατές με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, εφόσον πληρούνται οι όροι που προβλέπονται στα στοιχεία α) έως δ) του παρόντος σημείου και στο σημείο 141. Κατά παρέκκλιση, το σημείο 141 δεν εφαρμόζεται για την περίοδο που λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2012 στα συστήματα εμπορευσίμων αδειών σύμφωνα με την οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽⁵⁹⁾ (εφεξής “EU ETS”):

- α) τα συστήματα εμπορευσίμων αδειών πρέπει να διαρθρώνονται με τρόπο τέτοιο ώστε να επιτυγχάνονται περιβαλλοντικοί στόχοι οι οποίοι να υπερβαίνουν αυτούς που θα πρέπει να επιτευχθούν με βάση τα κοινοτικά πρότυπα που είναι υποχρεωτικά για τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις·
- β) η κατανομή των δικαιωμάτων εκπομπών πρέπει να πραγματοποιείται με τρόπο διαφανή, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και πηγών δεδομένων του υψηλότερου δυνατού επιπέδου, ο δε συνολικός αριθμός εμπορευσίμων αδειών ή δικαιωμάτων εκπομπών που χορηγούνται σε κάθε επιχείρηση σε τιμή κάτω της αγοραίας αξίας τους δεν πρέπει να υπερβαίνει τις προβλεπόμενες ανάγκες της·
- γ) η μέθοδος κατανομής δεν πρέπει να ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις ή τομείς, εκτός εάν αυτό δικαιολογείται από την ίδια την περιβαλλοντική λογική του συστήματος ή σε περίπτωση που οι κανόνες είναι αναγκαίοι ώστε να εξασφαλίζεται συνέπεια με άλλες περιβαλλοντικές πολιτικές·
- δ) ειδικότερα στις επιχειρήσεις που εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά καταρχήν δεν παρέχονται άδειες ή δικαιώματα εκπομπών υπό όρους ευνοϊκότερους από αυτούς που ισχύουν για τις επιχειρήσεις οι οποίες ήδη δραστηριοποιούνται στις ίδιες αγορές. Η χορήγηση περισσότερων δικαιωμάτων εκπομπών σε υπάρχουσες εγκαταστάσεις δεν πρέπει να οδηγεί στη δημιουργία αθέμιτων φραγμών εισόδου σε βάρος των νεοεισερχόμενων.

⁽⁵⁹⁾ ΕΕ L 275 της 25.10.2003, σ. 32. Η οδηγία ενσωματώθηκε στη συμφωνία ΕΟΧ στο σημείο 21 στοιχείο α) εδάφιο 1) του παραρτήματος XX.

141. Η Εποπτεύουσα Αρχή θα αξιολογεί την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα της κρατικής ενίσχυσης που ενυπάρχει σε ένα σύστημα εμπορεύσιμων αδειών βάσει των ακόλουθων κριτηρίων:
- η επιλογή των δικαιούχων πρέπει να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών και διαφανών κριτηρίων και η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται καταρχήν με τον ίδιο τρόπο σε όλους τους ανταγωνιστές του ίδιου τομέα/της σχετικής αγοράς εφόσον βρίσκονται στην ίδια πραγματική κατάσταση·
 - η πλήρης δημοπράτηση πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα ουσιαστική αύξηση του κόστους παραγωγής για κάθε τομέα ή κατηγορία μεμονωμένων δικαιούχων·
 - η ουσιαστική αύξηση του κόστους παραγωγής δεν μπορεί να μετακυλήσει τους καταναλωτές χωρίς σημαντική μείωση των πωλήσεων. Η σχετική ανάλυση μπορεί να πραγματοποιείται βάσει εκτιμήσεων παραγόντων όπως μεταξύ άλλων η ελαστικότητα της τιμής του προϊόντος στον οικείο τομέα. Οι εκτιμήσεις αυτές πρέπει να πραγματοποιούνται στη σχετική γεωγραφική αγορά. Για να εκτιμηθεί το κατά πόσον η αύξηση του κόστους λόγω του συστήματος εμπορεύσιμων αδειών είναι αδύνατον να μετακυληθεί στους καταναλωτές, μπορεί να υπολογίζεται η απώλεια πωλήσεων, καθώς και η επίπτωση της απώλειας αυτής στην κερδοφορία της επιχείρησης·
 - οι μεμονωμένες επιχειρήσεις του τομέα δεν είναι σε θέση να μειώσουν τα επίπεδα εκπομπών αερίων προκειμένου να κάνουν προσιτή την τιμή των πιστοποιητικών. Η αδυναμία μείωσης της κατανάλωσης μπορεί να αποδειχθεί με αναφορά στα επίπεδα εκπομπών τα οποία προκύπτουν από την τεχνική με τη βέλτιστη απόδοση στον ΕΟΧ και χρησιμοποιώντας τις τιμές αυτές ως τιμές αναφοράς. Εφόσον μια επιχείρηση εφαρμόσει την τεχνική με τη βέλτιστη απόδοση, της χορηγείται, το πολύ, δικαίωμα εκπομπής το οποίο αντιστοιχεί στην αύξηση του κόστους παραγωγής λόγω του συστήματος εμπορεύσιμων αδειών (με εφαρμογή της τεχνικής με τη βέλτιστη απόδοση) και εφόσον το κόστος δεν μπορεί να μετακυλήσει στους πελάτες. Στις επιχειρήσεις με τις χειρότερες περιβαλλοντικές επιδόσεις χορηγούνται χαμηλότερα δικαιώματα εκπομπών, ανάλογα με τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις.
- 3.2. *Λειτουργία της ενίσχυσης ως κινήτρου και αναγκαιότητα της ενίσχυσης*
142. Οι κρατικές ενισχύσεις πρέπει να έχουν τον χαρακτήρα κινήτρου. Ως αποτέλεσμα κρατικής ενίσχυσης για την προστασία του περιβάλλοντος, ο δικαιούχος πρέπει να μεταβάλλει τη συμπεριφορά του κατά τρόπον ώστε να αυξάνεται το επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος.
143. Η Εποπτεύουσα Αρχή θεωρεί ότι η ενίσχυση δεν λειτουργεί ως κίνητρο για τον δικαιούχο σε κάθε περίπτωση κατά την οποία η εφαρμογή του σχεδίου είχε ήδη αρχίσει πριν ο δικαιούχος υποβάλει την αίτηση ενίσχυσης στις εθνικές αρχές.
144. Εάν το ενισχυόμενο σχέδιο δεν είχε αρχίσει να εφαρμόζεται πριν την υποβολή της αίτησης για ενίσχυση, η απαίτηση να λειτουργεί η ενίσχυση ως κίνητρο θεωρείται αυτομάτως πληρωμένη για όλες τις κατηγορίες ενισχύσεων προς ΜΜΕ, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες η ενίσχυση πρέπει να αξιολογείται με τη διαδικασία της λεπτομερούς αξιολόγησης που αναφέρεται στο κεφάλαιο 5.
145. Για όλα τα άλλα ενισχυόμενα σχέδια, η Εποπτεύουσα Αρχή θα ζητεί από το κοινοποιούν κράτος της ΕΖΕΣ να αποδεικνύει ότι η ενίσχυση λειτουργεί ως κίνητρο.
146. Για να αποδείξει τη λειτουργία της ενίσχυσης ως κινήτρου, το ενδιαφερόμενο κράτος της ΕΖΕΣ πρέπει να αποδείξει ότι χωρίς την ενίσχυση, δηλαδή υπό αντίθετες προς τις πραγματικές συνθήκες, δεν θα είχε επιλεγεί η περισσότερο φιλική προς το περιβάλλον εναλλακτική δυνατότητα. Προς τον σκοπό αυτό, το ενδιαφερόμενο κράτος της ΕΖΕΣ οφείλει να υποβάλει στοιχεία που να αποδεικνύουν:
- ότι η αντίθετη προς την πραγματική κατάσταση μπορεί να ευσταθεί·
 - ότι οι επιλέξιμες δαπάνες έχουν υπολογιστεί σύμφωνα με τη μεθοδολογία που προβλέπεται στα σημεία 81, 82 και 83 ανωτέρω· και
 - ότι η επένδυση δεν θα ήταν επαρκώς προσοδοφόρα χωρίς την ενίσχυση, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των οφελών που συνδέονται με την επένδυση χωρίς την ενίσχυση, συμπεριλαμβανομένης της αξίας των εμπορεύσιμων αδειών που θα μπορούσαν να είχαν χορηγηθεί στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση ως συνέπεια της φιλικής προς το περιβάλλον επένδυσης.
- 3.3. *Συμβιβασμοί των ενισχύσεων βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ*
147. Οι ενισχύσεις για την προώθηση της υλοποίησης σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος που αποτελούν περιβαλλοντική προτεραιότητα μπορούν να θεωρηθούν συμβατές με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ σύμφωνα με το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:
- η σχεδιαζόμενη ενίσχυση αφορά συγκεκριμένο σχέδιο, με σαφώς καθορισμένους όρους υλοποίησης, περιλαμβανομένων των συμμετεχόντων σε αυτό, των στόχων του, των αποτελεσμάτων του και των μέσων για την επίτευξη των στόχων. Η Εποπτεύουσα Αρχή μπορεί επίσης να θεωρήσει ότι μια ομάδα σχεδίων συνιστούν από κοινού ένα σχέδιο·
 - το σχέδιο πρέπει να είναι κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος: το σχέδιο πρέπει να είναι κατά τρόπο συγκεκριμένο, υποδειγματικό και αναγνωρίσιμο προς το συμφέρον της Κοινότητας στον τομέα της περιβαλλοντικής προστασίας, π.χ. εάν είναι ιδιαίτερης σημασίας για την περιβαλλοντική στρατηγική του ΕΟΧ ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα οφέλη από τους στόχους του σχεδίου δεν πρέπει να περιορίζονται στο κράτος ή στα κράτη της ΕΖΕΣ που το εφαρμόζουν, αλλά πρέπει να εκτείνονται στο σύνολο του ΕΟΧ. Το σχέδιο πρέπει να αποτελεί σημαντική συμβολή στην επίτευξη των στόχων του ΕΟΧ ή της Κοινότητας. Το γεγονός ότι το σχέδιο τίθεται σε εφαρμογή από επιχειρήσεις σε διάφορα κράτη της ΕΖΕΣ δεν αρκεί·
 - η ενίσχυση είναι απαραίτητη και αποτελεί κίνητρο για την εκτέλεση του σχεδίου, το οποίο πρέπει να ενέχει υψηλό επίπεδο κινδύνου·
 - το σχέδιο έχει ιδιαίτερη σημασία ως προς τον όγκο του: πρέπει να είναι σημαντικού μεγέθους και να έχει ουσιώδεις συνέπειες στο περιβάλλον.

148. Για να είναι η Εποπτεύουσα Αρχή σε θέση να αξιολογεί με τον δέοντα τρόπο τέτοια σχέδια, το κοινό ευρωπαϊκό συμφέρον πρέπει να αποδεικνύεται στην πράξη: για παράδειγμα, πρέπει να αποδεικνύεται ότι το σχέδιο καθιστά δυνατή την επίτευξη σημαντικής προόδου για την υλοποίηση συγκεκριμένων στόχων του ΕΟΧ ή της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος.
149. Η Εποπτεύουσα Αρχή θα κρίνει ευνοϊκότερα τα κοινοποιούμενα σχέδια εάν αυτά προβλέπουν σημαντική συμμετοχή του δικαιούχου στο σχέδιο με ίδιους πόρους. Επίσης θα κρίνει ευνοϊκότερα τα κοινοποιούμενα σχέδια στα οποία συμμετέχουν επιχειρήσεις από σημαντικό αριθμό κρατών της ΕΖΕΣ.
150. Σε περίπτωση που η ενίσχυση θεωρηθεί συμβατή με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ σύμφωνα με το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ, η Εποπτεύουσα Αρχή μπορεί να εγκρίνει υψηλότερα ποσοστά ενισχύσεων από αυτά που ορίζονται κατά τα λοιπά στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.
- 4. Ενισχύσεις υπό τη μορφή εκπτώσεων ή απαλλαγών από περιβαλλοντικούς φόρους**
151. Οι ενισχύσεις υπό τη μορφή εκπτώσεων ή απαλλαγών από περιβαλλοντικούς φόρους θεωρείται ότι συμβιβάζονται με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ σύμφωνα με το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, εφόσον συμβάλλουν, έστω και έμμεσα, στην αύξηση του επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας και εφόσον οι εν λόγω εκπτώσεις ή οι απαλλαγές δεν υπονομεύουν τον γενικότερο επιδιωκόμενο στόχο.
152. Για να εγκριθούν δυνάμει του άρθρου 61 της συμφωνίας ΕΟΧ, οι εκπτώσεις ή οι απαλλαγές από τους εναρμονισμένους φόρους, ιδίως από αυτούς που εναρμονίστηκαν με την οδηγία 2003/96/ΕΚ, πρέπει να είναι συμβατές με την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία και να πληρούν όλους τους όρους και τους περιορισμούς που προβλέπονται σε αυτή ⁽⁶⁰⁾.
153. Οι ενισχύσεις υπό τη μορφή εκπτώσεων ή απαλλαγών από εναρμονισμένους περιβαλλοντικούς φόρους θεωρείται ότι συμβιβάζονται με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ σύμφωνα με το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ για δεκαετή περίοδο εφόσον οι δικαιούχοι καταβάλλουν τουλάχιστον τον ελάχιστο κοινοτικό φόρο που προβλέπει η εφαρμοστέα οδηγία ⁽⁶¹⁾.
154. Οι ενισχύσεις υπό τη μορφή εκπτώσεων ή απαλλαγών από εναρμονισμένους περιβαλλοντικούς φόρους διαφορετικούς από αυτούς που αναφέρονται στο σημείο 153 ⁽⁶²⁾ θεωρείται ότι συμβιβάζονται με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ σύμφωνα με το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ μια δεκαετή περίοδο εφόσον πληρούνται οι όροι που προβλέπονται στα σημεία 155 έως 159.
155. Κατά την ανάλυση φορολογικών καθεστώτων τα οποία περιλαμβάνουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης υπό τη μορφή εκπτώσεων ή απαλλαγών από τους σχετικούς φόρους, η Εποπτεύουσα Αρχή θα λαμβάνει ειδικότερα υπόψη την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα της ενίσχυσης και τον αντίκτυπό της στους σχετικούς οικονομικούς τομείς.
156. Για τον σκοπό αυτό, η Εποπτεύουσα Αρχή θα βασίζεται σε πληροφοριακά στοιχεία που υποβάλλουν τα κράτη της ΕΖΕΣ. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να περιλαμβάνουν, αφενός, τον σχετικό τομέα (ή τομείς) και τις κατηγορίες δικαιούχων που καλύπτονται από τις εκπτώσεις/απαλλαγές και, αφετέρου, την κατάσταση των κύριων δικαιούχων σε κάθε σχετικό τομέα και τον τρόπο με τον οποίο η επιβολή του φόρου μπορεί να συμβάλει στην προστασία του περιβάλλοντος. Οι απαλλασσόμενοι φορείς πρέπει να περιγράφονται σαφώς και πρέπει να παρέχεται κατάλογος με τους μεγαλύτερους δικαιούχους σε κάθε τομέα (λαμβάνοντας, ιδίως, υπόψη τον κύκλο εργασιών, το μερίδιο που κατέχουν στην αγορά και το μέγεθος της φορολογικής τους βάσης). Για κάθε τομέα, πρέπει να παρέχονται πληροφορίες για τις τεχνικές με τη βέλτιστη απόδοση στον ΕΟΧ όσον αφορά τη μείωση της περιβαλλοντικής ζημίας στην οποία αποσκοπεί ο συγκεκριμένος φόρος.
157. Επιπλέον, οι ενισχύσεις υπό τη μορφή εκπτώσεων ή απαλλαγών από περιβαλλοντικούς φόρους πρέπει να είναι αναγκαίες και αναλογικές.
158. Η Εποπτεύουσα Αρχή θα θεωρεί την ενίσχυση αναγκαία εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι:
- α) η επιλογή των δικαιούχων πρέπει να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών και διαφανών κριτηρίων και η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται καταρχήν με τον ίδιο τρόπο σε όλους τους ανταγωνιστές του ίδιου τομέα/της σχετικής αγοράς ⁽⁶³⁾ εφόσον βρίσκονται στην ίδια πραγματική κατάσταση·
- β) ο περιβαλλοντικός φόρος χωρίς έκπτωση πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα σημαντική αύξηση του κόστους παραγωγής για κάθε τομέα ή κατηγορία μεμονωμένων δικαιούχων ⁽⁶⁴⁾.

⁽⁶⁰⁾ Ο όρος ότι οι εκπτώσεις/απαλλαγές πρέπει να είναι συμβατές με τη σχετική κοινοτική νομοθεσία ισχύει μόνον κατά την αξιολόγηση της συμβατότητας του μέτρου με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Βλέπε σχετικά και το σημείο 10 ανωτέρω.

⁽⁶¹⁾ Βλέπε σημείο 70 (15).

⁽⁶²⁾ Για παράδειγμα, εκπτώσεις ή απαλλαγές από φόρους που δεν καλύπτονται από την κοινοτική νομοθεσία ή που δεν υπερβαίνουν το ελάχιστο κοινοτικό φορολογικό επίπεδο.

⁽⁶³⁾ Όπως ορίζεται στην ανακοίνωση της Εποπτεύουσας Αρχής της ΕΖΕΣ όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του δικαίου ανταγωνισμού στον ΕΟΧ (ΕΕ L 200 της 16.7.1998, σ. 48 και συμπλήρωμα ΕΟΧ στην ΕΕ 28 της 16.7.1998, σ. 3).

⁽⁶⁴⁾ Όσον αφορά τα ενεργειακά προϊόντα και τον ηλεκτρισμό, για τις "ενεργειοβόρες επιχειρήσεις" κατά την έννοια του άρθρου 17 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2003/96/ΕΚ θεωρείται ότι τηρείται το παρόν κριτήριο εφόσον παραμένει σε ισχύ η εν λόγω διάταξη.

γ) η ουσιαστική αύξηση του κόστους παραγωγής δεν μπορεί να μετακυλήσει τους καταναλωτές χωρίς σημαντική μείωση των πωλήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν να υποβάλλουν εκτιμήσεις σχετικά με στοιχεία όπως η ελαστικότητα της τιμής του προϊόντος στον οικείο τομέα στη σχετική γεωγραφική αγορά ⁽⁶⁵⁾, καθώς και εκτιμήσεις σχετικά με την απώλεια πωλήσεων και/ή τη μείωση των κερδών των επιχειρήσεων των συγκεκριμένων τομέων/κατηγοριών.

159. Η Εποπτεύουσα Αρχή θα θεωρεί την ενίσχυση αναλογική εφόσον πληροί ένα τουλάχιστον από τους ακόλουθους όρους:

α) το καθεστώς ενίσχυσης προβλέπει κριτήρια που εξασφαλίζουν ότι κάθε μεμονωμένος δικαιούχος καταβάλλει ένα μέρος του εθνικού φόρου που να αντιστοιχεί γενικότερα στις περιβαλλοντικές επιδόσεις κάθε μεμονωμένου δικαιούχου σε σύγκριση με τις επιδόσεις της βέλτιστης τεχνικής που εφαρμόζεται εντός του ΕΟΧ. Στο πλαίσιο του καθεστώτος ενίσχυσης, εφόσον μια επιχείρηση εφαρμόσει την τεχνική με τη βέλτιστη απόδοση, της χορηγείται, το πολύ, έκπτωση η οποία αντιστοιχεί στην αύξηση του κόστους παραγωγής λόγω του φόρου (με εφαρμογή της τεχνικής με τη βέλτιστη απόδοση) και εφόσον το κόστος δεν μπορεί να μετακυλήσει στους πελάτες. Στις επιχειρήσεις με τις χειρότερες περιβαλλοντικές επιδόσεις χορηγούνται χαμηλότερες εκπτώσεις, ανάλογα με τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις·

β) οι δικαιούχοι της ενίσχυσης καταβάλλουν το 20 % τουλάχιστον του εθνικού φόρου, εκτός εάν μπορεί να δικαιολογηθεί χαμηλότερο ποσοστό λόγω περιορισμένης στρέβλωσης του ανταγωνισμού·

γ) οι εκπτώσεις ή οι απαλλαγές παρέχονται υπό την προϋπόθεση ότι το κράτος της ΕΖΕΣ και οι δικαιούχες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων θα συνάψουν συμφωνία, βάσει της οποίας οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων δεσμεύονται να επιτύχουν στόχους για την προστασία του περιβάλλοντος οι οποίοι έχουν τα ίδια αποτελέσματα με την εφαρμογή των στοιχείων α) ή β) της παρούσας παραγράφου ή με το ελάχιστο κοινοτικό φορολογικό επίπεδο. Οι συμφωνίες ή οι δεσμεύσεις αυτές μπορούν να αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, στη μείωση των εκπομπών αερίων ή σε άλλα μέτρα υπέρ του περιβάλλοντος και πρέπει να πληρούν τους ακόλουθους όρους:

i) το περιεχόμενο των συμφωνιών πρέπει να αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης με κάθε κράτος της ΕΖΕΣ και πρέπει, ιδίως, να διευκρινίζει τους στόχους και να καθορίζει ένα χρονοδιάγραμμα για την επίτευξή τους·

ii) τα κράτη της ΕΖΕΣ πρέπει να εξασφαλίζουν ανεξάρτητη ⁽⁶⁶⁾ και έγκαιρη παρακολούθηση των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο αυτών των συμφωνιών·

iii) οι συμφωνίες αυτές πρέπει να αναθεωρούνται περιοδικά υπό το φως των τεχνολογικών και λοιπών εξελίξεων και να προβλέπουν την επιβολή αποτελεσματικών κυρώσεων σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων.

5. Συμβιβάσιμο της ενίσχυσης έπειτα από λεπτομερή αξιολόγηση

5.1. Μέτρα που υπόκεινται σε λεπτομερή αξιολόγηση

160. Προκειμένου η Εποπτεύουσα Αρχή να είναι σε θέση να διενεργεί λεπτομερέστερη αξιολόγηση οποιωνδήποτε σημαντικών ποσών ενισχύσεων οι οποίες χορηγούνται βάσει εγκεκριμένων καθεστώτων και να κρίνει κατά πόσον οι ενισχύσεις αυτές συμβιβάζονται με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ, τα κράτη της ΕΖΕΣ οφείλουν να κοινοποιούν εκ των προτέρων στην Εποπτεύουσα Αρχή όλα τα μεμονωμένα σχέδια επενδυτικών ενισχύσεων ή τις ενισχύσεις στη λειτουργία που χορηγούνται βάσει εγκεκριμένου καθεστώτος ή μεμονωμένα, εφόσον η ενίσχυση πληροί τους ακόλουθους όρους ⁽⁶⁷⁾:

α) για μέτρα που καλύπτονται από κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορίες (ΚΑΚ): όλες τις περιπτώσεις που κοινοποιούνται στην Εποπτεύουσα Αρχή βάσει υποχρέωσης κοινοποίησης μεμονωμένης ενίσχυσης όπως προβλέπεται από τον ΚΑΚ·

β) για μεμονωμένα μέτρα που καλύπτονται από τις παρούσες κατευθυντήριες ⁽⁶⁸⁾: όλες τις ακόλουθες περιπτώσεις:

i) επενδυτικές ενισχύσεις: εφόσον το ποσό της ενίσχυσης υπερβαίνει τα 7,5 εκατ. ευρώ για μια επιχείρηση (ακόμα και εάν αποτελεί μέρος εγκεκριμένου καθεστώτος ενίσχυσης),

ii) ενισχύσεις στη λειτουργία για την εξοικονόμηση ενέργειας: εφόσον το ποσό της ενίσχυσης υπερβαίνει τα 5 εκατ. ευρώ ανά επιχείρηση επί πέντε έτη,

iii) ενισχύσεις στη λειτουργία για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και/ή τη συνδυασμένη παραγωγή θερμότητας από ανανεώσιμες πηγές: εφόσον η ενίσχυση χορηγείται σε εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε χώρους στους οποίους, ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης, το δυναμικό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές υπερβαίνει τα 125 MW,

iv) ενισχύσεις στη λειτουργία για την παραγωγή βιοκαυσίμων: εφόσον η ενίσχυση χορηγείται σε εγκατάσταση παραγωγής βιοκαυσίμων σε χώρους στους οποίους, ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης, η παραγωγή υπερβαίνει τους 150 000 τόνους ετησίως,

v) ενισχύσεις στη λειτουργία για τη συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας: όταν η ενίσχυση χορηγείται σε εγκατάσταση συμπαραγωγής στην οποία, ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης, το δυναμικό συμπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας υπερβαίνει τα 200 MW. Η ενίσχυση για την παραγωγή θερμότητας από συμπαραγωγή αξιολογείται στο πλαίσιο της κοινοποίησης βάσει του δυναμικού ηλεκτροπαραγωγής.

⁽⁶⁵⁾ Όπως ορίζεται στην ανακοίνωση της Εποπτεύουσας Αρχής της ΕΖΕΣ όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του δικαίου ανταγωνισμού στον ΕΟΧ (EE L 200 της 16.7.1998, σ. 48 και συμπλήρωμα ΕΟΧ στην ΕΕ 28 της 16.7.1998, σ. 3).

⁽⁶⁶⁾ Στο πλαίσιο αυτό είναι αδιάφορο αν την παρακολούθηση πραγματοποιεί δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας.

⁽⁶⁷⁾ Αυτό ισχύει επίσης ασχέτως του αν ο μεμονωμένος δικαιούχος τυγχάνει συγχρόνως φορολογικής έκπτωσης ή απαλλαγής που αξιολογείται σύμφωνα με το κεφάλαιο 4.

⁽⁶⁸⁾ Οι φορολογικές εκπτώσεις και απαλλαγές από περιβαλλοντικούς φόρους που εμπίπτουν στο κεφάλαιο 4 των κατευθυντηρίων αυτών δεν υπόκεινται σε λεπτομερή αξιολόγηση. Ωστόσο, οι ενισχύσεις που χορηγούνται σύμφωνα με το κεφάλαιο 3 υπό τη μορφή φορολογικής ενίσχυσης υπόκεινται σε λεπτομερή αξιολόγηση σε περίπτωση υπέρβασης των κατώτατων ορίων που προβλέπονται στο σημείο αυτό.

161. Τα κράτη της ΕΖΕΣ δύνανται να χορηγούν ενισχύσεις στη λειτουργία νέων εγκαταστάσεων παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας, υπολογιζόμενες με βάση τις αποφευχθείσες εξωτερικές δαπάνες. Όταν η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται για τον καθορισμό του ποσού της ενίσχυσης, το μέτρο πρέπει να κοινοποιείται και να υποβάλλεται σε λεπτομερή αξιολόγηση, ασχέτως των κατώτερων ορίων που προβλέπονται στο σημείο 160 β) iii). Οι αποφευχθείσες εξωτερικές δαπάνες αντιπροσωπεύουν σε ποσοτικοποιημένους όρους την κοινωνική και περιβαλλοντική ζημία που θα υφίστατο το κοινωνικό σύνολο εάν η ίδια ποσότητα ενέργειας είχε παραχθεί από συμβατική μονάδα παραγωγής. Οι δαπάνες αυτές θα υπολογίζονται με βάση τη διαφορά μεταξύ, αφενός, των εξωτερικών δαπανών που προκλήθηκαν και δεν πληρώθηκαν από τους παραγωγούς ανανεώσιμης ενέργειας και, αφετέρου, των εξωτερικών δαπανών που προκλήθηκαν και δεν πληρώθηκαν από τους παραγωγούς μη ανανεώσιμης ενέργειας. Για τους υπολογισμούς αυτούς το κράτος μέλος οφείλει να χρησιμοποιεί μια διεθνώς αναγνωρισμένη μέθοδο υπολογισμού επικυρωμένη από την Εποπτεύουσα Αρχή. Θα πρέπει επίσης να υποβάλει, μεταξύ άλλων, μια συγκριτική ανάλυση του κόστους, δεόντως αιτιολογημένη και ποσοτικοποιημένη, με εκτίμηση των εξωτερικών δαπανών των ανταγωνιστών παραγωγών ενέργειας, ώστε να αποδεικνύεται ότι η ενίσχυση πράγματι αντισταθμίζει τις αποφευχθείσες εξωτερικές δαπάνες.
162. Σε κάθε περίπτωση, το ποσό της ενίσχυσης που χορηγείται στους παραγωγούς άνω του ποσού της ενίσχυσης που προκύπτει από την εναλλακτική δυνατότητα 1 που παρατίθεται στο σημείο 109 όσον αφορά τις ενισχύσεις στη λειτουργία για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, πρέπει να επανεπενδύεται από τις επιχειρήσεις του κλάδου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με το τμήμα 3.1.6.1.
163. Εφόσον τα κράτη της ΕΖΕΣ συνεργάζονται πλήρως και υποβάλλουν εγκαίρως τις κατάλληλες πληροφορίες, η Εποπτεύουσα Αρχή θα καταβάλλει κάθε προσπάθεια ώστε να ολοκληρώνει εγκαίρως την έρευνά της. Τα κράτη της ΕΖΕΣ καλούνται να υποβάλλουν όλα τα στοιχεία που θεωρούν χρήσιμα για την αξιολόγηση της υπόθεσης. Τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν, ειδικότερα, να βασίζονται σε αξιολογήσεις προηγούμενων καθεστώτων ή μέτρων κρατικών ενισχύσεων, αναλύσεων επιπτώσεων που πραγματοποιήσε η χορηγούσα αρχή και σε άλλες μελέτες σχετικά με την περιβαλλοντική προστασία.
164. Η λεπτομερής αξιολόγηση είναι ευθέως ανάλογη προς το δυναμικό στρέβλωσης που παρουσιάζει κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι διενεργείται λεπτομερής αξιολόγηση δεν σημαίνει απαραίτητα ότι πρέπει να κινηθεί διαδικασία έρευνας, μολονότι μπορεί να συμβεί κάτι τέτοιο για ορισμένα μέτρα.
- 5.2. *Κριτήρια για την οικονομική αξιολόγηση συγκεκριμένων περιπτώσεων*
165. Οι λεπτομερείς αξιολογήσεις θα πραγματοποιούνται βάσει των θετικών και αρνητικών στοιχείων που προσδιορίζονται στα τμήματα 5.2.1 και 5.2.2 και τα οποία θα εφαρμόζονται επιπλέον των κριτηρίων που προβλέπονται στο κεφάλαιο 3. Σε καμία περίπτωση, δεν πρέπει να γίνει υπέρβαση των καθορισμένων εντάσεων ενίσχυσης. Πέραν τούτου, η λεπτομερής αξιολόγηση θα διενεργείται βάσει των συγκεκριμένων θετικών και αρνητικών στοιχείων, όταν αυτά είναι συναφή προς τον τύπο ή τη μορφή της ενίσχυσης.
- 5.2.1. *Θετικές επιπτώσεις των ενισχύσεων*
166. Το γεγονός ότι οι ενισχύσεις ωθούν τις επιχειρήσεις να επιδιώκουν την περιβαλλοντική προστασία, κάτι το οποίο δεν θα είχαν πράξει χωρίς τις ενισχύσεις, αποτελεί το κυριότερο θετικό στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση του συμβιβάσιμου των ενισχύσεων.
- 5.2.1.1. *Υπαρξη δυσλειτουργίας της αγοράς*
167. Η Εποπτεύουσα Αρχή δεν θα αμφισβητεί εν γένει την ύπαρξη αρνητικών εξωτερικοτήτων όσον αφορά ορισμένα είδη συμπεριφοράς ή τη χρήση ορισμένων αγαθών που βλάπτουν το περιβάλλον, αλλά θα εξακριβώνει το κατά πόσον η κρατική ενίσχυση έχει ουσιώδη αντίκτυπο για την προστασία του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, η Εποπτεύουσα Αρχή θα επικεντρώνεται ειδικότερα στην προσδοκώμενη συμβολή του μέτρου στην προστασία του περιβάλλοντος (σε ποσοτικοποιημένους όρους) και στο επιδιωκόμενο επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας σε σύγκριση με τα ισχύοντα πρότυπα στην Κοινότητα και σε άλλα κράτη της ΕΖΕΣ.
168. Η Εποπτεύουσα Αρχή θα εξετάζει επίσης στοιχεία τα οποία μπορεί να δικαιολογούν τη χορήγηση ενισχύσεων για την προσαρμογή σε εθνικά πρότυπα τα οποία υπερβαίνουν τα κοινοτικά πρότυπα. Η Εποπτεύουσα Αρχή θα λαμβάνει υπόψη της ειδικότερα τη φύση, τον τύπο και τον τόπο εγκατάστασης των κύριων ανταγωνιστών του δικαιούχου της ενίσχυσης, το κόστος εφαρμογής των εθνικών προτύπων (ή των συστημάτων εμπορεύσιμων αδειών) για τον δικαιούχο της ενίσχυσης εάν η ενίσχυση δεν είχε χορηγηθεί, καθώς και το συγκριτικό κόστος εφαρμογής αυτών των προτύπων για τους κύριους ανταγωνιστές του δικαιούχου της ενίσχυσης.
- 5.2.1.2. *Καταλληλότητα του μέσου*
169. Θα λαμβάνεται υπόψη το κατά πόσον η κρατική ενίσχυση αποτελεί το πλέον πρόσφορο μέσο για την επίτευξη του στόχου περιβαλλοντικής προστασίας, δεδομένου ότι είναι δυνατόν να επιτυγχάνονται τα ίδια αποτελέσματα με άλλα μέσα που προκαλούν μικρότερες στρεβλώσεις και δεδομένου ότι η κρατική ενίσχυση ενδεχομένως παραβιάζει την αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει".
170. Στο πλαίσιο της ανάλυσης του συμβιβάσιμου που θα διενεργεί, η Εποπτεύουσα Αρχή θα λαμβάνει ιδίως υπόψη τις εκτιμήσεις του αντικτύπου του προτεινόμενου μέτρου τις οποίες έχει ενδεχομένως εκπονήσει το σχετικό κράτος της ΕΖΕΣ, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης της δυνατότητας χρήσης εναλλακτικών μέτρων, διαφορετικών από την κρατική ενίσχυση· θα λαμβάνει επίσης υπόψη αποδεικτικά στοιχεία τα σχετικά με την τήρηση της αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει".

5.2.1.3. Δημιουργία κινήτρων και αναγκαίος χαρακτήρας της ενίσχυσης

171. Οι κρατικές ενισχύσεις, όταν χορηγούνται για περιβαλλοντικούς σκοπούς, πρέπει πάντα να λειτουργούν ως κίνητρο, δηλαδή να έχουν ως αποτέλεσμα την αλλαγή της συμπεριφοράς του αποδέκτη τους ώστε να επιτυγχάνεται αύξηση της περιβαλλοντικής προστασίας. Μια ενίσχυση δεν μπορεί να θεωρείται ως αναγκαία απλώς και μόνον διότι έχει αυξηθεί το επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας. Τα πλεονεκτήματα των νέων μέσων ή μεθόδων παραγωγής κανονικά δεν περιορίζονται στις επιπτώσεις τους για το περιβάλλον.
172. Εκτός από τον υπολογισμό των επιπρόσθετων δαπανών που περιγράφεται στο κεφάλαιο 3, στην ανάλυση που θα εκπονεί η Εποπτεύουσα Αρχή θα σταθμίζει τα ακόλουθα στοιχεία:
- α) την αντίθεση προς την πραγματική κατάσταση: χρειάζεται να υποβάλλονται αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη συγκεκριμένη ή τις συγκεκριμένες δράσεις που δεν θα είχε πραγματοποιήσει η επιχείρηση χωρίς την ενίσχυση, για παράδειγμα μια νέα επένδυση, μια περισσότερο φιλική προς το περιβάλλον μέθοδο παραγωγής ή και ένα νέο, περισσότερο φιλικό προς το περιβάλλον προϊόν·
 - β) τον αναμενόμενο περιβαλλοντικό αντίκτυπο λόγω της αλλαγής συμπεριφοράς: είναι αναγκαίο να υπάρχει ένα τουλάχιστον από τα ακόλουθα στοιχεία:
 - i) αύξηση του επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας: μείωση συγκεκριμένου τύπου ρύπανσης, η οποία δεν θα μπορούσε να είχε επιτευχθεί χωρίς την ενίσχυση·
 - ii) επιτάχυνση της εφαρμογής των μελλοντικών προτύπων: μείωση της ρύπανσης ενωρίτερα, χάρη στην ενίσχυση·
 - γ) τα πλεονεκτήματα στην παραγωγή: εάν προκύπτουν άλλα πλεονεκτήματα από την επένδυση όσον αφορά την αύξηση του παραγωγικού δυναμικού, την παραγωγικότητα, τη μείωση του κόστους ή την αύξηση της ποιότητας, η ενίσχυση λειτουργεί κανονικά ως κίνητρο σε πιο περιορισμένο βαθμό. Αυτό συμβαίνει ιδίως εάν τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν κατά τη διάρκεια του κύκλου της επένδυσης είναι ουσιαστικά, σε βαθμό μάλιστα που να είναι δυνατή η αντιστάθμιση του περιβαλλοντικού κόστους ακόμα και χωρίς την ενίσχυση·
 - δ) τις συνθήκες της αγοράς: σε ορισμένες αγορές, ιδίως λόγω της εικόνας του προϊόντος και της αναγραφής των μεθόδων παραγωγής του στην ετικέτα, μπορεί να προκύψει ανταγωνιστική πίεση για τη διατήρηση υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας. Εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι το επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας που εξασφαλίζεται με την ενίσχυση υπερβαίνει την κανονική συμπεριφορά της επιχείρησης στην αγορά, είναι μάλλον πιθανό να λειτουργεί η ενίσχυση ως κίνητρο·
 - ε) τις ενδεχόμενες υποχρεωτικές προδιαγραφές στο μέλλον: εάν διεξάγονται διαπραγματεύσεις σε κοινοτικό επίπεδο για τη θέσπιση νέων ή αυστηρότερων υποχρεωτικών προδιαγραφών, στη συμμόρφωση με τις οποίες αποσκοπεί το σχετικό μέτρο, είναι πιθανό η ενίσχυση να λειτουργεί σε χαμηλότερο βαθμό ως κίνητρο·
 - στ) το επίπεδο του κινδύνου: εάν διαγράφεται συγκεκριμένος κίνδυνος να αποδειχθεί η επένδυση λιγότερο αποδοτική από το αναμενόμενο, είναι περισσότερο πιθανή η λειτουργία της ενίσχυσης ως κινήτρου·
 - ζ) το επίπεδο αποδοτικότητας: εάν το επίπεδο αποδοτικότητας της πραγματοποιούμενης δράσης είναι αρνητικό μέσα στο χρονικό ορίζοντα πλήρους απόσβεσης της επένδυσης ή μέχρι την πλήρη εφαρμογή της ενίσχυσης στη λειτουργία, λαμβανομένων υπόψη όλων των πλεονεκτημάτων και των κινδύνων που περιγράφονται στο σημείο αυτό, η ενίσχυση θα έχει κανονικά χαρακτήρα κινήτρου.
173. Όταν η επιχείρηση προσαρμόζεται σε εθνικό πρότυπο το οποίο υπερβαίνει τα κοινοτικά πρότυπα ή έχει εγκριθεί ελλείπει κοινοτικών προτύπων, η Εποπτεύουσα Αρχή ελέγχει ώστε να βεβαιωθεί ότι ο δικαιούχος της ενίσχυσης θα είχε επηρεαστεί σημαντικά και δεν θα ήταν σε θέση να αναλάβει το κόστος που συνεπάγεται η άμεση εφαρμογή των εθνικών προδιαγραφών.

5.2.1.4. Αναλογικότητα της ενίσχυσης

174. Το κράτος της ΕΖΕΣ πρέπει να υποβάλει αποδεικτικά στοιχεία που να βεβαιώνουν ότι η ενίσχυση είναι αναγκαία, το ύψος της είναι το ελάχιστο δυνατό και η διαδικασία επιλογής χαρακτηρίζεται από αναλογικότητα. Στην ανάλυσή της, η Εποπτεύουσα Αρχή θα σταθμίζει τα ακόλουθα στοιχεία:
- α) τον ακριβή υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών: στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν ότι οι επιλέξιμες δαπάνες περιορίζονται όντως στις πρόσθετες δαπάνες που απαιτούνται για την επίτευξη του επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας·
 - β) τη διαδικασία επιλογής: η διαδικασία επιλογής πρέπει να διεξάγεται με τρόπο αμερόληπτο, διαφανή και ανοικτό και χωρίς να αποκλείει άνευ λόγου επιχειρήσεις οι οποίες θα μπορούσαν να ανταγωνιστούν με σχέδια για την επίτευξη του ίδιου περιβαλλοντικού στόχου. Η διαδικασία επιλογής πρέπει να αποσκοπεί στην επιλογή δικαιούχων οι οποίοι θα είναι σε θέση να επιτύχουν τον συγκεκριμένο περιβαλλοντικό στόχο χρησιμοποιώντας τη χαμηλότερη δυνατή ενίσχυση ή επιτυγχάνοντας την πλέον συμφέρουσα σχέση κόστους-οφέλους·
 - γ) τον περιορισμό της ενίσχυσης στο ελάχιστο: στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν ότι το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει την αναμενόμενη έλλειψη κερδοφορίας, συμπεριλαμβανομένης της κανονικής απόδοσης κατά τη χρονική περίοδο έως την πλήρη απόσβεση της επένδυσης.

5.2.2. Ανάλυση της στρέβλωσης του ανταγωνισμού και του εμπορίου

175. Κατά την αξιολόγηση των αρνητικών συνεπειών του μέτρου ενίσχυσης, η Εποπτεύουσα Αρχή θα επικεντρώνει την ανάλυση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού στον αντίκτυπο που αναμένεται να έχει η περιβαλλοντική ενίσχυση για τον ανταγωνισμό μεταξύ επιχειρήσεων στις σχετικές αγορές προϊόντος ⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶⁹⁾ Ορισμένες αγορές μπορεί να επηρεάζονται από την ενίσχυση, καθώς ο αντίκτυπός της ενδέχεται να μην περιορίζεται στην αγορά η οποία αντιστοιχεί στην υποστηριζόμενη δραστηριότητα, αλλά ενδέχεται να επεκτείνεται και σε άλλες αγορές, οι οποίες συνδέονται με αυτή, είτε διότι βρίσκονται σε προηγούμενο ή σε επόμενο στάδιο της εμπορίας του σχετικού προϊόντος ή είναι συμπληρωματικές αγορές, είτε επειδή ο δικαιούχος δραστηριοποιείται ήδη ή μπορεί να δραστηριοποιηθεί σ' αυτές στο άμεσο μέλλον.

176. Εάν η ενίσχυση χαρακτηρίζεται από αναλογικότητα, ιδίως εάν για τον υπολογισμό του πρόσθετου κόστους ή του κόστους λειτουργίας λήφθηκαν υπόψη όλα τα πλεονεκτήματα για την επιχείρηση, ο αρνητικός αντίκτυπος της ενίσχυσης αναμένεται περιορισμένος. Ωστόσο, όπως αναφέρεται στο τμήμα 1.3.6, ακόμη και όταν η ενίσχυση είναι αναγκαία και αναλογική προκειμένου η συγκεκριμένη επιχείρηση να αυξήσει το επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας, η ενίσχυση μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αλλαγή της συμπεριφοράς της δικαιούχου επιχείρησης με τρόπο που προκαλεί στρέβλωση του ανταγωνισμού. Ωστόσο, μια επιχείρηση που επιδιώκει το κέρδος θα αυξήσει κανονικά το επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας πέραν των υποχρεωτικών απαιτήσεων εάν θεωρήσει ότι η αύξηση αυτή θα της αποφέρει έστω και ελάχιστα πλεονεκτήματα.
177. Καταρχάς, η Εποπτεύουσα Αρχή θα εξετάζει κατά πόσον είναι πιθανό η ενίσχυση να επιτρέψει στο δικαιούχο να αυξήσει ή να διατηρήσει το επίπεδο των πωλήσεων. Η Εποπτεύουσα Αρχή θα λαμβάνει ιδίως υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:
- α) τη μείωση ή την αντιστάθμιση του κόστους των παραγόμενων μονάδων: εάν ο νέος εξοπλισμός⁽⁷⁰⁾ συμβάλλει στη μείωση του κόστους ανά μονάδα προϊόντος σε σχέση με την περίπτωση μη χορήγησης της ενίσχυσης ή εάν η ενίσχυση αντισταθμίζει μέρος του κόστους λειτουργίας, είναι πιθανό ότι ο δικαιούχος θα αυξήσει τις πωλήσεις του προϊόντος. Όσο ελαστικότερη είναι η τιμή του προϊόντος, τόσο μεγαλύτερη είναι η στρέβλωση του ανταγωνισμού·
 - β) περισσότερο φιλική προς το περιβάλλον διαδικασία παραγωγής: εάν ο δικαιούχος εφαρμόσει μια περισσότερο φιλική προς το περιβάλλον διαδικασία παραγωγικής και εάν, λόγω της ετικέτας ή της εικόνας του προϊόντος, αυτό προτιμάται ιδιαίτερα από τους καταναλωτές εξαιτίας του επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας που προσφέρει, είναι πιθανό ότι ο δικαιούχος θα αυξήσει τις πωλήσεις του προϊόντος. Όσο περισσότερο προτιμούν οι καταναλωτές το προϊόν λόγω των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών του, τόσο μεγαλύτερη είναι η στρέβλωση του ανταγωνισμού·
 - γ) το νέο προϊόν: εάν ο δικαιούχος παράγει νέο ή περισσότερο ποιοτικό προϊόν είναι πιθανό να αυξήσει τις πωλήσεις του και ενδεχομένως να εξασφαλίσει το πλεονέκτημα των πρωτείων εγκατάστασης. Όσο περισσότερο προτιμούν οι καταναλωτές το προϊόν εξαιτίας των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών του, τόσο μεγαλύτερη είναι η στρέβλωση του ανταγωνισμού.

5.2.2.1. Δυναμικά κίνητρα/παραγκωνισμός

178. Οι κρατικές ενισχύσεις για την περιβαλλοντική προστασία μπορούν να χρησιμοποιηθούν με τρόπο στρατηγικό για την προώθηση καινοτόμων φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών με σκοπό την παροχή στους εγχώριους παραγωγούς του πλεονεκτήματος των πρωτείων εγκατάστασης. Κατά συνέπεια, η ενίσχυση μπορεί να προκαλεί στρέβλωση των δυναμικών κινήτρων και να παραγκωνίζει τις επενδύσεις στη συγκεκριμένη τεχνολογία σε άλλα κράτη του ΕΟΧ, με αποτέλεσμα η τεχνολογία αυτή να συγκεντρώνεται σε ένα κράτος του ΕΟΧ. Όσο περισσότεροι ανταγωνιστές μειώνουν τις καινοτόμες προσπάθειές τους σε σχέση με την περίπτωση μη χορήγησης της ενίσχυσης, τόσο εντονότερες είναι οι συνέπειες αυτές.
179. Στην ανάλυσή της, η Εποπτεύουσα Αρχή θα λαμβάνει υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:
- α) το ύψος της ενίσχυσης: όσο μεγαλύτερο είναι το ποσό μιας ενίσχυσης, τόσο αυξάνουν οι πιθανότητες να χρησιμοποιηθεί μέρος της ενίσχυσης για τη στρέβλωση του ανταγωνισμού. Αυτό συμβαίνει ιδίως εάν το ποσό της ενίσχυσης είναι υψηλό σε σχέση με το μέγεθος της εν γένει δραστηριότητας του δικαιούχου
 - β) τη συχνότητα της ενίσχυσης: εάν μια επιχείρηση λάβει επανειλημμένα ενισχύσεις, είναι περισσότερο πιθανό οι ενισχύσεις αυτές να στρεβλώσουν τα δυναμικά κίνητρα
 - γ) τη διάρκεια της ενίσχυσης: σε περίπτωση χορήγησης ενισχύσεων λειτουργίας για μεγάλο διάστημα είναι περισσότερο πιθανή η στρέβλωση του ανταγωνισμού
 - δ) την προοδευτική μείωση της ενίσχυσης: η μείωση των ενισχύσεων λειτουργίας μιας επιχείρησης αποτελεί κίνητρο για την αύξηση της αποτελεσματικότητάς της• για τον λόγο αυτό, η στρέβλωση των δυναμικών κινήτρων θα περιορίζεται με την πάροδο του χρόνου
 - ε) την ετοιμότητα εφαρμογής μελλοντικών προδιαγραφών: εάν η ενίσχυση επιτρέπει στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση να εφαρμόσει νέες κοινοτικές προδιαγραφές που αναμένεται να θεσπιστούν στο άμεσο μέλλον, η ενισχυόμενη επένδυση θα μειώσει το κόστος των επενδύσεων που εν πάση περιπτώσει θα είχε αναγκαστεί να πραγματοποιήσει η επιχείρηση
 - στ) το επίπεδο των ρυθμιστικών προτύπων σε σχέση με τους περιβαλλοντικούς στόχους: όσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο των υποχρεωτικών απαιτήσεων, τόσο υψηλότερος είναι ο κίνδυνος να μην είναι αναγκαίες οι ενισχύσεις που προορίζονται για την υπέρβαση των υποχρεωτικών απαιτήσεων και να παραγκωνίσουν τις επενδύσεις ή να χρησιμοποιηθούν με τρόπο που στρεβλώνει τα δυναμικά κίνητρα
 - ζ) τον κίνδυνο διεπίδωξης: σε περίπτωση που η επιχείρηση παράγει ευρύ φάσμα προϊόντων ή το ίδιο προϊόν με τη χρήση μιας συμβατικής και μιας περιβαλλοντικά φιλικής διαδικασίας, υπάρχει υψηλός κίνδυνος διεπίδωξης
 - η) την τεχνολογική ουδετερότητα: σε περίπτωση που ένα μέτρο επικεντρώνεται σε μία και μόνο τεχνολογία, αυξάνεται ο κίνδυνος στρέβλωσης των δυναμικών κινήτρων

⁽⁷⁰⁾ Για τον υπολογισμό του πρόσθετου κόστους μπορεί να μην συνυπολογίζονται πλήρως όλα τα λειτουργικά οφέλη, εφόσον τα οφέλη δεν αφαιρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της επένδυσης. Επιπλέον, μπορεί να είναι δύσκολο να ληφθούν υπόψη ορισμένες κατηγορίες οφελών, παραδείγματος χάρι, αυτά που συνδέονται με την αύξηση της παραγωγικότητας και της παραγωγής χωρίς παράλληλη αύξηση του δυναμικού.

θ) την ανταγωνιστική καινοτομία: σε περίπτωση που αλλοδαποί ανταγωνιστές αναπτύξουν ανταγωνιστικές τεχνολογίες (ανταγωνισμός στην καινοτομία), είναι περισσότερο πιθανό η ενίσχυση να στρεβλώσει τα δυναμικά κίνητρα

5.2.2.2. Διάσωση αναποτελεσματικών επιχειρήσεων

180. Οι κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος δικαιολογούνται ενδεχομένως ως ένας μεταβατικός μηχανισμός προς την κατεύθυνση της πλήρους κατανομής των περιβαλλοντικά αρνητικών εξωτερικοτήτων. Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται για την περιττή υποστήριξη επιχειρήσεων οι οποίες δεν είναι σε θέση να προσαρμοστούν σε περισσότερο φιλικές προς το περιβάλλον προδιαγραφές και τεχνολογίες λόγω της χαμηλής τους αποτελεσματικότητας. Στην ανάλυσή της, η Εποπεύουσα Αρχή θα σταθμίζει τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) την κατηγορία των δικαιούχων: όταν ο δικαιούχος χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλή παραγωγικότητα και η οικονομική του κατάσταση είναι κακή, είναι περισσότερο πιθανό η ενίσχυση να συμβάλει με τρόπο τεχνητό στη διατήρηση της παρουσίας της επιχείρησης στην αγορά
- β) το πλεονάζον δυναμικό στον τομέα που έχει ως στόχο της η ενίσχυση: σε τομείς στους οποίους παρατηρείται πλεονάζον δυναμικό, υπάρχει ο κίνδυνος να συμβάλει η επενδυτική ενίσχυση στη διατήρηση του πλεονάζοντος αυτού δυναμικού και των αναποτελεσματικών δομών στην αγορά
- γ) την κανονική συμπεριφορά στον τομέα που έχει ως στόχο της η ενίσχυση: εάν άλλες επιχειρήσεις στον τομέα έχουν επιτύχει το ίδιο επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας χωρίς να λάβουν ενίσχυση, είναι περισσότερο πιθανό να συμβάλει η ενίσχυση αυτή στη διατήρηση αναποτελεσματικών επιχειρήσεων στην αγορά. Επομένως, όσο λιγότερες ενδείξεις υπάρχουν για τον από πλευράς του δικαιούχου σεβασμό της αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει", και όσο μεγαλύτερο είναι το μέρος των εξωτερικών περιβαλλοντικών δαπανών που εσωτερικεύουν οι ανταγωνιστές του δικαιούχου, τόσο σημαντικότερη είναι η στρέβλωση του ανταγωνισμού
- δ) τη σχετική σπουδαιότητα της ενίσχυσης: όσο μεγαλύτερη είναι η μείωση/αντιστάθμιση των μεταβλητών δαπανών παραγωγής, τόσο μεγαλύτερη είναι η στρέβλωση του ανταγωνισμού
- ε) τη διαδικασία επιλογής: εάν η διαδικασία επιλογής πραγματοποιείται με τρόπο αμερόληπτο, διαφανή και ανοικτό, είναι λιγότερο πιθανό να συμβάλει με τρόπο τεχνητό η ενίσχυση στη διατήρηση της παρουσίας της επιχείρησης στην αγορά. Όσο ευρύτερη (όσον αφορά την κάλυψη της σχετικής αγοράς) και ανταγωνιστικότερη (από την άποψη των δημοπρατήσεων/των προσκλήσεων υποβολής προσφορών) είναι η χορηγούμενη ενίσχυση, τόσο πιο περιορισμένη είναι η στρέβλωση του ανταγωνισμού
- στ) την επιλεκτικότητα: εάν το καθεστώς στο πλαίσιο του οποίου χορηγείται ενίσχυση καλύπτει σχετικά μεγάλο αριθμό πιθανών δικαιούχων, εάν καλύπτει όλες τις επιχειρήσεις στη σχετική αγορά και εάν δεν αποκλείει επιχειρήσεις οι οποίες θα μπορούσαν να επιδιώξουν την επίτευξη του ίδιου περιβαλλοντικού στόχου, είναι λιγότερο πιθανό να συμβάλει η ενίσχυση στη διατήρηση αναποτελεσματικών επιχειρήσεων στην αγορά.

5.2.2.3. Ισχύς στην αγορά/πρακτικές αποκλεισμού

181. Η ενίσχυση για την προστασία του περιβάλλοντος μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον δικαιούχο για την αύξηση ή τη διατήρηση της ισχύος του στην αγορά. Η Εποπεύουσα Αρχή θα αξιολογεί την ισχύ στην αγορά πριν τη χορήγηση της ενίσχυσης, και τη μεταβολή της ισχύος στην αγορά που μπορεί να προκληθεί λόγω της ενίσχυσης. Η ενίσχυση για περιβαλλοντική προστασία που παρέχεται σε δικαιούχο ο οποίος διαθέτει ουσιαστική ισχύ στην αγορά μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον δικαιούχο αυτό για την αύξηση ή τη διατήρηση της ισχύος του στην αγορά μέσω περαιτέρω διαφοροποίησης των προϊόντων του ή αποκλεισμού των αντιπάλων του. Η Εποπεύουσα Αρχή δεν είναι πιθανόν να εντοπίσει προβλήματα ανταγωνισμού σε αγορές στις οποίες οι δικαιούχοι των ενισχύσεων έχουν μερίδιο αγοράς κάτω του 25 % και σε αγορές στις οποίες ο βαθμός συγκέντρωσης βάσει του δείκτη Herfindahl-Hirschman (HHI) είναι κάτω του 2 000.

182. Στην ανάλυσή της, η Εποπεύουσα Αρχή θα σταθμίζει τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) την ισχύ του δικαιούχου της ενίσχυσης στην αγορά και τη διάρθρωση της αγοράς: σε περίπτωση που ο αποδέκτης της ενίσχυσης κατέχει ήδη δεσπόζουσα θέση στην επηρεαζόμενη αγορά ⁽⁷¹⁾, το μέτρο ενίσχυσης μπορεί να ενδυναμώσει τη δεσπόζουσα θέση του εξασθενίζοντας περαιτέρω τους ανταγωνιστικούς περιορισμούς που μπορούν να ασκήσουν οι ανταγωνιστές στη δικαιούχο επιχείρηση
- β) την είσοδο νέων φορέων στην αγορά: όταν η ενίσχυση αφορά αγορές προϊόντων ή τεχνολογίες οι οποίες ανταγωνίζονται με προϊόντα στην αγορά των οποίων ο αποδέκτης της ενίσχυσης ήδη δραστηριοποιείται και διαθέτει ισχύ αγοράς, η ενίσχυση μπορεί να χρησιμοποιηθεί με τρόπο στρατηγικό ώστε να αποτραπεί η είσοδος νέων φορέων στην αγορά. Συνεπώς, εάν η ενίσχυση δεν είναι διαθέσιμη σε νέες επιχειρήσεις που ενδέχεται να δραστηριοποιηθούν στην αγορά, αυξάνεται ο κίνδυνος στρεβλώσεως του ανταγωνισμού λόγω της ενίσχυσης

⁽⁷¹⁾ Ορισμένες αγορές μπορεί να επηρεάζονται από την ενίσχυση, καθώς ο αντίκτυπός της ενδέχεται να μην περιορίζεται στην αγορά η οποία αντιστοιχεί στην υποστηριζόμενη δραστηριότητα, αλλά να επεκτείνεται και σε άλλες αγορές, οι οποίες συνδέονται με αυτή, είτε διότι βρίσκονται σε προηγούμενο ή σε επόμενο στάδιο της εμπορίας του σχετικού προϊόντος ή είναι συμπληρωματικές αγορές, είτε επειδή ο δικαιούχος δραστηριοποιείται ήδη ή μπορεί να δραστηριοποιηθεί σ' αυτές στο άμεσο μέλλον.

- γ) τη διαφοροποίηση των προϊόντων και την άνιση μεταχείριση όσον αφορά τις τιμές: ως αρνητική συνέπεια της ενίσχυσης μπορεί να καταστεί ευκολότερη για τον αποδέκτη της η διαφοροποίηση των προϊόντων και η άνιση μεταχείριση όσον αφορά τις τιμές, με αποτέλεσμα να ζημιώνεται ο καταναλωτής
- δ) την παρουσία ισχυρών αγοραστών: όταν υπάρχουν ισχυροί αγοραστές στην αγορά, ο δικαιούχος της ενίσχυσης που διαθέτει ισχύ στην αγορά είναι λιγότερο πιθανό να είναι σε θέση να αυξήσει τις τιμές του έναντι των ισχυρών αγοραστών. Αυτό σημαίνει ότι όσο μεγαλύτερη είναι η ισχύς των αγοραστών, τόσο λιγότερο πιθανό είναι να λειτουργήσει η ενίσχυση σε βάρος των καταναλωτών.

5.2.2.4. Οι συνέπειες για το εμπόριο και τον τόπο εγκατάστασης

183. Ως συνέπεια των κρατικών ενισχύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος, ορισμένες περιοχές μπορεί να επωφεληθούν από ευνοϊκότερες συνθήκες παραγωγής, ιδίως εξαιτίας του σχετικά χαμηλότερου κόστους παραγωγής λόγω της ενίσχυσης ή λόγω των υψηλότερων παραγωγικών προδιαγραφών που επιτυγχάνονται μέσω της ενίσχυσης. Το στοιχείο αυτό μπορεί να προκαλέσει τη μεταγκατάσταση επιχειρήσεων προς περιοχές που δέχονται ενισχύσεις ή τη μετατόπιση εμπορικών ροών προς τέτοιες περιοχές.
184. Κατά συνέπεια, λόγω της ενίσχυσης τα κέρδη θα μετακινηθούν προς το κράτος της ΕΖΕΣ της αγοράς του προϊόντος που αφορά η ενίσχυση καθώς και στις αγορές εισροών.
185. Στην ανάλυσή της, η Εποπτεύουσα Αρχή θα εξετάζει εάν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι ο δικαιούχος είχε λάβει υπόψη και άλλους τόπους για την πραγματοποίηση της επένδυσής του, όποτε και θα υπήρχαν περισσότερες πιθανότητες σημαντικής στρέβλωσης του ανταγωνισμού λόγω της ενίσχυσης.

5.2.3. Στάθμιση και απόφαση

186. Βάσει των παραπάνω θετικών και αρνητικών στοιχείων, η Εποπτεύουσα Αρχή σταθμίζει τα αποτελέσματα του μέτρου και κρίνει αν οι σχετικές αρνητικές επιπτώσεις επηρεάζουν τους όρους του εμπορίου σε βαθμό αντίθετο προς το κοινό συμφέρον. Στην ιδανική περίπτωση, οι θετικές και αρνητικές επιπτώσεις πρέπει να εκφράζονται βάσει των ίδιων κριτηρίων αναφοράς (για παράδειγμα, αποφευχθείσες εξωτερικές δαπάνες συγκρινόμενες προς την απώλεια κερδών των ανταγωνιστών εκφραζόμενη ως νομισματική μονάδα).
187. Γενικά, όσο σημαντικότερο είναι το περιβαλλοντικό όφελος και όσο περισσότερη βεβαιότητα υπάρχει ότι το ποσό της ενίσχυσης περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο και τόσο περισσότερο πιθανή καθίσταται μια θετική αξιολόγηση της ενίσχυσης. Εξάλλου, όσο περισσότερες ενδείξεις υπάρχουν ότι η ενίσχυση θα προκαλέσει σημαντική στρέβλωση του ανταγωνισμού, τόσο λιγότερο πιθανή καθίσταται η θετική αξιολόγηση της. Εάν οι αναμενόμενες θετικές επιπτώσεις είναι ευρείες αλλά οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού προβλέπονται πολύ σημαντικές, η αξιολόγηση θα εξαρτάται από τον βαθμό στον οποίο οι θετικές επιπτώσεις κρίνονται σημαντικότερες των αρνητικών.
188. Η Εποπτεύουσα Αρχή ενδέχεται να μην εγείρει αντιρρήσεις ως προς το κοινοποιηθέν μέτρο ενίσχυσης και να μην κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας ή, βάσει της επίσημης διαδικασίας έρευνας που προβλέπει το άρθρο 6 του μέρους I του πρωτοκόλλου 3 της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου, να αποφασίσει να περατώσει τη διαδικασία με απόφαση βάσει του άρθρου 7 του εν λόγω πρωτοκόλλου. Εφόσον εκδώσει απόφαση υπό όρους κατά την έννοια του άρθρου 7 παράγραφος 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, μπορεί να επισυνάψει σ' αυτήν τους ακόλουθους ιδίως όρους, οι οποίοι πρέπει να περιορίζουν τις προκύπτουσες στρεβλώσεις ή τις επιπτώσεις στις συναλλαγές, και να χαρακτηρίζονται από αναλογικότητα:

- α) εντάσεις ενίσχυσης χαμηλότερες από τις ανώτατες εντάσεις που επιτρέπεται να χορηγηθούν σύμφωνα με το κεφάλαιο 3·
- β) διαχωρισμός των λογαριασμών ώστε να αποφεύγεται διεπιδότηση από τη μια αγορά στην άλλη όταν ο δικαιούχος δραστηριοποιείται σε πολλαπλές αγορές·
- γ) πρόσθετες απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται ώστε να βελτιωθεί η περιβαλλοντική επίδραση του μέτρου·
- δ) αποφυγή διακρίσεων σε βάρος άλλων δυνατικών δικαιούχων (μειωμένη επιλεκτικότητα).

6. Σώρευση

189. Τα ανώτατα επίπεδα ενίσχυσης που προβλέπονται στο πλαίσιο των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών ισχύουν ανεξάρτητα από το αν η υποστήριξη του σχεδίου χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από κρατικούς πόρους ή εν μέρει από την Κοινότητα.
190. Οι ενισχύσεις που εγκρίνονται κατ' εφαρμογή των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών δεν μπορούν να σωρευθούν με άλλες κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ ούτε με άλλες κοινοτικές χρηματοδοτήσεις, εάν μια τέτοια σώρευση συνεπάγεται ένταση ενίσχυσης ανώτερη αυτής που προβλέπεται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Ωστόσο, σε περίπτωση που οι δαπάνες που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση υπέρ της περιβαλλοντικής προστασίας είναι επιλέξιμες εν όλω ή εν μέρει για ενίσχυση για άλλους σκοπούς, το κοινό τμήμα θα υπάγεται στο ευνοϊκότερο ανώτατο όριο ενίσχυσης βάσει των ισχυόντων κανόνων.

191. Οι ενισχύσεις για την περιβαλλοντική προστασία δεν σωρεύονται με ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (*de minimis*) για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες εφόσον η σώρευση αυτή θα είχε ως αποτέλεσμα ένταση ενίσχυσης υπεράνω εκείνης που καθορίζεται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.
7. **Τελικές διατάξεις**
- 7.1. *Ετήσιες εκθέσεις*
192. Το πρωτόκολλο 3 της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου και η απόφαση της Εποπτεύουσας Αρχής της ΕΖΕΣ αριθ. 195/04/COL, της 14ης Ιουλίου 2004, για τις διατάξεις εφαρμογής που αναφέρονται στο άρθρο 27 του μέρους II του πρωτοκόλλου 3 της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου, απαιτούν από τα κράτη της ΕΖΕΣ να υποβάλλουν στην Εποπτεύουσα Αρχή ετήσιες εκθέσεις.
193. Πέραν των απαιτήσεων που προβλέπονται στις εν λόγω διατάξεις, οι ετήσιες εκθέσεις για τα μέτρα ενίσχυσης υπέρ του περιβάλλοντος πρέπει να περιλαμβάνουν για κάθε εγκεκριμένο καθεστώς, τις ακόλουθες πληροφορίες όσον αφορά τις μεγάλες επιχειρήσεις:
- τα ονόματα των δικαιούχων,
 - το ύψος της ενίσχυσης ανά δικαιούχο,
 - την ένταση της ενίσχυσης,
 - περιγραφή του στόχου που επιδιώκεται με το μέτρο, και του τύπου περιβαλλοντικής προστασίας που προωθείται με αυτό,
 - τους τομείς δραστηριότητας στο πλαίσιο των οποίων υλοποιούνται τα ενισχυόμενα σχέδια,
 - εξήγηση του τρόπου με τον οποίο τηρήθηκε ο όρος σχετικά με τη δημιουργία κινήτρων, ιδίως χρησιμοποιώντας τους δείκτες και τα κριτήρια που αναφέρονται στο κεφάλαιο 5.
194. Στην περίπτωση φορολογικών απαλλαγών ή εκπτώσεων, τα κράτη της ΕΖΕΣ οφείλουν να υποβάλλουν μόνο τα νομοθετικά και/ή κανονιστικά κείμενα με τα οποία θεσπίζεται η ενίσχυση, όπως και λεπτομερή περιγραφή των κατηγοριών επιχειρήσεων που λαμβάνουν φορολογικές απαλλαγές ή εκπτώσεις και των οικονομικών τομέων για τους οποίους κυρίως ισχύουν οι εν λόγω φορολογικές απαλλαγές/εκπτώσεις, και να εξηγούν με ποιον τρόπο αυτό αποτέλεσε κίνητρο για τις μεγάλες επιχειρήσεις.
195. Οι ετήσιες εκθέσεις θα δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της Εποπτεύουσας Αρχής.
- 7.2. *Διαφάνεια*
196. Η Εποπτεύουσα Αρχή θεωρεί αναγκαίο να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για τη βελτίωση της διαφάνειας των κρατικών ενισχύσεων στον ΕΟΧ. Ειδικότερα, κρίνεται αναγκαίο να διασφαλισθεί ότι τα κράτη της ΕΖΕΣ, οι οικονομικοί παράγοντες, τα ενδιαφερόμενα μέρη και η ίδια η Εποπτεύουσα Αρχή θα έχουν εύκολα πρόσβαση στο πλήρες κείμενο όλων των εφαρμοζόμενων καθεστώτων περιβαλλοντικών ενισχύσεων.
197. Τούτο μπορεί εύκολα να επιτευχθεί μέσω της δημιουργίας διασυνδεδεμένων δικτυακών τόπων. Για τον λόγο αυτό, όταν η Εποπτεύουσα Αρχή εξετάζει καθεστώςτα περιβαλλοντικών ενισχύσεων θα καλεί συστηματικά το κράτος της ΕΖΕΣ να δημοσιεύει στο διαδίκτυο το πλήρες κείμενο όλων των οριστικοποιημένων καθεστώτων ενίσχυσης και να κοινοποιεί τη σχετική διαδικτυακή διεύθυνση στην Εποπτεύουσα Αρχή. Το καθεστώς δεν θα μπορεί να εφαρμοστεί πριν τη δημοσίευση των σχετικών πληροφοριών στο Διαδίκτυο.
- 7.3. *Παρακολούθηση και αξιολόγηση*
198. Τα κράτη της ΕΖΕΣ πρέπει να μεριμνούν ώστε να τηρούνται λεπτομερή μητρώα σχετικά με τη χορήγηση ενισχύσεων για όλα τα περιβαλλοντικά μέτρα. Τα μητρώα αυτά, τα οποία πρέπει να περιέχουν όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία ώστε να αποδεικνύεται ότι τηρήθηκαν οι μέγιστες επιτρεπόμενες εντάσεις των ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες, πρέπει να φυλάσσονται επί δέκα έτη από την ημερομηνία χορήγησης των ενισχύσεων και πρέπει να διαβιβάζονται στην Εποπτεύουσα Αρχή όταν το ζητεί.
199. Η Εποπτεύουσα Αρχή θα καλεί τα κράτη της ΕΖΕΣ να υποβάλλουν τις σχετικές πληροφορίες βάσει των οποίων θα μπορεί να προβαίνει σε αξιολόγηση των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών τέσσερα έτη από τη δημοσίευσή τους ⁽⁷²⁾.
- 7.4. *Κατάλληλα μέτρα*
200. Η Εποπτεύουσα Αρχή προτείνει στα κράτη της ΕΖΕΣ βάσει του άρθρου 1 παράγραφος 1 του μέρους I του πρωτοκόλλου 3 της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου, τα ακόλουθα κατάλληλα μέτρα για τα υφιστάμενα καθεστώςτα περιβαλλοντικών ενισχύσεων.
- όλες τις περιπτώσεις που κοινοποιούνται στην Εποπτεύουσα Αρχή βάσει υποχρέωσης κοινοποίησης μεμονωμένης ενίσχυσης όπως προβλέπεται από τον ΚΑΚ·
- i) τα κράτη της ΕΖΕΣ οφείλουν να τροποποιήσουν, όπου είναι αναγκαίο, πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2012, τα καθεστώςτα που αφορούν ενισχύσεις υπό τη μορφή φορολογικών μειώσεων ή απαλλαγών, τα οποία καλύπτονται από την οδηγία 2003/96/ΕΚ·
 - ii) τα νέα ανώτατα όρια για μεμονωμένα σχέδια που αναφέρονται στο σημείο 160, θα εφαρμόζονται από την επομένη της έγκρισης των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών από το σώμα των Επιτρόπων·
 - iii) η υποχρέωση για υποβολή λεπτομερέστερων ετήσιων εκθέσεων θα ισχύει για ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο υφιστάμενων καθεστώτων ενίσχυσης από την 1η Ιανουαρίου 2009.

⁽⁷²⁾ Στη διαδικασία αυτή τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν να συμβάλουν υποβάλλοντας τη δική τους εκ των υστέρων αξιολόγηση για τα καθεστώςτα και για τα μεμονωμένα μέτρα.

201. Τα κράτη της ΕΖΕΣ καλούνται να διαβιβάσουν τη ρητή και άνευ όρων συγκατάθεσή τους ως προς τα προτεινόμενα κατάλληλα μέτρα εντός ενός μηνός από την παραλαβή των μέτρων αυτών. Αν δεν λάβει σχετική απάντηση, η Εποπτεύουσα Αρχή θα θεωρήσει ότι το οικείο κράτος δεν συμφωνεί με τα προτεινόμενα μέτρα.
- 7.5. Έναρξη ισχύος, διάρκεια ισχύος και επανεξέταση
202. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αρχίζουν να ισχύουν από την ημέρα της έκδοσής τους και θα αντικαταστήσουν τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος της 23ης Μαΐου 2001 ⁽⁷³⁾.
203. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2014. Μετά από διαβούλευση με τα κράτη της ΕΖΕΣ, η Εποπτεύουσα Αρχή μπορεί να τις τροποποιήσει πριν από την ημερομηνία αυτή για σοβαρούς λόγους, που αφορούν την πολιτική ανταγωνισμού ή την περιβαλλοντική πολιτική ή προκειμένου να λάβει υπόψη άλλες κοινοτικές πολιτικές ή διεθνείς δεσμεύσεις. Οι τροποποιήσεις αυτές μπορεί να κριθούν αναγκαίες ιδίως υπό το φως είτε διεθνών συμφωνιών που θα συναφθούν στο μέλλον σχετικά με την κλιματική αλλαγή είτε της μελλοντικής κοινοτικής νομοθεσίας για την κλιματική αλλαγή. Η Εποπτεύουσα Αρχή θα λάβει υπόψη την αξιολόγηση των επιπτώσεων των κατευθυντήριων γραμμών που αναμένεται να εκπονήσει η Επιτροπή (σε τέσσερα χρόνια) βάσει των πραγματικών δεδομένων και των αποτελεσμάτων ευρείας διαβούλευσης με βάση ιδίως στοιχεία που υποβάλλονται από τα κράτη του ΕΟΧ.
204. Η Εποπτεύουσα Αρχή θα εφαρμόζει τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές σε όλες τις περιπτώσεις επί των οποίων καλείται να λάβει απόφαση, μετά τη έγκρισή τους, ακόμη και αν οι περιπτώσεις αυτές είχαν κοινοποιηθεί πριν από την εν λόγω δημοσίευσή τους, περιλαμβανομένων και των μεμονωμένων ενισχύσεων που χορηγούνται βάσει εγκεκριμένων καθεστώτων που κοινοποιούνται στην Εποπτεύουσα Αρχή, σύμφωνα με υποχρέωση χωριστής κοινοποίησής τους.
205. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις όσον αφορά τον καθορισμό των εφαρμοστέων κανόνων για την αξιολόγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης, η Εποπτεύουσα Αρχή σε περίπτωση μη κοινοποιηθεισών ενισχύσεων εφαρμόζει
- α) τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, αν η ενίσχυση χορηγήθηκε μετά την έγκρισή τους·
- β) τις κατευθυντήριες που ίσχυαν όταν χορηγήθηκε η ενίσχυση, σε όλες τις άλλες περιπτώσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας που εμφανίζει τις εντάσεις των επενδυτικών ενισχύσεων ως μέρος των επιλέξιμων δαπανών

	Μικρές επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις	Μεγάλες επιχειρήσεις
Ενισχύσεις προς επιχειρήσεις για την υπέρβαση κοινοτικών προτύπων ή για την προστασία του περιβάλλοντος ελλείπει κοινοτικών προτύπων	70 % 80 % εάν πρόκειται για οικολογική καινοτομία 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία διαγωνισμού	60 % 70 % εάν πρόκειται για οικολογική καινοτομία 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία διαγωνισμού	50 % 60 % εάν πρόκειται για οικολογική καινοτομία 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία διαγωνισμού
Ενισχύσεις για εκπόνηση περιβαλλοντικών μελετών	70 %	60 %	50 %
Ενισχύσεις για την πρόωρη προσαρμογή σε μελλοντικά κοινοτικά πρότυπα			
— πάνω από 3 έτη	25 %	20 %	15 %
— μεταξύ 1 και 3 ετών	20 %	15 %	10 %
πριν την έναρξη ισχύος			
Ενισχύσεις για τη διαχείριση αποβλήτων	70 %	60 %	50 %

⁽⁷³⁾ ΕΕ L 21 της 24.1.2002 και συμπλήρωμα ΕΟΧ αριθ. 6.

	Μικρές επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις	Μεγάλες επιχειρήσεις
Ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	80 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία διαγωνισμού	70 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία διαγωνισμού	60 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία διαγωνισμού
Ενισχύσεις για εξοικονόμηση ενέργειας Ενισχύσεις για εγκαταστάσεις συμπαραγωγής	80 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία διαγωνισμού	70 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία διαγωνισμού	60 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία διαγωνισμού
Ενισχύσεις για τηλεθέρμανση με χρήση συμβατικών πηγών ενέργειας	70 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία διαγωνισμού	60 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία διαγωνισμού	50 % 100 % εάν πρόκειται για διαδικασία διαγωνισμού
Ενισχύσεις αποκατάστασης μολυσμένων βιομηχανικών περιοχών	100 %	100 %	100 %
Ενισχύσεις για τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων	70 %	60 %	50 %»